

İçindekiler:

- 24 Haziran Seçimi ve Sonuçlar3
- Komünistler Birliği'nden
KomünistEnternasyonal'e.....21
- Ütopyacılı ve Komplocu Örgütlenmelerden
Komünistler Birliği'ne.....27
- 1848 Devrimleri ve Marksizm.....37
- Komünistler Birliği'nden
Uluslararası Emekçiler Birliği'ne.....47
- 1. Enternasyonal Sonrası İşçi Hareketi
ve 2. Enternasyonal.....63
- 1900'lu Yıllar Kapitalizm ve İşçi Hareketi.....71
- KÜBA Devriminde İşçi Sınıfının Rolü.....85
- ABD Ulusal Güvenlik Stratejisi, Bölgesel
BağlamdaStrateji.....129

Söz ve Eylem Yayınları adına İmtiyaz
Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü Münir
Köymen
Siyasi, Süreli, Yaygın Türkçe Yayın
Adres: Yukarı Mah. Üsküdar Cad. No: 8/6
Kartal /İstanbul
Baskı tarihi: Temmuz 2018
Basım yeri:Özdemir Matbaacılık, Maltepe
Mah. Gümüşsuyu Cad. Odin Topkapı semti
No: 28/245 Zeytinburnu /İstanbul Tlf.
0212 577 54 92

**Adres: Yukarı Mah. Üsküdar Cad.
No: 8/6 Kartal /İstanbul**

**Yazışma: PK. 15 Kadıköy / İstan-
bul**

**İletişim: bilgi@sozveylem.
com**

24 Haziran Seçimi ve Sonuçlar

Komünist Hareket'in gerek seçimlere, gerek burjuva parlamentarizm ve parlamenter mücadeleye ilişkin görüşleri Söz ve Eylem'in ilk sayısından itibaren çeşitli vesilelerle ele alındı. Yeniden özetlersek;

Birincisi, komünistler seçimleri ve parlamentoyu bir kurtuluş aracı olarak değil, bir mücadele alanı ve aracı olarak görür. Parlamenter yolla ya da barışçı yolla burjuva düzenin değişeceği gibi ham hayallere kapılmaz. Tersine, komünistlerin görevi işçi ve emekçilere parlamentonun gerçek işlevini göstermek, onların bu ham hayallerin arkasından gitmesini engellemektir. Bu anlamda parlamenter mücadeleye temel bir rol atfetmez; onu, burjuva devleti parçalayarak iktidarı almak için yürüttüğü parlamento dışı devrimci mücadeleye bağlı olarak ele alır.

İkincisi komünistlerin parlamenter mücadele taktiğinin özünü parlamento kürsüsünün devrimin ideolojik, politik ve örgütsel hazırlığı için kullanılması oluşturur. Yani amaç parlamentoya girmek değil, o kürsüyü kullanarak başta işçi sınıfı olmak üzere emekçi halka seslenmek, işçi ve emekçileri burjuva düzene prangalayan parlamentonun gerçek işlevini halka anlatmaktır.

Üçüncüsü; komünistler seçimleri her zaman yürüttükleri faaliyetin -ajitasyon propaganda ve örgütlenme faaliyetinin- yoğunlaşma dönemi olarak görür. Bu anlamda boykotu, seçime katılmayı, işbirliğini, bir parti veya grubu desteklemeyi parlamenter mücadelenin somut biçim-

leri olarak ele alır. Parlamenter mücadele gibi bu mücadelenin biçimlerini de (boykot, katılma, destekleme) mutlaklaştırmaz. Ünlü Marksist yöntemin emrettiği gibi “somut durumun somut tahlili”nden hareket eder. Her seçimi, sınıf mücadelesinin o günkü somut durumu içinde ele alır ve taktiğini belirler.

Komünist hareket bu temel yaklaşımla 2011 ve 2015 seçimlerinde HDP’yi destekleme kararı aldı ve bu taktiğini şöyle gerekçelendirdi:

“Kürt Ulusal Mücadelesi’nin yarattığı siyasal istikrarsızlık bugün ekonomik krizden gelen bir istikrarsızlıkla daha da büyümektedir. Görünen, seçimle birlikte bu istikrarsızlığın daha da büyüyeceğidir. Burjuvaziyi telaşlandıran da budur. HDP’yi düzen içine yerleştirme gayretleri bu telaşın bir göstergesidir. HDP kurulduğundan bu yana adım adım buraya doğru yol alıyor. Siyasette kendisini Kürt sorununun “demokratik ve barışçı” çözümüne göre konumlayan HDP’nin, sorunun çözümünü bu çerçevede düzen içinde kalarak araması elbette Kürt siyasi hareketi ve Kürt halkının kendi sorunudur. Bu anlamda adalet, eşitlik ve demokrasi vurgusu, sorunun düzen içi çözümünde anahtar görevi görebilir. Ancak aynı anahtar sınıf sorununa kullanıldığında “toplumsal barışa” dönüşüyor. Haklı bir talep olan halklar arası barış, sınıflar arası barışla tamamlanıyor.

“Ancak HDP her ne kadar kendine düzen içinde bir yer arıyor olsa da, ideolojisini, stratejisini ve taktiğini buna göre belirlese de, henüz düzen tarafından kabullenilmiş değildir. Varlığının temel koşulu olan Kürt sorununun “demokratik çözümü” henüz yasal bir gerçeklik kazanmamıştır. Bu yüzden ideolojisi (demokratik toplum, demokratik devlet, demokratik ulus, toplumsal uzlaşma ve bunların bütünü anlatan radikal demokrasi) ve politikasıyla düzene doğru koşsa da, düzen içine yerleşememiştir ve geçmişte olduğu gibi bugün de bir siyasal istikrarsızlık odağı olmaya devam etmektedir.

“Hareketimizin aldığı Haziran 2015 seçiminde HDP’yi destekleme kararı, ne burjuva parlamentosunun kutsanmasıdır ne de HDP’nin bugünkü konumu ve izlediği politikanın desteklenmesidir. Bu karar komünist sorumluluğun gereği olarak Kürt halkının özgürlük mücadelesine verilmiş bir destektir ve mücadeleye çağrıdır.”

2015 Haziran seçiminden AKP hâlâ %41 gibi bir oy oranıyla birinci parti olarak çıkmış olsa da, aldığı oy miktarı ve oranında ciddi düşüşler

oldu. 13 yıllık hükümet sürecinin en ağır yenilgisini aldı, tek başına hükümet etme olanağını kaybetti.

HDP, seçim süreci boyunca düzene kabul edilme adına büyük çabalar sarfetti. Seçim propagandasındaki bütün sivrilikleri törpüledi; toplumsal uzlaşma ve barış partisi olduğunu kanıtlamak için ne gerekiyorsa onu yaptı. HDP'nin bu tavrı önce burjuva medya, ardından da seçmen tarafından onaylandı. HDP, seçmenin gözünde, iddia ettiği gibi Türkiye partisi oldu. Ancak önüne konulan yeni barajlara, saldırı ve bombalamalara rağmen barajı aşarak önemli bir zafer kazanmış olsa da HDP'nin seçmen tarafından Türkiye partisi olarak kabul edilmesi, onun düzen tarafından da kabul edildiği anlamına gelmedi.

AKP'nin, HDP'nin barajı aşmasıyla, 7 Haziran'da tek başına iktidar olanağını kaybetmesi, Mart 2013'te başlatılan “çözüm” (tasfiye ve oyalama) sürecinin de sonu oldu. Bu süre içerisinde devlet Kürt Ulusal Hareketi'nin tasfiyesine yönelik önemli bir yol katedemediyse de oyalama taktiğini başarıyla sürdürdü.

Erdoğan'ın Kasım'da seçimin yenileneceğini açıklamasıyla birlikte devletin hummalı operasyon hazırlıkları başladı. Erdoğan için seçim artık insanların sandıkta oy kullanma işlemi değildi, bir ölüm kalım savaşıydı. Ve bu “savaş” kazanmak için göze alamayacağı hiçbir şey yoktu.

Askeri tedbirler genişletildi, sansür ve güvenlik yasaları bu dönemde yasalaştırıldı. Erdoğan bu savaşa elinin altından kaymakta olan iktidarını kurtarmanın aracı olarak sarıldı. Seçim öncesi HDP Diyarbakır mitinginde patlatılan bomba, seçim sonrası Suruç'ta 33 genç devrimcinin öldürülmesi savaşın ön hazırlıklarıydı.

7 Haziran'da Erdoğan'ın tek başına iktidar olmasını önleyen HDP idi. Saldırıların hedefi de HDP ve onu destekleyen Kürt halkı oldu. Sonuç biliniyor, 2015 Kasım seçimleri ile AKP, devlet terörüyle, oturduğu eğik düzlemdeki aşağıya doğru kayışını, yeniden tek başına iktidar olanağını elde ederek geçici olarak durdurdu.

AKP-Erdoğan, devlet terörü ve yalan ve rüşvete dayalı kitle mobilizasyonu ile kasım seçimlerini kazanmış olsa da kapitalizmin içinde debelendiği ekonomik ve siyasi kriz derinleşerek sürdü. Kürt halkına yönelik çok yönlü saldırı bir imha savaşına dönüştürüldü.

TC Hava Kuvvetleri Komutanı'nın “orta derecede bir savaş” olarak nitelendirdiği savaşın hedefi her zamanki gibi Kürt Özgürlük Hareke-

ti'nin tasfiyesiydi. Devletin Kürt halkına ve Kürt Ulusal Hareketi'ne yönelik saldırıları, Kürtlerin Rojova'da elde ettiği statünün etkisiyle daha da kapsamlı hale geldi. Ankara'da barış mitingi bombalanarak "İnadına Barış" haykıran yüzü aşkın barış yanlısı öldürüldü, yüzlercesi yaralandı. Kuzey Suriye'de Kürt Ulusal Hareketi'nin elde ettiği başarı devlette paniğe yol açtı. Panik korkuyu, korku paniği büyüttü. Ve panik zincirlerinden boşalan bir devlet terörüne dönüştü. Özel terör timleri ordu ve polis yanında devreye sokuldu, yetmedi kana susamış eski mafya bozuntuları devreye sokuldu. Evler kurşunlandı, evler yakıldı. Çocuklar, yaşlılar keskin nişancıların kurşunlarına hedef oldu. Yetmedi, ölümler çırılçıplak soyulup teşhir edildi, araçların arkasından sürüklendi.

Erdoğan'ın 2015 Kasım'da devlet terörü ile elde ettiği "seçim zafe-ri" burjuvazinin yönetememezlik krizini hafifletmeye yetmedi. Kapitalist dünyadaki gelişmeler: ticaret - kur savaşları, silahlanma yarışı ve savaş hazırlıkları, içerde derinleşen ekonomik ve siyasi kriz yönetememezlik krizini daha da büyüttü. Nisan 2017 Anayasa Referandumu bu koşullarda Türkiye burjuvazisinin gündemine girdi.

Amaç, 2016 Temmuz darbesiyle ortaya çıkan fiili duruma anayasal bir kılıf geçirerek yönetememezlik krizine bir çözüm bulmaktır. 16 Nisan 2017'de yapılan Anayasa Referandumu baskı ve hile ile geçirildi. Bu yeni anayasa ile zaten fiili olarak işlevsiz olan burjuva temsili kurumlar resmi olarak da işlevsizleştirildi. Hızlı karar alma mekanizmaları ve burjuvazinin olası hükümet krizleri bir çözüme bağlandı. Referandumun AKP ve Erdoğan tarafından gündeme sokulması ve Erdoğan'ın bu yeni anayasayı kendi başkanlığı için kullanacak olması, seçmen için yandaş ve karşı olma biçiminde bir manipülasyonu beslese de bu, yapılan değişikliğin burjuvazinin ihtiyacına bir yanıt olduğu gerçeğini değiştiriyor.

Cumhurbaşkanına olağanüstü yetkiler tanıyan, parlamentoyu devre dışı bırakan anayasa, seçmene zor ve hileyle kabul ettirildi. Seçim sonuçlarının şaibeli olduğunu iddia eden burjuva partiler zor ve hileyle kabul edilen referandum sonuçlarını, devletin bekası adına sessizlikle geçiştirdi.

Bu süre içinde "demokrasi havarisi" emperyalist devletler, devletin Kürtlere karşı yürüttüğü kanlı operasyonlara, muhaliflere uygulanan baskılara, tutuklamalara, devletin yeniden dizaynını öngören hileli referanduma açık destek verdi. Başka türlü de olamazdı.

Türk burjuvazisi, referandumda elde ettiği sonuç ve emperyalist devletlerden aldığı destekle bir yandan Kürt halkına karşı kanlı operasyonları sürdürürken, öte yandan Suriye'nin kuzeydoğusunda işgal hareketini başlattı. ABD ve Rusya arasındaki çelişki ve çatışmalara dayalı mekik diplomasisiyle önce El-bab, ardından Afrin işgal edildi.

ABD'nin Ortadoğu'da, özellikle İran'ı hedef alan yeni hamleleri, ABD, Fransa ve İngiltere arasında kurulan ittifakın, Suudi Arabistan, İsrail, Mısır, BAE'yi kapsayacak biçimde genişletilmesi Türkiye'nin bugüne kadar başarıyla izlediği mekik diplomasisinin sonunun geldiğini gösteriyor. Son dönemde, Türkiye-ABD arasında hızlanan görüşme trafiği de bunu doğruluyor.

Sürecin bir başka boyutunu ise, Türk kapitalizminin içinde debelenildiği ekonomik kriz oluşturuyor. Uzun bir süre Türk kapitalizmine lokomotif görevi gören inşaat sektörü ciddi bir kriz içinde. Bir yandan konut ve altyapı yatırımları tam hız artarken öte yandan konut stoku büyüyor. Altyapı yatırımları kredi bulma zorluğuyla karşı karşıya.

AKP iktidarı döneminde, devletin desteği ve iktidar partisi ortaklığıyla olağanüstü ölçüde büyüyen inşaat firmaları, şimdi iç ve dış borçların yeniden yapılandırılması talebiyle devletin kapısında sıralanmış durumda.

Döviz kurlarında son dönemdeki hareketlenme, hem devletin kefil olduğu borç yükünü, hem de cari açığı büyütüyor. Dolarda her bir kurşluk artış Türkiye'ye milyonlarca dolara mal oluyor. Kısır bir döngü içinde devlet zamanı gelmiş dış borçlarını ödemek için yeniden dış borç bulmak zorunda. Bu da faizlerin hızla yukarı çıkmasına yol açıyor. Krediler geri dönmüyor, enflasyonla birlikte işsizlik de artıyor.

Birbiri ardından gelen seçimler ve Suriye'deki işgal girişimleri ile bozulan bütçe disiplini IMF'yi harekete geçirmiş durumda. Hükümet IMF ile gizli görüşmelere başladı bile.

Derinleşen ekonomik kriz işçi ve emekçilere artan zamlar, vergiler, işsizlik ve yoksulluk olarak yansıyor. Ekonomik zorluklar, mevcut siyasal kamplaşmayı daha da büyütüyor. İşçi sınıfının başında Demoklesin kılıcı olarak sallanan işsizlik, sınıf içinde ataleti büyütse de toplumsal kaynaşma hızla "artık yeter!" noktasına doğru yol alıyor.

Toplumu, Erdoğan yanlısı ve karşıtı olarak bölen ve karşı karşıya getiren referandumun gerçek sonucu, burjuvazide dipten gelen dalga

endişesini büyütülmüştür. Sadece işçi ve emekçileri değil, orta gelir grubundakileri de etkisine alan kriz, bu endişeyi daha da büyütülmektedir.

Burjuvazi, referandumda çıkan “hayır”ı “evet”e dönüştürse ve diğer burjuva partilerin katkısıyla bu sonucu teyit ettirmiş olsa da, referandum sırasında toplumdaki evet- hayır bölünmesini ortadan kaldırmadı, referandum halkın çoğunluğunun bilincinde şaibeli olarak kaldı.

Kısaca, adına ne denirse densin (baskın, korsan vb.) erken seçim, burjuvazinin içinde debelendiği durumun, yönetemezliğinin bir göstergesidir. Yönetemezlik sadece dış politikadaki açmazlar ve krizin derinleşmesiyle bağlantılı değildir. 2017 Anayasa Referandumu’nun ortaya çıkardığı sonuç (sonucu hayır olan referandumun hileyle evete dönüştürülmesi) yönetemezliğin siyasal yönüdür.

Erken seçim kararının ardındaki temel saik bu endişedir. Anayasayı meşrulaştırarak sisteme nefes aldıracak olan erken seçimi AKP kendi iktidarını korumak için baskın seçime dönüştürmüştür.

Türkiye’nin içinde debelendiği bu iç ve uluslararası koşullarda baskın seçim en başta, mevcut fiili durumu resmileştirmek ve referandum üzerindeki gölgeyi ortadan kaldırmak için gündeme getirildi.

Şüphesiz komünistler için hiçbir burjuva anayasa burjuvazinin diktatörlüğünün yasaya dökülmüş biçimi olduğu için meşru değildir. Ancak 2016 Anayasa Referandumu sadece komünistler için değil, referandumda hayır oyu kullanan halkın çoğunluğu için de meşru değildi. Şimdi yapılmak istenen ise seçim adı altında halkın reddettiği anayasanın halka onaylatılarak meşrulaştırılmasıdır.

Bugünkü seçimin dayandığı anayasa, Cumhurbaşkanlığına olağanüstü yetkiler tanıyarak mevcut olağanüstü hali olağanlaştırıyor. Zaten devletin burjuva niteliğini örten bir paravan olan parlamentoyu hiçleştiriyor. Ancak bunlardan hareketle eski ve yeni anayasa arasında bir kıyaslama yaparak bir yargıda bulunmayı doğru bulmuyoruz. Bize göre “en demokratik burjuva anayasası” bile egemen sınıfın burjuvazinin iktidarını garanti altına alınmasıdır. Yani egemen sınıfın iradesinin yasa biçimine dönüştürülmesidir. Bu bakımdan “en demokratik” olanıyla olmayanı arasındaki fark sadece biçimsel bir farktır ve bu biçimsellik doğrudan sınıf mücadelesinin düzeyi ile bağlantılıdır. Ve bu biçimsel varoluş burjuvazi için her şeyin yolunda gittiği dönemlerle sınırlıdır. Sınıf mücadelesinin keskinleştiği kriz ve savaşın gündemde olduğu bu-

günkü koşullarda hiçbir burjuva iktidar bu biçimselliğe bağlı kalmıyor, kalmaz. Bugün bütün burjuva iktidarların genel yönelimi bu yöndedir.

Bizim üzerinde ısrarla durduğumuz nokta seçmenin hayır oyuyla reddettiği anayasanın seçim adı altında yeniden seçmene onaylatılmasıdır. Her ne kadar anayasa referandumundaki hayır oyları doğrudan kapitalizme bir karşıtlık içermese de yaşamın kitlelerde biriktirdiği öfkenin dışavurumuydu. Şimdi bu öfke, seçim yoluyla ve bir dizi manipülasyonla absorbe ediliyor. Bu manipülasyon, anayasa değişiminin sistemin bir ihtiyacı değil de Erdoğan'ın bir ihtiyacı olduğu yalanına dayanıyor. Erdoğan kaybederse kaos çıkacağını; karşı cephe ise, Erdoğan'ın gidişyle köklü bir değişim olacağını, demokrasiye geri döneceğini, adalet mekanizmasının adil işleyeceğini, özgürlüklerin genişleyeceğini ve Olağanüstü Hal'in kalkacağını söylüyor. Seçmenin boş vaat ve yalanlarla sandığa çekilmesi her iki burjuva cephenin ortak paydasını oluşturuyor.

Burjuvazinin acil ihtiyacı olarak gündeme gelen baskın seçimi, Erdoğan'ın kendi iktidarını güçlendirmek için kullanmasında şaşılacak bir şey yok. Bunun için alalacele bir dizi yasa çıkartıldı. Seçim tarihi İYİ Parti'nin seçime sokulmamasına göre belirlendi, ittifak yasasıyla MHP ve BBP'yi AKP etrafında birleştirdi.

CHP'nin 15 milletvekili vererek İYİ Parti'nin seçime katılmasının yolunun açılması "sıfır baraj" sistemiyle diğer burjuva partileri AKP karşıtı cephede birleştirmesi, AKP'nin seçim hamlesine karşı başarılı bir hamle olarak görülse de, bu gerçekte burjuvazinin başarısıdır. Çünkü bu yolla burjuvazi, tüm partilerin seçime katılmasını sağlayarak, referandumdaki hayır evete dönüştürerek, anayasanın meşrulaşmasında geniş bir mutabakat sağlamıştır.

Erken seçim ilanının ardından yaşanan bu gelişmeler, daha seçim yapılmadan burjuvazinin istediği sonucu –anayasanın meşrulaştırılması, OHAL'in olağanlaştırılması- elde ettiğini göstermektedir. Seçimin sonucu nasıl olursa olsun; ister Erdoğan kazansın isterse başka biri, somut gerçek budur.

Bu somut durum seçime katılan partilerin nitelikleri üzerinden bir değerlendirme yapma ve tavır belirlemeyi anlamsızlaştırmaktadır. Çünkü karşı karşıya olduğumuz seçim sıradan bir başkanlık ve parlamento

seçimi değildir.

Seçmenin oylarıyla reddettiği; tek başına bir partinin hükümet kurma-kuramama zorluklarını ortadan kaldırarak hükümet kurmayı Cumhurbaşkanı'nın inisiyatifine bırakan, kanun hükmünde kararname yetkisi veren, parlamentoyu, bütün yetkilerini gasp ederek devre dışı bırakan, meşru olmayan bir anayasanın seçmen oyuyla meşrulaştırılmasıdır.

Bütün bu gerçekler, seçimi Erdoğan ya da başka bir adayın kazanmasının işçi sınıfı ve emekçiler açısından bir değişime işaret etmediğini gösteriyor. Çünkü bugünkü ekonomik ve siyasal tablo içinde burjuvazinin işçilere ve emekçilere verebileceği hiçbir taviz yok. Erdoğan'ın seçimi kaybetmesi ihtimali ise burjuvazi için bir kayıp değil, her ne kadar kitlelerde bir zafer duygusu yaratarak, hareketlenmeyi artıracak olsa da, sisteme nefes aldırarak bir kazançtır.

Yukarıda da belirtildiği gibi, seçimlere yaklaşımlarını yığınlarda oluşan parlamenter önyargıları dağıtmak üzerine kuran komünistler, sınıf mücadelesinin somut durumunu dikkate alarak her seçimi kendi koşulları içinde ele alarak tavrı belirlerler. Bu yaklaşımla her koşulda seçimleri boykot eden anarşistlerden olduğu kadar, parlamentarizme bel bağlayan reformistlerden de ayrılırlar.

Komünist harekette boykot taktiği genellikle sınıf mücadelesinin yükseldiği, devrimci durumun olgunlaştığı koşullarda, burjuvazinin sınıf bilincini bulanıklaştırmak için başvurduğu taktiğe yönelik olarak izlenen bir hamledir. Bugün sınıf mücadelesinin bir yükselme trendinde olduğu söylenemez. Sınıf; içindeki hareketlenmeye karşın, ideolojik ve örgütsel gerilik ve dağınıklık içinde, üstelik sınıf hareketi ona yön verecek devrimci merkezden de yoksundur.

OHAL koşullarında, yapılan seçimin baskı, saldırı ve hilelere sahne olacağı da bir sır değil. Bütün bunlar seçimle ilgili değerlendirmede dikkate alınması gereken unsurlardır. Ancak bugün karşı karşıya olduğumuz seçim alışılmış türden bir seçim değildir.

Seçmenin hangi partiye oy vereceği ve kimi seçeceği seçimin gerçek karakterini örten tali bir sorundur. Seçime gerçek karakterini veren, seçmenin oylarıyla reddettiği, hile ile kabul edildiği ilan edilen, anayasanın meşrulaştırılmasıdır. Bunun için bütün burjuva partiler seçimi kullanarak daha geniş kitleleri anayasanın meşrulaştırılmasına katmak için var gücüyle çalışıyor.

Seçime katılımı artırmak için yalan vaatlerin ardı arkası kesilmiyor. Bu yalan vaatlerin en tipiklerinden biri de Erdoğan'ın kaybetmesi durumunda yeniden parlamenter sisteme döneleceği yalanıdır.

İşçiler ve emekçiler bütün bu yalan vaatlerin gerçek karakterini yaşıyorlar. 12 Eylül askeri darbesinden sonra burjuva partilerin her biri iktidara geldiklerinde seçim yasasını değiştireceklerini, seçim barajı ve anayasadaki antidemokratik maddeleri vb. kaldıracaklarını ilan etmediler mi?

Aradan geçen 38 yıla rağmen bu yasalar yerli yerinde duruyor. Bugünkü vaatlerin kaderi de bundan farklı olmayacaktır. Meşru olmayan anayasa meşrulaştırılacak ve aynen korunacaktır. Olağanüstü halin kal-kacağını, parlamenter sisteme döneleceğini vaat edenler iktidara geldiklerinde olağanlaşan olağanüstü hal'le yönetmeye devam edeceklerdir.

Ağır bir ekonomik ve siyasi kriz içerisinde debelenen burjuvazinin işçi sınıfına emekçilere, Kürt halkına vaat edeceği işsizlik, ağır çalışma koşulları, yoğunlaşmış bir sömürü, yoksulluk, baskı ve zulümden başka hiçbir şey yoktur.

Son 10 yılda işçi sınıfının, emekçilerin, Kürt halkının karşı karşıya kaldığı durum budur. Seçimin hemen ardından işçi ve emekçilerin benzer ve daha ağır bir tablo ile karşı karşıya kalması, bu ekonomik ve siyasal koşulların kaçınılmaz bir sonucu olacaktır. Bu koşullarda işçi sınıfı ve emekçiler bu saldırının karşısında ancak örgütlenerek durabilirler.

Komünistlerin görevi bütün bu çıplak gerçekleri işçi sınıfına, emekçilere ve Kürt halkına anlatmaktır. Seçimi bu hedef için kullanmaktır. Seçimlere bir parti ya da aday göstererek katılınabileceğine ilişkin algı işçi sınıfını ve emekçileri burjuva parlamentarizmine mahkum eden burjuva propagandanın bir ürünüdür. Aday göstermek, bir partiye ya da adaya işaret etmek seçim sathını kullanmanın tek yolu değildir.

Aday göstermeden, bir parti ya da adaya işaret etmeden de seçmen duyarlılığına hitap etmek mümkündür. Seçim ortamı kitlelerdeki duyarlılığı artırarak, komünistlere işçi sınıfının en geri kesimlerine bile ulaşabilme olanağını sunuyor. Bu olanağı kullanmak, işçi sınıfının öncü kesimlerine ulaşmak ve bu kesimleri işçi sınıfının öncüsü olarak örgütlemek komünistlerin önündeki başlıca görevdir.

Hayalci değiliz, seçmenin Erdoğan ve karşıtı olarak kutuplaştırıldığı, oy kullanmanın buna indirgendiği bugünkü koşullarda söylenecek sözün, gösterilecek çabanın seçmen üzerinde ciddi bir etkisinin olmayacağını biliyoruz. Ama söylenen hiçbir söz, girilen hiçbir çaba boşa gitmeyecektir!

Yeter ki sözümüzü burjuvazinin oyunlarını bozarak, işçi sınıfına emekçilere devrimci alternatifin ne olması gerektiğini anlatmak için sakinmeden söyleyelim ve işçi sınıfının en geniş kesimlerine ulaşabilmek için çaba sarf edelim.

Sosyalistler ve 24 Haziran Seçimi

Sosyalist parti ve gruplar seçim tarihinin açıklanmasından sonra kendi tavırlarını ayrıntılı açıklamalarla ortaya koydular. Sayısal küçük bir kısım boykotu savunurken, bir kısmı sandık başına gitmeyeceğini, diğer bir kısmı bağımsız adaylarla katılacağını, büyük bir çoğunluğu ise HDP'yi destekleyeceğini açıkladı. Açıklamalardan bazı parti ve grupların tek bir aday etrafında seçime katılmak için bir araya geldiği ama bunun gerçekleştirilemediği anlaşılıyor. Sosyalist hareket içinde ideolojik ve politik yaklaşım farklılıkları dikkate alındığında tavırlarını bu farklılığı anlaşılabilir.

Söz ve Eylem'in bugünkü seçimlere ilişkin tavrı sosyalist harekette alışılmış taktik biçimlerinden önemli farklılık gösteriyor. Sosyalist hareketler bugüne kadar seçim taktiklerini ya aday göstererek ya bir adaya işaret ederek ya da boykotu savunarak ortaya koydular. Bunun dışında, örneğin bir adaya ya da partiye işaret etmeden seçim sathını kullanmayı tavırsızlık olarak nitelendirdiler. Seçimlerde aday göstererek, adayların desteklenmesini açıklayarak katılmak nasıl mümkünse, bir parti ve adaya işaret etmeden katılmak da o ölçüde mümkündür. Seçimlere bir parti ve adayı işaret etmeden katılmayacağını, bunun tavırsızlık, pasifizm vb. olduğunu varetmek su katılmamış bir parlamentarizmdir. Komünistler elbette parti ya da bağımsız adaylarla seçimlere katılırlar, parlamento da girerler, ancak komünistlerin seçime katılmadaki temel hareket noktası burjuva sistemi ve onun bir aracı olan parlamento kutsamak değil deşifre etmektedir. Okuyuculara ne kadar yabancı gelirse gelsin bizim söylediğimiz seçim sathının, etkisi olup olmadığından bağımsız olarak, ajitasyon - propaganda için kullanılmalıdır. İşçi

sınıfına emekçilere gerçeklerin anlatılmasıdır.

Seçimleri boykot eden ya da kendi adaylarıyla katılan sosyalist grup ve partileri bir kenara bırakırsak, sosyalist hareketin sayısal çoğunluğunun ana paydasını HDP'nin desteklenmesi oluşturuyor. Ama önce şunu belirtelim ki Söz ve Eylem'in seçimlerde hiçbir partiyi ya da adaya işaret etmeden seçimin gerçek niteliğini ve seçim sonrası işçi sınıfını emekçileri neyi beklediğini açıklama biçimindeki tavrı, özel olarak HDP'ye karşı bir tutum alındığı anlamına gelmiyor. Bu noktadan hareketle HDP ile diğer burjuva partiler arasında hiçbir fark görmediğimizi söylemek bizim taktiğimizin özünü çarpıtmaya dayanır. Daha önce de belirttiğimiz gibi seçime hangi partinin katıldığı seçimin gerçek niteliğini öten tali bir sorundur. Esas olan seçimlerde burjuvazinin kazanmak istediği şeydir, seçmenin çoğunluğunun reddettiği anayasanın seçmene onaylatılması, Olağanüstü Hal'in olağanlaştırılmasıdır.

HDP'yi destekleyen parti ve grupların, farklı da olsa, gerekçelerini iki başlık altında toplamak mümkündür. Bu gerekçelerden birincisi HDP'nin meclise girerek burjuva sistemi istikrarsızlaştıracığıdır. HDP'nin meclise girmesiyle burjuva sistem istikrarsızlaşması arasındaki ilişkiye yaşayarak tanık olduk. Ancak bugün bu durumun ne ölçüde gerçeği yansıttığı tartışmalıdır. HDP mecliste olduğu dönem içerisinde Kürt Ulusal Hareketi'nin güçlenmesine ve Türkiye işçi ve emekçilerin Kürt sorununu kavramasında önemli katkıları oldu. Ayrıca HDP Türkiye'de burjuva parlamentosunun gerçek niteliğini kavranmasında, HDP milletvekillerinin dokunulmazlıklarının kaldırılması, birçok vekilin vekilliğinin düşürülmesi, HDPlı belediyelerin kayyuma devredilmesi ve bütün bunların parlamentoda burjuva partilerin ortak girişimiyle gerçekleşmesi, işçi ve emekçilerde seçimlere, burjuva parlamentosuna, devletin özelliklerine ilişkin bönce inançların yıkılmasında önemli bir rol oynadığı inkar edilemez. Ve biz milyonlarca makaleden, ajitasyon ve propaganda metninden milyonlarca kez daha etkili olan bu sonucu önemsiyoruz.

Ama aynı HDP "Bizler Meclise" sloganı altında parlamentonun, "halkların", "ezilenlerin", ötekilerin" sorunlarını çözüme ulaştırılabilecek bir kurum olduğu imajını güçlendirilmesinde katkıda bulunmuştur.

HDP Türkiye partisi olma sloganıyla girdiği yolda Türkiyelileştiği ölçüde Kürt sorunundan da uzaklaşmıştır. Son seçim bildirisinde yer alan aşağıdaki talepler HDP'nin bu yolda nereden nereye geldiğini gös-

termektedir.

“HDP, ... Kültür, dil ve kimlik gibi taleplerin anayasal çerçevede çözümlenmesini savunur ve farklı kimlikleri reddeden, onları yok sayıp bastıran tekçi anlayışı ortadan kaldırmak için mücadele eder. Tarihten günümüze kadar devam eden Kürt sorunu bir statü sorunudur. Kürtlerin statü talebi bölücülük değil, toplumsal barış ve ortak yaşam için gerekli ve kaçınılmazdır.”

“... Yerel ve yerinden yönetim talebi bu anlamda sorunu çözecek temel ve başat taleplerden biridir. ... Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı da bu ihtiyaçtan ortaya çıkmıştır. Partimiz Türkiye'nin 1992 yılında imzaladığı bu şartın çekincelerini de ortadan kaldırılarak hayata geçirilmesini savunmaktadır.”

Bu sözleri geçmişte sosyalist hareketlerden birileri söylemiş olsaydı, eminiz ki o hareket UKKTH'nin düşmanı olarak adlandırılırdı.

İkinci gerekçe HDP'nin barajı geçememesi halinde AKP'nin meclis çoğunluğunu elinde tutacağıdır. Bu akıl yürütme biçimi burjuvaziyi AKP, AKP'yi devlet olarak görmeye dayanıyor ve AKP'nin seçimi kaybetmesini “demokrasinin” kazanılması olarak ele alıyor.

Bir başka savunu biçimi ise bizim öteden beri oportünizmin incir yaprağı olarak nitelendirdiğimiz, şu ünlü burjuvazinin iç çelişkilerinden yararlanma masalıdır. Burjuvazinin iç çelişkilerinden yararlanmak için birincisi, burjuvazinin bütün kesimlerinden bağımsız bir örgütlenme ve politikayla, ikincisi bu örgütlenmeyi ve politikayı sınıf içinde bir güç haline getirmekle olanaklıdır. Bunlar olmadan burjuvazinin iç çelişkilerinden yararlanma, burjuvazinin kuyruğuna takılmayı gizlemekten başka bir anlam taşımaz.

Bu noktada tuhaf ve sorunlu olan HDP'nin desteklenmesi değil, bu desteğin bunlar ve benzeri gerekçelere dayandırılarak açıklanmasıdır. Kendisini sosyalist, komünist, işçi partisi vb. ön eklerle tanımlayan grup ve partilerin kendi taktiklerini HDP'nin seçime katılması üzerinden belirlemiş olmalarıdır. Bu durumda insan HDP'nin seçime katılmaması halinde taktiklerinin ne olacağı sorusunu sormadan edemiyor.

Ve Sonuçlar

Erdoğan seçim hazırlıklarına seçim tarihi açıklanmadan çok daha önce başladı. 7 Temmuz 2015 seçimlerinde izlediği yolu izledi, savaş

aygıtını devreye soktu ve Türkiye üzerindeki “dış baskıları” kullanarak, seçmen kitlesini konsolide etmeye çalıştı. Bunda da, milliyetçilik ve şovenizmi köpürterek, istikrarın bozulacağı korkusunu büyüterek başarılı oldu.

ABD, AB ve Rusya'nın desteği ile Afrin'i işgal etti, İran'a müdahaleye hazırlanan ABD ile anlaşarak PYD'nin Menbiç ve Şengal'den çekilmesini sağladı. Kürt ulusal hareketine yönelik askeri faaliyeti seçim gününe kadar canlı tuttu. Bir yandan Türkiye'nin içinde debelendiği ekonomik ve siyasal krizin uluslararası sermayenin bir oyunu olduğunu işlerken, diğer yandan da Londra'da uluslararası finans kuruluşları ile seçim sonrası ekonomik ve politik destek için anlaşmalar imzaladı. Böylece ulusal ve uluslararası sermayenin desteğini arkasına aldı. Kimi “sosyalist” çevrelerin TÜSİAD'ın olağanüstü Hal'in kaldırılmasına yönelik açıklamalarını sermayenin bir kesiminin AKP ve Erdoğan desteğini çekmesi olarak yorumlasa da gerçekte TÜSİAD'ın bu açıklaması, seçimin kimin kazanacağından bağımsız olarak “elde edilecek olanın” dile getirilmesiydi. Çünkü seçimin bizzat kendisinin önemli hedeflerinden biri olağanüstü hal'in olağanlaştırılmasıydı.

Seçimin sonuçlarıyla ilgili her şey seçim öncesinde seçmen çoğunluğunun reddettiği, hile ile kabul edildiği açıklanan anayasada mevcuttu. Anayasa ile adaletsiz bir seçim süreci, seçim hileleri, zorbalıklar, muhaliflere, özellikle HDP'ye yönelik baskı, saldırı ve tutuklamalar vb. kısaca devletin bütün kurumlarıyla Erdoğan'ın yanında yer alacağı garanti altına alınmıştı.

Seçimden önce Kürtlere karşı yürütülen operasyonlar, Suriye'deki işgal hamleleri ve Erdoğan'ın emir erliğini üstlenerek sürece dahil olan ordu, oy kullanma süresi boyunca stlendiği görevi sürdürdü. Kürt halkını imha ve susturmaya adanmış savaş aygıtı bu kez, özellikle Kürt coğrafyasında, sandıkları denetim altına aldı. Usulsüzlükler, zorbalıklar, seçim öncesi çıkartılan yasalarla zaten yasal bir kılıfa oturtulmuştu. Geride kalan ise manipülasyon ve hile ile denetim altına alınan sandıklardan oyların nasıl çıkacağıydı. Bu görevi de Anadolu Ajansı ve bilgisayarlar üstlendi.

Erdoğan'ın seçim sürecinde daha önceki seçimlerdeki gibi agresif bir seçim propagandası yürütmemesi, muhalefet tarafından AKP'nin zaafi olarak görülerek beklentiler yükseltildi. 24 Haziran akşamı seçim sonuçlarının açıklanmaya başlamasıyla birlikte bütün beklentiler ve ya-

nılsamalar da dağılmaya başladı.

24 Haziran akşamı, CHP yöneticilerinin Anadolu Ajansı manipülasyonlarına gösterdiği tepkiden yaklaşık bir saat sonra devlet destekli silahlı AKP militanları sokakları ışgal etti. 2. turda muhalefetin muhtemel adayı Muharrem İnce, CHP geleneğine bağlı kalarak devletin bekası adına açıklama yaptı, seçim öncesi vaatlerini hiçleştirerek Erdoğan'ın kazandığını açıkladı. Seçim öncesi seçmenden sandıklara sahip çıkılmasını isteyen muhalefet partileri ve sivil toplum örgütleri (Örneğin "Oy ve Ötesi") seçim sırasında bırakalım sandığa sahip çıkmayı, devletin kayığına binerek yapılan hileleri bile görmezlikten geldiler. Numan Kurtulmuş seçimden önce yaptığı "Herkes şimdiden seçim sonuçlarını kabul edip, seçim sonuçları ne şekilde tecelli ederse etsin milletin tercihini saygıyla karşılamak mecburiyetindedir. Yani milletin tercihinin üzerine söz söylemek kimsenin hakkı olmamalıdır, kimsenin haddi olmamalıdır. Seçim sonrasında ortaya çıkabilecek olan kendilerince olumsuz bir tabloyu hiç kimse şimdiden, peşinen seçimleri mahkûm ederek yorumlamaya kalkmasın" açıklaması gerçeklik kazandı. Her şey, hem hileyi hem de tehdidi içeren bu açıklamaya uygun olarak gelişti. Muhalefet seçimi Erdoğan'ın kazandığını, daha sandıkların açılması tamamlanmadan kabul etti.

Erdoğan ve AKP'ye seçim zaferi sunan bütün partilerin seçim sonrası seçimden kazançlı çıktıklarını açıklaması, şaşkıncu gibi görünse de bir gerçeğin altının çizilmesi idi. O da seçmenin reddettiği anayasanın seçim yoluyla seçmene onaylatılması idi. Bu da burjuvazinin istediği sonucu elde ettiğini, muhalefet ve iktidar partilerinin düzenin bekası noktasında birleştiğinin teyidiydi. Bin bir vaatle seçmeni sandığa çekmeyi başaran muhalefet partileri, seçim sonrası teselliye seçime katılma oranı ve AKP'nin düşen oylarında bulurken, HDP'liler ise, barajı aşmanın, parlamenter olmaktan çıkan, parlamentoya girmenin sevincini kutladı.

Seçimde seçmenin sandığa taşınması ve devletin yeniden dizaynına olanak sağlayan anayasanın meşrulaştırılması, kaybeden ve kazananları birleştirirken, sonuçların açıklanmasından sonra muhaliflerin adil olmayan koşulları, hileyi, usulsüzlükleri dillendirmesi tam bir pişkinlik örneğidir. Olağanüstü Hal koşullarında gerçekleşen seçimin adil olmayacağı ve her türlü hileye açık olacağı önceden belli olduğu halde, bu koşullara dayanarak seçimleri eleştiren partilerin seçimlere nasıl, neden

katıldıkları ise cevap bekleyen soruların başında geliyor.

Sonuçlar ve Sosyalist Hareket

Sosyalist hareketin (burada kastedilen CHP mitinglerine katılan ve HDP ye destek veren Sosyalist Parti ve gruplardır) seçime yaklaşımına girmeden önce, HDP ile ilgili bazı noktaların altını çizmek gerekiyor. Seçim öncesi ve süresinde bütün baskı, saldırı ve tutuklamalara rağmen HDP'nin oy oranını büyük ölçüde korumuş olması önemlidir. Bu en azından, Türkiye Partisi olma yolunda ilerleyen HDP de ki değişime rağmen Kürt halkının direncini koruduğunu gösteriyor. HDP'nin barajı aşması bir başarı olarak görülse de bunu işlevleri tamamen elinden alınmış bir parlamentoda anlamlı bir gelişme olarak nitelendirmek mümkün gözüküyor. HDP'nin daha önceki parlamento deneyimi bu yargıyı destekliyor. Aldığı oy oranı önemli olsa da bunu HDP'nin izlediği politika için söylemek mümkün değildir. Politikasını Kürt sorununun çözümü noktasında düzenin kabul edebileceği sınırlara çekmesi, anadilde eğitim ve AB yerel yönetimler şartının kabulü ve Kürt sorununun çözümünde parlamentoyu hala işlevsel kabul etmesi, HDP nin bugün içine düştüğü açmazın temel noktalarıdır. HDP meşru olmayan anayasanın meşrulaşmasına katkı vererek bizzat bu açmazı büyütüştür.

Sayıca büyük kitlesi ile Türkiye Sosyalist hareketi bir dönemden beri izlediği politikayla batağa saplanmış, burjuva muhalefetin basit bir eklentisi durumuna düşmüştür. Fazla uzağa gitmeye gerek yok, 2015'ten bugüne sosyalist hareketlerin izlediği sınıf uzlaşmacı çizgi, bu bitmişliği yeterince gözler önüne seriyor. 2013 Haziran'ında yeşeren umudun, "Gezi ruhu"nun adım adım sönmelenmesinin yol açtığı hayal kırıklığıyla "Tek Adam Rejimi," Saray Rejimi," "Faşizme karşı mücadele birliği" belgesi altında burjuva kulvara yöneldi.

2015 Temmuz'unda mizansen darbenin altındaki gerçek devlet darbesini göremedi. Mizansen darbeyi telin eden CHP'nin, Taksim mitingine tam kadro katıldı, ardından CHP'nin Adalet yürüyüşüne katılarak burjuva kulvardaki yerini sağlamlaştırdı. 2017 Anayasa Referandumu'nda içeriksiz bir hayır politikası izleyerek, anayasanın fiili olarak reddedilmesine katkıda bulunduğu halde, bu anayasayla düzenlenecek ve meşrulaştırılmasını sağlayacak seçime, HDP'nin meclise girmesini

sağlamak adına (nesnel olarak) destek verdi.

Erdoğan'ın kaybetmesini HDP'nin barajı aşmasını da görerek, Erdoğan'dan kurtuluşun Türkiye'nin demokratikleşmesine yol açacağı masalına inandı ve HDP'yi tam kadro destekledi. Seçimin meşru olmayan bir anayasanın meşrulaştırılması demek olduğunu, Erdoğan kaybetse bile rejiminin kazanacağını göremedi. Bütün fonksiyonları yok edilmiş burjuva anlamda bile bir parlamento olmayan parlamentoya, HDP'nin girmiş olmasına başarı atfederek boylu boyunca parlamentarizm bataklığına saplandı. Bu bataktan çıkması da mümkün gözüküyor.

Seçimler, AKP ve Erdoğan'ın yeni bir zaferi ile sonuçlandı. Daha önce de belirtildiği gibi Erdoğan'ın zaferi olarak görülen şey ekonomik ve siyasal krizi içerisinde yönetemez duruma düşen burjuvazinin, devletin yeniden dizaynı için yeni bir olanağı elde etmesidir. Devletin seçim yoluyla kitlelerin gözünde meşrulaştırılan anayasaya dayanarak bu yeniden dizaynı; kapitalizmin dünya çapındaki ihtiyaçları, Türkiye kapitalizminin içinde debelendiği ekonomik, politik kriz ve savaş koşullarına göre sürecektir. Bu sürecin işçi sınıfı emekçiler açısından anlamı açıktır; daha ağır çalışma koşulları, daha katmerleşmiş bir sömürü, baskı, işsizlik, fiyat artışları ve geleceğe güvensizliktir.

İşçi sınıfı bu cenderenin içine sokulmasına bizzat kendi bilinç geriliği ve örgütsüzlüğüyle katkıda bulunmuştur. Öte yandan işçi sınıfının bu geriliğinde kendini devrimci bir alternatif olarak örgütleyemeyen ve bu örgütlülüğü işçi ve emekçi sınıflara taşıyamayan komünistlerin sorumluluğu belirleyicidir.

Şimdi seçimden geriye, düzenin seçim yoluyla değişebileceğine ve kendi içinde demokratik bir dönüşüme uğrayabileceğine inanan işçi ve emekçilerin hayal kırıklıkları kaldı. Ancak bu hayal kırıklığı kendi içerisinde yeni bir devrimci çıkışında potansiyelini barındırıyor.

Burjuvaziyi esas telaşa düşüren ve alelacele önlemler almaya iten de bu durumdur. Burjuvazi seçimden hemen sonra seçim sonuçlarının yarattığı hayal kırıklığının düzenin dışına taşmasını önlemek için, seçim öncesinde, medyanın da pompalamasıyla bir umut yaratılarak seçmeni sandığa çeken Muharrem İnce'nin, şimdi seçimde oluşabilecek düzen dışı arayışları absorbe edebilmek için devreye sokulması da bu ihtiyacın bir gereğidir.

Seçim öncesinde kendisini oy kullanmaya endekslemiş işçi ve emek-

çilere propaganda yapma olanağı son derece sınırlıydı. Şimdi yaşanan hayal kırıklığının geride bıraktığı “seçimle hiçbir şey değişmez” söylemi ile işçi ve emekçilerin değişimin ancak sosyalist devrimle geleceğini anlatmak çok daha olanaklıdır. Bizi bu düşünceye sevk eden, hayal kırıklığının içinde devrimci bir umudu barındırıyor olmasıdır. Seçim parlamentosu işlevsizleştirip rafa kaldırırken, işçi ve emekçilerin burjuva parlamentosunun uyuşturucu etkisinden kurtulmalarının yolu da açılmıştır.

Kapitalizm hem dünyada hem de Türkiye’deki işleyişiyle toplumsal ilişkileri devrimleştirmeye devam edecektir. Ancak bu etki kitleleri kapitalizme karşı kendiliğinden seferber etmeye yetmiyor, yetmeyecek. Görev komünistlere düşüyor. İşimiz dünkünden hem çok daha zor, hem de daha kolaydır; zordur; çünkü rejimin saldırıları artarak sürecektir, kolaydır; çünkü kitlelerde burjuva parlamentarizmine karşı oluşan güvensizlik bize yeni olanaklar sunuyor.

Bu aşamada her şey, komünistlerin kendilerini devrimci tarzda örgütlenmelerin ve bu örgütlenmeyi işçi sınıfına taşımalarına bağlıdır. Bunun için atılacak ilk adım; komünist bilinç, kararlılık, cesaret, feragat, sabır ve disiplinin yükseltilmesi, bu öğelerin bir örgütsel forma dönüştürülmesidir.

Komünistler Birliği'nden Komünist Enternasyonal'e

Mustafa Sağlam

Giriş

Kapitalist meta üretimi, birincisi, sermaye olarak dönüşmeye hazır birikmiş bir servetin - ki bu servet daha önce çeşitli yollarla elkonulan emekten başka bir şey değildir -; ikincisi ise bu serveti sermayeye dönüştürecek “özgür” bir işgücü-mülksüzleştirilen köylüler, eski toplumun“işe yara-maz”hizmetkârları ve zanaatkârlar- kitlesinin oluşmasıyla başladı.

Kapitalist üretimin bu iki temel önkoşulu, tarihsel-ekonomik gelişmenin içinden çıkageldiler.

Kapitalizmin ön koşullarının oluştuğu bu süreci Marx, sermayenin ilkel birikim süreci olarak ni-telendirmiştir. *“Bu süreçle, bir yandan toplumsal üretim araçlarıyla yaşam araçları sermayeye dönüşür, öte yandan da doğrudan doğruya üretici olan kimse, ücretli emekçiye dönüşür. Bu duruma göre, ilkel birikim denilen şey, üreticiyi üretim araçlarından ayıran tarihi süreçten başka bir şey değildir. Bunun ilkel biçimde görünmesi, sermaye ve buna uygun düşen üretim biçiminin tarih öncesi aşamasını teşkil etmesinden ileri gelir.”* (Marx,Kapital Cilt I,SolYay. 5. baskı, s.753).

Sermayenin bu birikim süreci üretici güçlerin gelişimine paralel olarak manifaktürden makineli üretime, oradan da“ bilimi emekten farklı üretken bir güç haline getirerek sermayenin hizmetine veren modern sanayi içerisinde tamamlanarak,”bugünkü düzeye, tam otomasyona

vardı. Kapitalist meta üretimi, sermayenin bu hareketi içinde, serbest rekabetten tekele, oradan da mali sermaye egemenliğine doğru yol aldı. 20. yy. başında gerçek kimliğine -tekelci aşamaya- ulaşarak, ulusal pazardan uluslararası pazara sıçradı ve dünyada egemen bir sistem haline geldi.

Sermayenin bu birikim süreci aynı, zamanda bir proleterleşme süreci olarak karşımızda durur. Emek gücü bu süreçte gelişimini sürdürerek, birleşerek mücadele içinde bir sınıf olarak davranma-ya başlar. Başlangıçta birbirini var eden güçler, emek ve sermaye, kapitalizmin gelişme süreci için-de karşıt kutuplar olarak hareket ederek yeni bir toplumsal devrim çağını açar. Yani, kapitalizmi var eden bu tarihsel – toplumsal süreç, aynı zamanda onun yok oluş koşullarını da yaratır. Bu ko-şullar, üretici güçlerdeki gelişmeye bağlı olarak gelişen ve olgunlaşan üretimin toplumsal karakteri ve üretim araçlarından yoksun mülksüzler sınıfının oluşması ve büyümesidir. Ancak komünist toplumun, kapitalist toplum içindeki bu öğeleri, içinde hareket ettikleri kapitalist kabuğun kırılmasıyla, özgürleşerek yeni bir toplumun- komünist toplum – kurucu öğeleri haline gelebilirler. Bunun nasıl gerçekleşeceği, kapitalist üretim ilişkilerinin şekillenmeye başladığı andan itibaren, bir yandan teorik, öte yandan da politik çabanın, pratik mücadelenin konusu olmuştur.

Henüz kapitalist üretim ilişkilerinin gerçek içeriğinin ortaya konulmadığı ilk dönemlerde, teo-rik çaba daha çok soyut insanı temel alan adalet, özgürlük ve eşitlik ilkesine dayalı burjuva kav-ramlar üzerinden ortaya konulmaya çalışıldı. Kapitalizme alternatif ütopyik arayışlar ve dar bir grubun sermayeye karşı kararlı ve cesur eylemleri bu dönemde filizlenmeye başladı. Pratik çaba ise doğrudan mülksüz sınıfın (işçi sınıfının) kendi mücadelesiyle ortaya konuldu. Manifaktür içinde nitelikli işçinin başkaldırısıyla başlayan ve bu nitelikli işçiyi üretim sürecindeki yerinden eden yeni üretici güç makinelerine yönelen bu mücadele, başkaldırılar, isyanlar vb. biçimlere bürünerek sürdü. Her iki çabanın yetersizliği, bir yandan soyut insana dayalı adalet, özgürlük ve eşitlik duygusu üzerinden bir cennet yaratılamayacağı, öte yandan ne kadar güçlü olursa olsun, kapitalizme duyulan öfkeye dayalı isyan ve başkaldırılarının, yöntemle yürütülmediği, uyumlulaştırılarak merkezileştirilemediği durumda sonuç alıcı olamayacağı, bizzat bu sınıf mücadelesinin kendisi tarafından doğrulandı.

Kapitalizmin yıkılarak yeni bir toplumun kurulmasına yönelik bu teorik ve pratik çabanın yön-temleştirilerek devrimci bir sürece dönüş-

türülmesi Marx ve Engels tarafından gerçekleştirildi. Marx ve Engels teorik çabayı, soyut varsayımlar, niyetler, hurafeler ve mitlerden arındırarak bilim-sel temeller üzerinde yeniden kurdular. Böylece pratik mücadeleye sadece yöntem sağlamakla kalmadılar, bu mücadelenin başarı koşullarını da ortaya koydular ve toplumsal tarihi kör güçlerin, yanılmalara tarihi olmaktan çıkararak, insanın bilinçli ve örgütlü eyleminin tarihi haline dönüş-türdüler.

Marx ve Engels, Alman İdeolojisi'nde Komünizmin, “*ne yaratılması gereken bir durum, ne de gerçeğin kendisine göre düzenlenmek zorunda olacağı bir ülkü*” olmadığını, komünizmin “*bugün-kü durumu ortadan kaldıran gerçek hareket*” olduğunu ve bu hareketin kapitalist toplum içinde “*fülen var olan öncüllerden*” doğduğunu belirterek bu öncülleri üretici güçlerin gelişmesi ve mülkiyetten yoksun bir sınıfın (işçi sınıfı) ortaya çıkması olarak betimlediler. (Marx-Engels, Alman İdeolojisi, Sol Yay- s.63 -64).

Marx ve Engels yine aynı eserlerinde, kapitalizmden komünizme geçiş sürecinin tarihsel mater-yalizme dayalı net bir anlatımını ortaya koydular:

“Bu geliştirmiş bulunduğumuz tarih anlayışı en sonunda bize şu sonuçları da verir : 1 – Üretici güçlerin gelişmesinde öyle bir aşama gelir ki, bu aşamada mevcut ilişkiler çerçevesi içinde ancak zararlı olabilen, artık üretici güçler olmaktan çıkıp yıkıcı güçler haline gelen (makine kullanımı, para) üretici güçler ve dolaşım araçları doğar ve bu, bir önceki olaya bağlı olarak kazançlarından yararlanmaksızın toplumun bütün yükünü taşıyan, toplumdaki dışlanmış ve zorunlu olarak bütün öteki sınıflara açık bir muhalefet durumunda bulunan bir sınıf doğar; bu sınıf, toplum üyelerinin çoğunluğunun meydana getirdikleri bir sınıftır; köklü bir devrim zorunluluğunun bilinci, komünist bir bilinç olan ve elbette ki kendileri de bu sınıfın durumunu gösterdikleri zaman başka sınıflarda da oluşabilen bu bilinç, bu sınıfın içinden fıskırır. 2 – Belirli üretici güçlerden bazı koşullar içinde yararlanılabilir ki bu koşullar, bu sınıfsahip olduğu şeyden ileri gelen toplumsal gücü, düzenli olarak her çağa özgü devlet tipinde idealist biçimde pratik ifadesini bulur; bunun içindir ki her devrimci savaşım, o zamana kadar hükmetmiş olan sınıfa karşı yönelir. 3 - Daha önce bütün devrimlerde eylem tarzı değişmemiş kalıyordu ve yalnızca bu eylemin başka türlü bir dağılımı, işin başka kişiler arasında yeni bir bölüştürülmesi söz konusuydu. Komünist devrim, bunun tam tersi-ne, daha önceki eylem tarzına karşı

yönelmiştir. İşçi yok eder ve bütün sınıfların egemenliğini sınıf-ların kendisiyle birlikte ortadan kaldırır; çünkü bu devrim, artık toplum içinde bir sınıf olarak ele alınmayan ve daha şimdiden artık bugünkü toplum içindeki bütün sınıfların, bütün milliyetlerin vb. yok oluşunun ifadesi olan bir sınıf tarafından gerçekleştirilir. 4- Yığın içinde bu komünist bi-lincin yaratılması için ve yine bu işin kendisinin de iyi bir sonuca götürülebilmesi için, insanların yığınsal bir değişikliğe uğraması zorunlu olarak kendini ortaya koyar; böyle bir biçim değişikliği ise ancak pratikteki bir hareketle, bir devrimle yapılabilir; bu devrim demek ki yalnızca egemen sınıfı devirmenin tek yolu olduğu için zorunlu kılınmıştır; ötekini deviren sınıfa, eski sistemin kendisine bulaştırdığı pislikleri süpürmek ve toplumu yeni temeller üzerinde kurmaya elverişli bir hale getirmek olanağını ancak bir devrimin vereceği için de zorunlu olmuştur.” (Marx- Engels, Alman İdeolojisi, Sol Yay- s. 69–70).

Aynı şekilde Lenin de “Komünizme getiren yollar”ın “kapitalizmi ve onun ürünü olan proletar-yayı hesaba katmaksızın” aranılamayacağını vurgulamıştır. (Marx-Engels-Lenin İşçi Sınıfı Partisi Üzerine Sol Yay.- s.149).

Marx ve Engels'ten yaptığımız ve kapitalizmden komünizme geçiş sürecinin bütünsel bir açık-lamasını ortaya koyan bu uzun alıntıda şu noktaların altı özellikle çizilmelidir:

* Tarihsel-toplumsal gelişmenin yönünün komünizme doğru olduğu, komünizmin kaçınılmazlığına kapitalist gelişme, sınıf ilişkileri ve sınıf mücadelesi dışında aranmayacağı,

* Bu gelişmeyi sağlayacak komünist bilinç ve eylemin maddi temelini, işçi sınıfının kapitalist toplum içindeki konumu ve bu konunun sınıfsız toplumla olan bağlantısında olduğu, sınıf köke-ninden bağımsız olarak bu durumu kavrama ve bunun için mücadele etmenin komünist olmak için yeterli olacağı,

* Kapitalizmden komünizme geçişin, eski topluma karşı bir devrim olmaksızın kendiliğinden gerçekleşmeyeceği, bu devrimin doğrudan hedefinin egemen sınıf ve onun siyasal iktidarı –devlet- olması gerektiği,

* Devrimin, kapitalizm içinde tek mülksüz sınıf olması nedeniyle geleceği, komünizmi temsil eden sınıfa, işçi sınıfına dayanması, bu sınıfın bu görevi yerine getirebilmesi için kendisinin de devrimci bir değişimden geçmesi, bu değişimin kendisinin devrimin toplumsal gü-

cünün bilimsel komünizmle buluşması olduğu,

* Devrimin sadece egemen sınıfı devirmek için değil, sınıfsız toplumun kurulması için de zo-runlu olduğu...

Bu kısa özet işçi sınıfının kapitalizme karşı mücadelesinin üç alanda ve üç yönlü bir mücadele ile gerçekleştirebileceğini ortaya koyar. Engels, "Almanya'da Burjuva Demokratik Devrim" in önsözünde sınıf mücadelesinin bu üç biçimini teorik, siyasal ve pratik- ekonomik mücadele olarak belirler. Zaferin bu üç mücadelenin uyumlu ve merkezi tarzda yürütülmesine bağlı olduğunu vurgular. Bu üç mücadele biçimi içinde teorik ve siyasal mücadele, bir bütün olarak işçi sınıfının toplumsal kurtuluşunun temellerini, koşullarını, araç ve yöntemlerini ortaya koyar ve birbirinden kopuk olarak ele alınamaz. İşçi sınıfı açısından siyasal mücadele teorik temellere dayandırılmadan yürütülemediği gibi, siyasal biçimlere bürünmeyen salt teorik bir mücadele ile maddi bir güce dönüşmez. Marx ve Engels, "*Tarihin, dinin, felsefenin ve bütün öteki ideolojilerin devindirici gücü, eleştiri değil, devrimdir.*" diyerek teorik mücadeleyle siyasal mücadele arasındaki bu bütün-lüğü çarpıcı bir biçimde ortaya koyarlar. (Marx- Engels, Alman İdeolojisi, Sol Yay- s.72)

Öte yandan işçi sınıfın kitlesi, ancak pratik- ekonomik mücadele içerisinde bir sınıf olarak davranmayı öğrenebilir ve bu mücadelelerden geçerek daha büyük mücadelelere hazırlanır. Bu üç mücadele biçimi her ne kadar birbirinden ayrılamazsa da, nitelik olarak birbirlerinden farklıdırlar ve sınıf mücadelesindeki işlevlerini farklı araçlarla yerine getirirler. Teorik ve siyasal mücadele işçi sınıfının kurtuluşunda belirleyici bir yere sahiptir. Bu mücadeleyi yürütebilmek için işçi sınıfı, onun ekonomik mücadelesinden nicelik ve nitelik olarak farklı bir araca ihtiyaç duyar, bu araç partidir.

Pratik ekonomik mücadelenin teorik siyasal mücadeleden farklı araçlarla yürütülmesi pratik- ekonomik mücadelenin önemsiz olduğunu göstermez; tam tersine bu mücadele alanı partinin, teorik siyasal mücadelenin işçi sınıfının geniş yığınyla buluşma alanıdır.

Biz bu yazıda Ekim Devrimi'nin 100. yıldönümünün kutladığı günlerde işçi sınıfının siyasal örgütlenmesinin bu mücadele tarihi içinde nasıl geliştiği, hangi aşamalardan geçerek Ekim Devrimi'nin zaferiyle birlikte somut bir nitelik kazandığı üzerinde duracağız.

Ütopyacı ve Komplocu Örgütlenmelerden Komünistler Birliği'ne

Sınıf mücadelesi, kapitalizmin beşiği olarak adlandırılan İngiltere'de çeşitli aşamalardan geçip, oradan kıta Avrupası'na sıçrayarak, kapitalist gelişme ve proletaryanın oluşma ve güçlenmesine paralel olarak adım adım ilerledi. İşçi sınıfı 1789'da burjuvazinin yedeği rolüyle yer aldığı burjuva devrimden sonra 1800'lü yılların başından başlayarak kendi sınıf örgütlerini örmeye başladı. İşçi sınıfının sermayeye karşı mücadeleleri kapitalist üretimin manifaktürden fabrika aşamasına geçmesiyle birlikte yeni biçimler olarak gelişti. Başlangıçta kapitalistlerle bireysel bir mücadele (fabrikaların, metaların yakılması, elkoymalar vb.) yürüten işçiler, üretim faaliyetindeki büyümeyle birlikte olanaklı olan hemen her yerde, yardımlaşma sandıklarında, kooperatiflerde vb. bir araya geldiler. Ünlü Makine Kırıcılığı hareketi de bu dönemde ortaya çıktı. İlk makine kırıcılığı hareketi 1758'de İngiltere'de başladı; oradan makinenin üretim sürecine girişine paralel olarak Avrupa kıtasına yayıldı. Makine kırıcılığının ölüm cezasıyla cezalandırılmasına rağmen bu hareket illegal örgütlenmelerle 19. yy'ın ikinci yarısına kadar sürdü. İşçiler "makinelerle, onların sermaye tarafından kullanılmasını ayırt etmeyi ve saldırılarını maddi üretim araçlarına değil, ama bunların kullanılış biçimine yöneltmeyi" bu mücadeleler içinden geçerek öğrendiler.

Ancak bu dönemdeki örgütlenmeler sınıf mücadelesinden çok, sınıfın içgüdüsünün ürünleriydi ve sınıf dayanışmasını ifade ediyorlardı. İşçiler bu örgütlülükleriyle burjuvaziye karşı "ortak mücadele" yürüt-

tüğü ölçüde sınıf olma, sınıf olarak davranma olanağını elde etti. Sınıf olarak davrandığı ölçüde de hem kendisini geliştirerek değiştirdi ve hem de, kendisine dayatılan koşulları değiştirmeye koyuldu. Daha sonra bu örgütlenmelerden burjuva sınıfı karşısında sınıfın ekonomik ve demokratik çıkarlarını savunan örgütlenmeler ortaya çıktı. Başlangıçta illegal biçimde oluşan bu örgütlenmeler, giderek yarı legal ve legal biçimlere büründüler.

Bu dönem, aynı zamanda sınıfın politik mücadelesinin de geliştiği dönem oldu. Bu dönemde politik mücadele sınıfsal bir teoriye dayanmaktan çok, kapitalizme karşı güçlü bir öfkeye dayanıyordu. Bu öfke kimi zaman ütopyik toplum hayallerinde, kimi zaman da kapitalizmi yıkmaya yönelik komplocu girişimlerde ifadesini buluyordu.

İşçi hareketinin bu gelişme tarihi aynı zamanda işçiler için zaferler ve yenilgiler tarihidir. Her yenilgiden sonra işçiler yenilgiden çıkardıkları dersle mücadelelerini bir adım daha ileri taşıdılar. Yeni yol ve yöntemlerle mücadelelerini büyüterek, amorf bir yığın olmaktan çıkarak bir sınıf haline geldiler. Proleter kültürünün ilk nüveleri de bu ilk örgütlenme ve mücadelelerle ortaya çıktı.

İşçi hareketi kapitalizmin gelişmişlik düzeyine bağlı olarak Avrupa'nın farklı ülkelerinde farklı bir yol izleyerek gelişimini sürdürdü. Kapitalizmin beşiği İngiltere'de hareket bireysel tepkilerden, daha örgütlü tepkilere, illegal sendikal örgütlülükler ve grevlerden yasal sendikal örgütlenmelere doğru bir yol izledi.

Bu dönemde İngiliz işçi sınıfı sadakat ve gizlilik yemini üzerinde kurulan illegal sendikal örgütlenmelerle önemli bir yol kat etti. Bu örgütlenme tarzı ihanet edenlerin ve grev kırıcıların ağır cezalandırılması ile yürütülüyordu. 1812'de İskoçya Genel grevi, 1818'de Kömür İşçileri Derneği'nin genel grevi böyle örgütlendi. Bu mücadeleler sonucunda İngiliz işçileri 1824'te özgürce örgütlenme ve sendika kurma hakkını elde ettiler. Böylece sendikal hareket illegal kısıtlılıklardan kurtularak gelişme ve büyüme olanağını elde etti.

Sendikal mücadeledeki bu gelişme siyaset alanında yankısını buldu. İngiliz işçi sınıfı üzerine düşünceleri ile önemli bir etkiye sahip olan Robert Owen 1834'te Ulusal Sendikalar Birliği'ni kurarak İngiliz işçi hareketinde önemli bir rol üstlendi. Owen'ın amacı kapitalizmi işçilerin bir araya geldiği üretim kooperatifleri yoluyla alt etmektir. Owen'a göre işçileri bir araya getiren bu kooperatifler, kapitalistleri emek gücünden

yoksun bırakarak kapitalizmin ölümüne yol açacaktı. Ancak gelişmeler Owen'in beklediği sonuçların tam tersi sonuçlar doğurdu; sendikaların güçlenip ücret ve çalışma koşullarında sağladığı gelişme kooperatiflerinin gerilemesine ve çökmesine yol açtı.

1837 Ticaret Bunalımı, büyüyen ve etkinliği artan sendikal harekette ilk sarsıntının ortaya çıkmasına yol açtı. Bunalımla birlikte artan işsizliğe kapitalistlerin ücretleri düşürme ve çalışma koşullarını ağırlaştırma girişimleri eşlik etti. Bu durum işçileri farklı bir arayışa yöneltti. Mücadelenin yönü kazanımları kalıcı hale getirmenin yolu olarak görülen gizli ve genel oy hakkının elde edilmesine evrildi. İngiliz işçi hareketi tarihinin bir dönemine damgasını vuran Halk Çartı (Çartist hareket) bu yönelimin bir sonucu olarak ortaya çıktı. Sendikal mücadelenin yetersizliğini aşmayı hedefleyen bu yeni mücadele 1838'de Londra'da Genel Emekçiler Derneği'nin öncülüğünde ilk çıkışını yaptı. Amaç gizli ve genel oy hakkının elde edilmesiydi ve bu amaç gelecekte çatışması kaçınılmaz olan iki karşıt sınıfı, işçi sınıfı ile radikal burjuvaziyi bir araya getiriyordu.

Engels İngiltere'de Emekçi Sınıfın Durumu eserinde Çartist hareketin bu özelliğini şöyle ifade etti; "*Çartistizm 1835 başından bu yana her ne kadar burjuvaziden (radikal küçük burjuvazi) henüz açıkça ayrışmadıysa da özünde emekçiler arasında gelişen bir hareketti. İşçilerin radikalliği, burjuvazinin radikalliği ile elele yürüyordu. Çart her ikisinin de partisiydi. Her yıl bir Ulusal Kongre topluyorlardı, görünüşte tek parti gibiydiler.*" (Marx-Engels Seçme Eserler cilt 3, sayfa 287).

Ancak Çartist hareket içinde oluşan bu ittifak 1839'da ticari kriz en tepe noktaya ulaştığında bozuldu; işçilerin mücadelesi "oy pusulası elde etmekten," yeniden bozulan kötüleşen çalışma ve yaşam koşullarının düzeltilmesine evrildi, 10 saatlik işgünü mücadelenin ana hedefi haline geldi. 1839'da hazırlanan dilekçenin parlamento tarafından reddedilmesine işçiler silahlı ayaklanma ile cevap verdi. Galler bölgesinde erken başlayan silahlı ayaklanma burjuvazinin ihaneti ve hükümet güçlerinin saldırısıyla bastırıldı.

1842'de Çartist hareket bir gerileme döneminin ardından yeniden canlanmaya başladı. İşçilerin 10 saatlik işgünü talebiyle burjuvazinin Tahıl yasasının kaldırılması talebi bu iki sınıfı yeniden bir araya getirdi. Çartın kabulü ve ithalatı engelleyen Tahıl yasasının kaldırılmasını öngören dilekçe üç buçuk milyondan fazla imzaya ulaştı. Parlamantonun dilekçeyi dikkate almamasına işçiler tekrar silaha sarılarak cevap verdi.

Ayaklanmanın kendi konumunu tehdit ettiğini anlamakta gecikmeyin burjuvazi saf değiştirerek işçilerin karşısında konumlandı.

Ayaklanma, hükümet kuvvetlerinin saldırısı ile ezildi. Çartist hareket “ahlaki güç” ve “fiziki güç” olarak ikiye ayrıldı. Burjuvazi fiziki güç kullanımının kendi çıkarlarına ters olduğundan hareketle çartist harekete karşı bir saldırı başlattı. Çartistler fiziki saldırı çağrısından geri durarak burjuvaziye teskin etmeye çalıştıysa da burjuvazi anlayacağını anlamıştı. Burjuvazinin Çartist hareketin içinde yer almasının temel nedeni olan tahlil yasasının 1846’da kaldırılması burjuvaziyle işçi sınıfı arasında halk çartı temelinde kurulan ilişkinin de sonu oldu. Çartist hareketi başlangıçta nasıl devrimci savaşım biçimlerini reddeden yumuşak başlı ütöpiist görüşlerin sonunu getirdiyse, yenilgisi de silahlı ayaklanma girişimlerinin sonu oldu. Özellikle 1867 ve 1884 reformlarından sonra (bu reformlarla fabrika yasaları yumuşatıldı ve işçi sınıfının bir bölümüne oy kullanma hakkı verildi) işçi hareketi sendikalist ve parlamentarist bir çizgiye çekildi. Engels bu değişimi 1892’de İngiltere’de Emekçi Sınıfların Durumu eserine yazdığı önsözde şöyle betimledi; “*O zamana kadar (çartist dönem kastediliyor-y) şeytan icadı sayılan sendikalar artık son derece meşru kurumlar ve işçiler arasında sağlam ekonomik doktrinlerin yayılması için yararlı araçlar olarak canım-cicim olmuştu. ... ve pratikte korkunç “Halk Çartı” sonuna kadar ona karşı çıkmış olan imalatçıların siyasal programı durumuna geldi.*” (sayfa 35).

Fransa’da ise sınıf mücadelesi İngiltere’dekinden farklı bir yol izledi. Mücadele başlangıçtan itibaren daha radikal ve illegal örgütlenmeler yoluyla gelişimini sürdürdü. Mücadelenin bu tarzda yürütülmesinde Fransız devrimcisi Babeuf’in önemli bir rolü oldu. Babeuf 1789 Fransız Devrimi’nin kendi ilkelerine ihanet etmesinin ardından, 1796’da “Eşitler Komplosu”nu kurarak mücadeleye başladı. Komplonun amacı mal ortaklığına dayalı, miras hakkını reddeden sosyalist-tarımsal bir toplumu hedefleyen devrimci bir diktatörlüğün kurulmasıydı. Babeuf bu amaçla 1796 da bir ayaklanma girişimi başlattı, ayaklanma başarıya ulaşamadı, ancak Babeuf’un bu görüşleri daha sonra Fransız işçi hareketi üzerinde etkili oldu.

Fransa’da işçi hareketi 1830’lardan sonra hızla gelişmeye başladı. Bu gelişimde 1831 ve 1834 Lyon ipek işçilerinin illegal biçimlerde hazırlanan ve yürütülen grevleri önemli bir rol oynadı. İşçi hareketindeki bu gelişmeler siyasal alanda da devrimci örgütlenmelerin ortaya çıkmasını hızlandırdı.

Fransa'da işçi sınıfının devrimci örgütlenmesi ve eyleminde Babeuf'ten sonra en önemli devrimci figür Blanqui idi. Blanqui 1835'te Aileler Derneği'ni, 1838'de Mevsimler Derneği'ni kurdu. Blanqui'ye göre iyi örgütlenmiş yüksek disiplinli bir komplo örgütü iktidarı ele geçirebilir, işçi sınıfını kapitalist kölelikten kurtararak komünist topluma hazırlayabilirdi. Blanqui 1839'da bu görüşlerini hayata geçirmek üzere Paris'te bir ayaklanma başlattı. Kısa bir süre de olsa iktidarı ele geçirdi ancak halkın ayaklanmaya katılacağı beklentisi boşa çıkınca ayaklanma yenilgi ile sonuçlandı. Blanqui tutuklanarak ömür boyu hapse mahkum edildi. 1848 Devrimi'nin hemen öncesinde serbest bırakılsa da, yeni bir komploya katılmaktan yeniden tutuklandı. Blanqui hayatının sonuna kadar hep aynı yoldan yürüdü.

Fransa deneyimi Alman devrimci hareketinin gelişmesinde de önemli bir rol oynadı. Alman işçi hareketinde ilk siyasal örgütlenme 1834'te Fransa'daki Alman mültecilerin bir araya geldiği "Cumhuriyet için Kara Listeler Birliği"nin kurulması ile başladı. 1836'da bu birlikten ayrılan işçi kökenliler "Haklılar Birliği"ni kurdu. Haklılar Birliği Fransa'daki diğer illegal örgütler gibi Babeuf ve Blanquici görüşlerin etkisi altındaydı. Blanqui'nin 1839 hükümet darbesine katılmışlardı. Darbe ezildikten sonra birlik yöneticilerinin birçoğu tutuklanıp sürgüne gönderildi. Birlik yöneticilerinden Londra'ya sürgün edilen Charles Schapper ve Henry Bauer Londra'da Joseph Moll'un da katılımıyla 1840'ta Haklılar Derneği'nin devamı olan "Alman İşçileri Eğitimi Derneği"ni kurdular.

Bu aynı dönemde, Marx ve Engels başlangıçta birbirinden bağımsız, 1844'ten itibaren de birlikte bir teorik ve politik çalışma yürütüyorlardı. Marx Bürüksel'de bir Alman işçi derneğinin kuruluşuna öncülük etti; Engels İngiliz Çartistleriyle ilişki kurdu, Paris'te demokratlarla birlikte bir dernek örgütledi. İkisi birlikte Deutsche Brüsseler Zeitung'u ele geçirerek propaganda faaliyetini örgütlediler.

Londra'daki Alman İşçileri Eğitim Derneği'nin önderleri Marx ve Engels'le kurdukları ilişkiyle eski komplocu görüşlerini terk ederek Marksizm'e yakınlaştı, bu yakınlaşma birliğin isminin Komünist İşçiler Eğitim Derneği olarak değiştirilmesini sağladı. Birlik kısa sürede İsveçre, İskandinavya, Hollanda, Macaristan, Bohemya vb. birçok yerde şubeleri olan uluslararası bir birlik haline geldi. Ayrıca Fransa'daki işçi hareketi ile ilişkilerini sürdürdü. 1847'de dernek yöneticileri, Marx ve Engels'e başvurarak derneğe üye olmalarını istedi.

Engels “Komünistler Birliğinin Tarihi Üzerine Birkaç Söz” yazısında birliğe katılmaları hakkında şunları yazdı: “*Alman İşçi sınıfı içinde salt propaganda için de olsa bir örgüt gerektiğinden ve bu örgütün yalnızca yerel olmadığını ölçüde, hatta Almanya dışında bile, ancak gizli bir örgüt olabileceğinden kuşkumuz yoktu. Oysa Birlik bu türlü bir örgütün ta kendisini oluşturuyordu. O zamana değin birlikte eleştirmiş bulunduğumuz şeyi Birlik temsilcileri artık yanlış yön olarak kabul ediyor ve ondan vazgeçiyorlardı. Ve bizi yeniden örgütlenmeye katkıda bulunmamız için çağırıyorlardı. Bu çağırımı geri çevirebilir miydik? Elbette hayır. O zaman birliğe girdik.*” (Marks- Engels Seçme Eserler Cilt 3 sf.-219)

Derneğin 1847 yazındaki ilk kongresine Engels, Paris komünistlerini, Wilhelm Wolff ise Brüksel komünistlerini temsilen katıldı. Kongrede derneğin ismi “Komünistler Birliği” olarak değiştirildi. Derneğin amacı ise “burjuvazinin devrilmesi, proletaryanın egemenliği, sınıf karşıtıları üzerine kurulu eski burjuva toplumunun ortadan kaldırılması ve sınıfsız ve özel mülkiyetsiz yeni bir toplumun kurulması” olarak belirlendi. Komünistler Birliği'nin 2. kongresi aynı yılın sonunda yapıldı. Kongre Marx ve Engels'e birliğin programını yazma görevini verdi. Marx ve Engels'in kaleme aldığı Komünist Manifesto birliğin programı olarak 1848 Şubat Devrimi'nden bir kaç hafta önce yayınlandı. Manifesto ile birlikte birliğin eski sloganı olan “*Bütün insanlar kardeştir!*” değiştirildi, yerini, “savaşımın uluslararası niteliğini açıkça ilan eden” “*Bütün Ülkelerin İşçileri Birlesiniz!*” sloganı aldı.

Marx ve Engels, Manifesto'da, sınıf mücadelesinin başlangıcından itibaren tarihsel toplumsal değişiminin parlak bir betimlemesini yaptılar. Kapitalist toplumun eski toplumsal yapı içinde doğup gelişmesinin ayrıntılı bir anlatımını, bu toplum içerisinde komünizmin nesnel ve öznel koşullarını, bu koşulların bizzat kapitalist gelişme tarafından hazırlandığını ortaya koyarak, işçi sınıfının mücadelesinin mihenk taşlarını döşediler. Bunlardan birincisi, Komünist Manifesto'da yazıldığı biçimiyle; “*Komünistlerin varmış oldukları teorik sonuçlar hiçbir suretle şu ya da bu sözde evrensel reformcunun icat ya da keşfettiği fikirlere ya da ilkelere dayanmaz. Bu sonuçlar sadece var olan bir sınıf mücadelesinin, gözlerimizin önünde süregiden bir tarihi hareketin doğurduğu ilişkileri genel kelimelerle ifade ederler. Halihazır mülkiyet ilişkilerine son verilmesi, hiç de komünizmin ayırt edici bir özelliği değildir. Geçmişte bütün mülkiyet ilişkileri, tarihi koşulların değişmesi*

sonucunda tarih içinde sürekli değişikliğe uğramışlardır. ... Komünizmin ayırt edici özelliği genel olarak mülkiyetin ortadan kaldırılması değil, burjuva mülkiyetin ortadan kaldırılmasıdır. Oysa modern burjuva özel mülkiyeti, sınıf karşıtlıklarına, birilerinin birileri tarafından sömürülmesine dayanan üretim ve mülk edinme sisteminin en son ve en tam ifadesidir. Bu anlamda, komünistlerin teorisi şu tek cümleyle özetlenebilir: özel mülkiyete son verilmesi." İkincisi, kapitalizme karşı tek devrimci sınıfın, bizzat kapitalizmin "kendi mezar kazıcısı" olarak yarattığı sınıf olan proleterya olduğudur. Üçüncüsü, komünistlerle, parti ile ilgilidir; "Komünistlerin asıl hedefi, bütün diğer proleterya partilerinin hedeflerinin aynısıdır, proleteryanın bir sınıf haline gelmesi, burjuva hakimiyetin yıkılması, siyasi iktidarın proleterya tarafından ele geçirilmesi." Bunun devamı ise, işçi sınıfının partisi olan, Komünist Partisi'nin sınıfın diğer partilerinden ve sınıfın kendisinden farkını vurgulayan paragraftadır: "... komünistler pratik bakımından, bütün ülkelerin işçi partileri arasında en kararlı, diğerlerinin başını çeken kesimi oluştururlar; teorik bakımdan da, proleterya hareketinin koşullarını, işleyişini ve nihai amaçlarını berrak biçimde kavramış olmaları sayesinde komünistler, proleteryanın geri kalan kısmına kıyasla bir üstünlüğe sahiptirler." (Komünist Manifesto)

Manifesto ile işçi sınıfı, tarihinde ilk kez kendine rehberlik edecek bir devrimci programa sahip oldu. Manifestonun asıl önemi onun devrimci bir partinin mücadele programı olmasındadır. Ama programın bu işlevi yerine getirebilmesi; buna uygun bir komünist örgütlenmeye mümkündü, bunun için ise örgüt teorisinin zenginleştiği pratik devrimci bir çıkışa ihtiyaç vardı. Bu ihtiyaca 1848 Devrimleri ve daha sonraki devrimci devrim cevap verdi.

Komünistler Birliği (KB) kuruluşundan birkaç ay sonra kendini Avrupa'yı kasıp kavuran devrimin tam ortasında buldu. Fransa'da 1848 Şubat'ında devrim patlak verdiğinde bu devrimin Fransa ile sınırlı kalmayacağı, Almanya'daki devrimi çabuklaştıracağı Manifesto'da "Komünistler dikkatini esas olarak Almanya'ya çeviriyorlar. Çünkü bu ülke bir burjuva devrimi arefesindedir" olarak yer almıştı. Bu öngörüden hareketle Komünistler Birliği Londra'daki merkezi Brüksel'e taşıma kararı aldı. Ancak bu karar Brüksel'de uygulamaya konulan sıkıyönetim nedeniyle uygulanamadı; bunun üzerine MK tüm yetkilerini Marx'a devrederek Paris'te merkez komitenin yeniden oluşturulması kararını aldı. Bu kararın alınmasının hemen ardından Brükselde bulunan Marx

tutuklanarak Paris'e sürgün edildi. Paris'te oluşturulan yeni MK ilk iş olarak "Almanya'nın bir ve bölünmez bir cumhuriyet olduğunu" ilan eden bir bildiri yayınlarak Alman işçilerini mücadeleye çağırıldı.

Ancak Komünistler Birliği henüz mücadeleye önderlik edecek politik ve örgütsel bir yapıya sahip değildi. Manifesto'da işçi sınıfının kapitalist toplum içindeki yeri ve rolü komünistlerin görevleri açık bir biçimde ortaya konmuş olsa da bu görüşler eski komplocu görüşlerden yeni yeni arınan birlik üyelerinin çoğunluğu tarafından içselleştirilmiş değildi. Birlik Almanya'da ve Almanya dışında nispeten geniş bir işçi kitlesine hitap etmiş olsa da doğrudan politik mücadeleye girmek zorunda olduğu bir anda henüz bu mücadeleyi örgütleyip yürütecek merkezi disiplinli bir örgütsel yapıya sahip değildi. Ama bütün bir eksiklere rağmen Birlik üyeleri var oldukları hemen her yerde devrime aktif olarak katıldılar. Alman işçi sınıfının en gelişmiş ve nitelikli kesiminin katıldığı Ren kıyısı ve Hamburg'daki ayaklanmaları Birlik üyeleri yönetti. Bizzat Engels, Baden, W.Wolf, Breslau, henüz Marksizmle tam olarak bütünleşmemiş olsa da Stephen Born, Dresden ayaklanmalarında yer aldı. Moll ise Murg Savaşı'nda kafasından aldığı kurşunla öldü. Farklı uluslardan Birlik üyeleri kendi ülkelerindeki ayaklanmalara katıldılar. Marx Neue Rheinische Zeitung'da devrimci süreci adım adım izleyerek Birlik üyelerini yönlendirmeye çalıştı.

Devrim sırasında Birlik üyelerinin çoğunun bireysel çabalarla Almanya'ya dönmeleri örgütsel bağın zayıflamasına ve Birlik'te zaten var olan örgütsel zaafın daha da büyümesine yol açtı. Bu zaaf, Neue Rheinische Zeitung tarafından bir ölçüde giderirse de dağınıklık varlığını sürdürdü. Devrim sırasında yaşanan yenilgiler mevcut dağınıklığı daha da büyüttü.

1849 yılı ortalarında birçok alanda yaşanan yenilgilere rağmen "henüz son söz söylenmiş sayılmazdı." Bu koşullarda Komünistler Birliği'nin önündeki acil görev; birliği, mevcut dağınıklığı önleyerek, yeniden örgütlemektir. Devrimin yenilgisinin neredeyse kesinleştiği 1849 yılı güzünde MK, birliği yeniden örgütlemek üzere harekete geçti. Eski MK ve kongre üyeleri, birliği yenden örgütlemek üzere Londra'da bir araya geldi. Marx ve Engels'in amacı birliğin örgütsel varlığını korumak, sağlamlaştırmak ve devrimin bir sonraki atılımına hazırlanmaktır.

Marx ve Engels'in bu girişimi önce birlik dışındakilerin saldırısına uğradı. Yenilginin ardından Lonra'da toplanan ve geçici devrim hükümetleri kurmakla meşgul olan örgüt yöneticileri (Redru Rollin, Luis

Blanc, Mazzini vb.) yenilgiye rağmen “devrimi patlatma” peşinden koşarak Marx ve Engels’i hain ilan ettiler. Ardından birlik içerisinde eski komplocu görüşler yeniden ortaya çıktı, Shapper birlikten ayrılarak kendi fraksiyonunu kurdu. Birlik bölündü. Buna rağmen Marx ve Engels birliği yeniden örgütlemekten geri durmadı. Heinrich Bauer dağılık örgüt üyelerini toparlamak üzere Almanya’ya gönderildi. Ancak bütün bu çabalar birliğin yeniden örgütlenmesini sağlayamadı. Almanya’da birlik sorumlularından Haupt’un tutuklanması ve ihanet etmesiyle Birlik MK’sı deşifre oldu. Almanya’daki Birlik sorumlularının hemen hepsi tutuklanarak ağır cezalara çarptırıldı. Tutuklanmaların ardından birliğin örgütsel varlığı son buldu. Bu durum örgütsel alanda yaşananın zaafı açıklanamayacağını, zaafın ötesinde bir sorun olduğunu ortaya koydu. Engels bu durumu “Alman komünist işçi hareketinin birinci döneminin sonu” olarak nitelendirdi.

1848 Devrimleri ve Marksizm

1848 Fransız Devrimi, hem dünya tarihi hem de komünizm teorisi ve sınıf mücadelesinde önemli bir dönüm noktası oldu.

1848 Devrimleri; devrimle, devrimin nesnel koşulları arasındaki ilişkiyi olduğu gibi, sınıfın devrimci potansiyeliyle bu potansiyelin örgütlenmesi ve zafere taşınması, ayaklanmayla, ayaklanmanın zaferi, zafere korunması ve ileriye taşınması arasındaki bağı, yani devrim, devlet ve devrimci parti ilişkisini, zaferiyle değilse de, yenilgisiyle, kurdu.

1848 Devrimleri sadece Marksist teoriyi doğrulamakla kalmadı; birbirinden bağımsız olarak gelişen teori ile sınıf mücadelesi arasındaki bağı kurarak, teorinin gelişme ve yetkinleşme yolunu da gösterdi. Marx, Felsefenin Sefaleti'nde teori ve pratik arasındaki bu ilişkiyi, teorinin devrimcileşmesi olarak açıkladı.

“İktisatçılar nasıl burjuva sınıfının temsilcileriyseler, sosyalistler ve komünistler proleter sınıfının teorisyenleridir. Proletarya bir sınıf olarak kendisini oluşturacak ölçüde henüz yeterince gelişmediği sürece ve bunun sonucu, proletaryanın burjuvaziyle olan mücadelesi henüz politik bir nitelik almadığı sürece ve üretici güçler, proletaryanın kurtuluşu ve yeni bir toplumun kurulması için gerekli maddi koşulları sağlayacak ölçüde, burjuvazinin bağrında henüz yeterince gelişmediği sürece, bu teorisyenler ezilen sınıfların isteklerini karşılamak üzere, sistemler uyduran ve canlandırıcı bir bilim bulmaya çalışan ütopyacılar ancak. Ama tarih ilerledikçe ve onunla birlikte proletaryanın mücadelesinin hatları daha da belirginleştikçe, bunların kafalarının içinde bilim ara-

malarına artık gerek kalmaz; gözlerinin önünde olup biteni saptamaları ve bunun sözcüsü durumuna gelmeleri yeterlidir. Bilim aradıkları ve sistemler kurmakla kaldıkları sürece sefaletin içinde sefaletten başka bir şey bulamazlar; sefaletin içinde eski toplumu alaşağı edecek devrimci, yıkıcı yönü göremezler. Tarihsel hareketin bir ürünü olan bilim bu andan sonra bilinçli olarak tarihsel hareketle birleşmiştir, doktriner olmaktan çıkmış ve artık devrimci olmuştur.” (Marx, Felsefenin Sefaleti Sol Yay. s.131)

Devrimin başlangıcında işçi sınıfı burjuvaziyle birlikte feodal iktidarlara, monarşiye karşı savaştı. Devrim onu ileriye doğru ittiği ölçüde “silahını bir omuzdan ötekine taşıdı”. Devrim sırasında, devrimde sonuna kadar gitmeye yetenekli tek devrimci sınıf olduğunu kanıtladı. Ama ne yazık ki sokak savaşlarında, barikatlarda gösterdiği kahramanlık onu iktidara taşımaya yetmedi. Elbette işçi sınıfının ilk devrimci başkaldırısının yenilgiyle sonuçlanmasında nesnel koşulların -“iktisadi gelişme”- henüz yeterince olgunlaşmamış olmasının, işçi sınıfı için eşref saatinin henüz gelmemiş olmasının bir payı vardır. Ancak Marx'ın da belirttiği gibi; “*ortam ve koşullar insanları yarattığı kadar, insanlar da ortam ve koşulları yaratırlar.*” (Marx- Engels, Alman İdeolojisi, Sol Yay. s.72).

“İnsanların ortam ve koşulları yaratabilmesi” için, birincisi bu ortam ve koşulları kavramalarını sağlayan devrimci bir teoriye, ikincisi de bu koşulları değiştirecek devrimci bir iradeye, örgütlenmeye, en başta da devrimci bir partiye ihtiyaçları vardır. 1848’de işçi sınıfı, büyük ölçüde, bu iki araçtan da yoksundu. Bu yoksunluk beraberinde yenilgiyi getirdi.

Başka türlü olabilir miydi? Bu, tarihe spekülatif bir not düşmenin ötesinde hiçbir anlam taşımaz. Bilinen, tarihin düz bir çizgi izlemediği; toplumsal altüst oluşların bir hamlede gerçekleşmediği, tarihin bütün bir devrimci dönemi kapsadığı bu tarihsel dönemde yenilgilerin, zaferlerin kaldıracağı olduğudur.

Marx 1852’de, yani yenilgiden iki yıl sonra, kaleme aldığı 18. Brumaire’de burjuva devrimleriyle proleter devrimlerinin gelişim sürecini kıyaslayarak şunları yazdı: “*Burjuva devrimleri, 18 yüzyılın devrimleri olarak, hızla başarıdan başarıya atılıyorlar, onların dramatik etkisi kendilerini de aşıyor, insanlar ve şeyler, elmasların parıltılarının cazibesine yakalanmıştır sanki, sık sık vecde gelmek toplumun sürekli durumu olmuştur, ama bu devrimler kısa sürelidir. Çabucak, en yüksek noktalarına varıyorlar ve devrimin fırtınalı döneminin sonuç-*

larını soğukkanlılıkla, ağırbaşlılıkla kendine mal etmeyi öğreninceye kadar; uzun bir huzursuzluk toplumun yakasına yapışıyor. Buna karşılık, proletarya devrimleri, 19. yüzyılın devrimleri olarak, durmadan kendi kendilerini eleştirirler, her an kendi akışlarını durdururlar, yeni baştan başlamak üzere, daha önce yerine getirilmiş gibi görünene geri dönerler, kendi ilk girişimlerinin kararsızlıkları ile, zaafı ve zavallılığı ile alay ederler; hasımlarının, salt topraktan yeniden güç almasına ve yeniden korkunç bir güçle karşılıklarına dikilmesine meydan vermek için yere serilmiş gibi görünürler, kendi amaçlarının muazzam sonsuzluğu karşısında boyuna, daima yeniden gerilerler, ta ki, her türlü geri çekilişi olanaksız kılıncaya ve bizzat koşullar bağırıcaya kadar: Hic Rhodus, hic salta ("Burada Rodos, burada atlamalısın!") Gül burada, burada raksetmelisin!" (Marx- Luis Bonaparte'ın 18. Brumaire'i, Sol Yay. s.18)

1848 devrimlerinin kaderi de böyle oldu. Beklenmedik bir anda ileri sıçrayan proleter devrim yeniden galebe çalmak üzere "yere serildi". Yenilgi, işçi sınıfı ondan ders çıkarabildiği ve çıkardığı dersi teorik ve politik mücadelesine taşıyabildiği ölçüde yeni zaferlerin döl yatağı oldu. 1848 Devrimleri geriye sınıf mücadelesi için zengin bir teorik ve pratik deneyim bıraktı. Marksist teori ve pratik bu deneyimi özümseyerek 1871, 1905 ve 1917 devrimlerine rehberlik etti.

İşçi sınıfının bu ilk zaferi ve yenilgisinin dünya tarihi ve sınıf mücadelesi açısından önemini kısaca şöyle özetlemek mümkündür:

1848, dünya tarihinde yeni bir çağın, kapitalizmden komünizme geçiş çağının ilk habercisidir. Fransa'da başlayan devrim bütün kıtaya yayılarak işçi sınıfıyla burjuvaziye karşı karşıya getirdi. Bu anlamda dünya devriminin bütün özelliklerini bağrında topladı. "Sömürüyü ve yoksulluğu paylaşan sınıf, devrimi de paylaştı."

1848 devrimleri kapitalizm tarihinde de, hem ekonomik hem de siyasal olarak yeni bir dönemin başlangıcı oldu. "Serbest rekabetçi" kapitalizm, tekeci kapitalizme doğru yol alırken, tarihin gelişimine yön veren toplumsal ilişkide köklü bir değişim gerçekleşti. Burjuvazi ile feodal egemen sınıf arasındaki tarihsel mücadele yerini proletarya ile burjuvazi arasındaki mücadele bıraktı. Mücadele özel mülkiyetin yerini bir başka özel mülkiyete bırakma mücadelesi olmaktan çıkarak özel mülkiyetin tümüne karşı bir mücadeleye dönüştü. Ekonomik planda aristokrasinin burjuvalaşması, siyasal alanda bu iki sınıf arasında işçi sınıfına karşı bir ittifakla perçinlendi. Bu perçinlenmeyle birlikte bur-

juva demokratik devrimler dönemi de kapandı. Burjuvazinin gericileşmesi, işçi sınıfı karşısında feodal gericilikle ittifak kurması sadece 1848 Fransız Devrimi'ne has bir özellik değildi. Bu süreç daha 1789 Fransız Devrimi'nin geri çekilmesiyle başladı. 1789'de burjuva devrimi, başlangıçta feodalizmle tam bir hesaplaşmaya yöneldi ve bu yönelim içinde burjuvazi tüm halkın temsilcisi haline geldi. Bu süreç Thermidor darbesiyle küçük burjuva radikalizminin yerini burjuva gericiliğinin almasıyla sona erdi. Devrim kendi radikalizmine savaş açarak kendini, yıktığı sınıfın kollarına bıraktı. 1789 Devrimi'nde tüm halkın çıkarlarının temsilcisi rolünü üstlenen küçük burjuva radikalizmine karşı kurulan bu ittifak 1848 Devrimi'nde işçi sınıfına karşı kuruldu ve Almanya, Macaristan, İtalya; kısaca tüm Avrupa devrimlerinin ortak bir özelliği oldu. Hemen her ülkede burjuvazi feodallerle el ele vererek işçi hareketinin üzerine yürüdü.

1848 Haziranı'nda proletaryanın silahını burjuvaziye karşı çevirmesiyle birlikte, artık burjuvazi tarih önünde yıkmaya değil, yıkılmaya mahkûm bir sınıf haline geldi. Bu tarihten itibaren proleter devriminden duyduğu korku burjuvazinin sınıf karakterini ve eyleminin içeriğini belirleyen asıl olgu haline geldi. Burjuvaziyi kendi devrimine "ihanel" edecek ölçüde sarsan da, feodal gericilikle uzlaşmaya iten de, bu korkudur. Bu korku "proletarya ne kadar geliyor, ne kadar sınıf niteliğini sezmeye, kendi sınıf bilinciyle davranmaya başlıyorsa" o kadar büyüdü, burjuvazi o kadar gericileşti ve saldırganlaştı. (Engels, Almanya'da Burjuva Demokratik Devrim Sol Yay. s. 21).

1848 Devrimleri zengin deneyimleriyle sadece Marx ve Engels'in Alman İdeolojisi ve Komünist Manifesto'da ortaya koydukları devrim teorisini doğrulamakla kalmadı, onu geliştirmenin yolunu aydınlattı ve pratik olgularını sundu. Marksist devrim, parti ve devlet teorisini geliştirmenin olanaklarını yarattı. Her şeyden önce devrim teorisini salt bir teorik sorun olmaktan çıkararak, bu anlamda teori ile pratiğin birliğini kurdu. *"Teorik yönelimin pratik yönelimle birleştirilmesini, teorinin devindirici gücünün eleştiride değil devrimde"* olduğunu, *"komünistler için sorunun mevcut dünyayı devrimci bir biçimde değiştirmek, bulmuş oldukları duruma hücum etmek ve onu pratik olarak değiştirmek"* olduğunu pratiğiyle ortaya koydu. (Marx- Engels, Alman İdeolojisi, Sol Yay.s. 72, 49).

Marx ve Engels bu deneyimden yararlanarak, 1850'de Merkez Örgütünün Birliği'ne yaptığı çağrıda:

“.... az çok mülk sahibi tüm sınıfların egemen durumdan uzaklaştırılmasına, devlet gücünün proletarya tarafından ele geçirilmesine ve yalnız bir ülkede değil, tüm dünyanın bütün egemen ülkelerinde proleterlerin birliğinin, bu ülkelerin proleterleri arasındaki rekabetin son bulduğu ve hiç değilse başlıca üretici güçlerin proleterlerin elinde toplanmış bulunduğu noktaya ulaşmasına değin, devrimi sürekli kılmak bizim çıkarımızdır ve bizim görevimizdir. Bizim için söz konusu olan özel mülkiyetin değişikliğe uğratılması değil, yalnızca onun yok edilmesi, sınıf karşıtlıklarının gizli-kapaklı hale getirilmesi değil, sınıfların ortadan kaldırılması, var olan toplumun iyileştirilmesi değil, yeni bir toplumun kurulmasıdır.” (Seçme Yapıtlar Cilt-1 Sol yay., s. 218)

Marx ve Engels bu çağrıda proletaryanın enternasyonal savaş sloganının “sürekli devrim” olması gerektiğini vurguladılar. Marx ve Engels’in kaleme aldıkları bu çağrı devrimin sadece uluslararası düzeyde sürekliliğine değil, dünya çapında sürekliliğine de bir vurgudur.

1848 Devrimleri iktidar sorununu ilk kez proletaryanın önüne pratik bir sorun olarak koydu. Başlangıçta işçi sınıfı monarşiye karşı burjuvaziyle aynı safı paylaştı. Burjuvazinin monarşi ile ittifaka yönelmesi, yeni toplumun iki sınıfı arasında ilk büyük çarpışmayı başlattı. İşçiler, burjuvaziye ancak silahlı bir devrimle yenebileceklerini içgüdüleriyle kavradılar; burjuvazinin silahsızlandırma girişimine silaha daha fazla sarılarak cevap verdiler. İşçi sınıfı daha proleter bir bilinç ve örgütlülüğe sahip olmadan ortaya koyduğu bu proleter iş Fransa ve Avrupa’da yeni bir devrimci sürecin başlangıcı oldu. Artık bundan böyle Avrupa’da başlayacak her devrim “silahları bir omuzdan diğerine taşımayacak”, doğrudan burjuvaziye yönelteceği proleter bir damga taşımak durumundaydı.

1848 Devrimlerinde proletaryanın “proleter bir bilince sahip olmadan” yaptığı bir diğer proleter iş de burjuva devletin karşısına kendi devletini koyması oldu. Şubat devriminde “*biçim bakımından abartılmış, içerik olarak çocuksu, bu yüzden de burjuvaca olan hak istemleri*” için burjuvazinin ardından yürüyen proletaryanın Haziranda burjuvazinin denetiminden kurtulup özgürleşmesinin ardındanki sloganı: “*burjuvazinin devrilmesi! İşçi sınıfı diktatörlüğü!*” oldu. (Marx, Fransa’da Sınıf Savaşları, Sol Yay. s.59).

Marx, proletaryanın egemen sınıf olarak örgütlenmesi olan proletarya diktatörlüğünün zorunluluğunu 1848 Devrimleri deneyimine dayanarak formüle etti. Marx’tan önce, diktatörlük genel bir belirleme ola-

rak devrimci liderler tarafından (örneğin Babuef, Blanqui) kullanılmış olsa da bu kavramı işçi sınıfıyla bütünleştirerek ilk kullanan Marx oldu. Böylece Manifesto'da işçi sınıfının kendisini egemen sınıf olarak örgütlemesi olarak geçen belirleme yine Marx tarafından, 1848 devrim deneyimine bağlı olarak geliştirildi. Marx, proletarya diktatörlüğünün kendi adıyla anılan teori içindeki merkezi yerini 5 Mart 1852'de J. Waydemeyer'e yazdığı mektupta şöyle betimledi:

“Bana gelince, modern toplumda ne sınıfların ne onlar arasındaki savaşımın varlığını bulmuş olmanın onuru bana ait. Benden çok daha önce burjuva tarihçileri, bu sınıf savaşımının tarihsel gelişimini, burjuva iktisatçıları da sınıfların ekonomik anatomisini ortaya koydular. Benim yeni olarak tanıtladığım şey: 1) sınıfların varlığının, üretimin gelişmesindeki belirli tarihi aşamalarla ilişkili olduğunu, 2) sınıf savaşımının zorunlu olarak proletarya diktatörlüğüne varacağını, 3) bu diktatörlüğün, yalnızca bütün sınıfların ortadan kalkması ve sınıfsız topluma bir geçiş olduğunu göstermekten ibarettir.” (Marx, Engels – Seçme Yazışmalar Sol Yay. s.75).

Yine 1848 sonrası gelişmeleri incelediği 18. Brumarie'de işçi sınıfının devlet mekanizmasını olduğu gibi alıp kendi adına kullanamayacağını şöyle förmüle etti; *“Bütün siyasi devrimler bu makineyi kıracakları yerde, yetkinleştirmekten başka bir iş yapmadılar. Aralarında iktidar uğruna savaşan partiler bu muazzam devlet yapısını ele geçirmeyi, kazananın en birinci ganimeti saydılar.”* (Seçme Yapıtlar Cilt-1 Sol yay. s. 575)

1848 Devrimlerinin, çözümlenmek üzere sınıf mücadelesinin önüne koyduğu en önemli görevlerden bir diğeri de parti sorunudur. İşçi sınıfının komünist anlamda parti biçimindeki ilk örgütlenmesi Komünistler Birliği'ydi. Bu birlik ilk sınavını 1848 Devrimi'nde verdi ve bu sınav, özellikle örgütsel alanda, onun oluşumunda önüne koyduğu başlıca görev olan sınıf mücadelesi koşullarının incelenmesi ve komünizm zorunluluğunun propagandası görevinin devrime müdahale etmekte ve devrimi ilerletmekte yetersiz kaldığı, yine bu devrim sırasında birliğin örgütsel alanda içine düştüğü zaaf ve yetersizliklerle ortaya çıktı.

Devrim pratik olarak, bu partinin önüne koyduğu görevin çok ötesine geçmişti. Devrimin ilerleyişi karşısında parti, mücadeleye önderlik yapacak örgütlenme ve iradede yoksundu. Devrimin önünde değil, arkasındaydı. Marx, Komünistler Birliği'nin devrimdeki bu konumunu partinin rolü konusunda yeni deneyimle birleştirerek şunları yazdı:

“Şubat Devrimi partimizi politika sahnesine çıkardı ve böylelikle onun salt bilimsel amaçlarla eylemini olanaksız hale getirdi.” (Marx, Ekonomi Politığın Eleştirisine Katkı, Sol Yay. s.32)

Böylelikle parti teorisi, sınıf mücadelesinin somut deneyimiyle zenginleşip teorik bir sorun olmaktan çıkarak, teorik-pratik bir soruna dönüştü. 1848 Devrimleri gösterdi ki, işçi sınıfının kendiliğinden eylemi ne kadar güçlü olursa olsun, savaşın cesaret ve kahramanlığı ne kadar büyük olursa olsun, devrim dönemi boyunca sınıfın siyasallaşması ne kadar üst düzeye çıkarsa çıksın, sınıfın merkezi devrimci örgütlenmesi ve eylemiyle, sınıfın devrimci partisiyle buluşmayan ayaklanmanın zafere ulaşması ve zaferi garanti altına alması olanaksızdır.

Marx ve Engels, 1850’de Merkez Örgütünün Birliği’ne yaptıkları çağrıda komünistlerin dikkatlerini birçok noktaya çektiler. Bunlardan birincisi parti konusudur. İşçi sınıfının partinin sadece burjuvaziden değil, “kendisine kopup gelen küçük burjuvaziden” de bağımsız olmasının önemini vurguladılar ; “Alman işçileri uzun bir devrimci gelişmeden tümüyle geçmeksizin iktidarı ele geçiremeyecek ve kendi sınıf çıkarlarını sağlayamayacak olsalar bile, hiç değilse, bu kez, belirli bir kesinlikle bilmektedirler ki, yaklaşmakta olan devrimci oyunun birinci perdesi, kendi sınıflarının Fransa’daki dolaysız zaferiyle çakışacak ve bu zaferle çok büyük bir hız kazanacaktır.

Ama, sınıf çıkarlarının neler oldukları konusunda kafalarını açıklığa kavuşturarak, bağımsız bir parti olarak kendi yerlerini bir an önce alarak ve demokratik küçük-burjuvazinin ikiyüzlü sözleriyle proletarya partisinin bağımsız örgütünden vazgeçme yolunda bir an için olsun ayartılmaya fırsat vermeksizin, nihai zaferleri için elden geleni bizzat yapmalıdırlar. Savaş naraları, “Devrimin Sürekliliği” olmalıdır.” (Seçme Yapıtlar Cilt-1 Sol yay. s. 224)

Marx ve Engels’in Çağrı’da üzerinde önemle durdukları ikinci önemli nokta, gelecek devrimlerde küçük burjuvazinin üstleneceği role ilişkindir. “1848’de Alman liberal burjuvazisinin halka karşı oynadığı haince rolü, yaklaşan devrimde, 1848 öncesinde liberal burjuvazinin tuttuğu yerin aynısını şimdi muhalefette tutan demokratik küçük burjuvazi”nin üstleneceğini, bu partinin “eski liberal partiden çok daha tehlikeli” olduğunu vurguladılar.

Çağrıda küçük burjuvazinin birlik ve kitle partisi çağrılarına verdikleri yanıt, işçi sınıfının küçük burjuva devrimciliği tarafından bu yola sürüklenmeye çalışıldığı bugünde yakıcılığını koruyor; “Demokratik

küçük-burjuvazi, her yerde ezilmekte olduğu şu anda, proletaryaya genel olarak birlik ve uzlaşma öğütüyor, ona elini uzatıyor ve her türden görüşü demokratik bir parti içinde kucaklayacak geniş bir muhalefet partisinin kurulması için çabalıyor, yani işçileri, ardında kendi özel çıkarlarının gizlendiği sosyal-demokrat lafların egemen olacağı ve sevgili barış uğruna proletaryanın özel istemlerinin ön plana getirilemeyeceği bir parti örgütüne bulaştırmaya çabalıyor. Böyle bir birlik tamamen onların yararına ve tümüyle proletaryanın zararına olacaktır. Proletarya sahip olduğu ve büyük emeklerle sağlanmış bağımsız konumunu yitirecek ve bir kez daha resmi burjuva demokrasisinin bir eklentisi olma durumuna düşecektir. Bu birlik, bundan ötürü, en kesin bir biçimde reddedilmelidir. Bir kez daha burjuva demokratların tezahürat korosu olma durumuna düşeceği yerde, işçiler, ve özellikle de Birlik, resmi demokratların yanında kendilerini, işçi partisinin bağımsız, gizli ve resmi bir örgütünü kurmaya ve bunun her kesimini proletaryanın tutumunun ve çıkarlarının burjuva etkisinden bağımsız olarak ele alınacağı işçi derneklerinin mihrak noktası ve çekirdeği yapmaya zorlamalıdır.”

Marx ve Engels, aynı Çağrı'da burjuvazinin hemen her devrimden sonra işçi sınıfını silahsızlandırma girişimleri karşısında durulması gerektiğini vurguladılar; “...Aşırılık denen şeylere; nefret edilen kişilere ya da yalnızca nefret uyandıran anıları anımsatan resmi binalara karşı yöneltilen toplu intikam örneklerine karşı çıkmak bir yana, böyle örneklerle yalnızca göz yummakla kalınmayıp, bunların önderliği de ele geçirilmelidir... işçilere karşı ihaneti zaferin ilk saatinden itibaren başlayacak olan bu partiye (küçük burjuva partiler kastediliyor-y) karşı etkin ve tehdit edici bir biçimde karşı koyabilmek için, işçiler, silahlanmış ve örgütlenmiş olmalıdırlar. ... Silahlar ve cephaneye hiç bir gerekçeyle teslim edilmemelidir; her türlü silahsızlandırma girişimi, eğer gerekiyorsa zor yoluyla, engellenmelidir.”

Ayrıca 1848 Devrimleri, proletaryanın devrimde hangi sınıflarla olması bir bağlaşıklık kurabileceğini ve bu bağlaşıklığın karakterini de aydınlattı. Devrim, burjuvazi ile aristokrasinin ittifakının karşısına proletarya ile küçük burjuvazi ve köylülüğün ittifakıyla çıktı. Ancak devrim, devrim anında proletaryanın etrafında toplanan bu güçlerin ittifakının, proletaryanın devrimci örgütlenmesi altında yönetilemediği, yönlendirilemediği oranda kalıcı olamayacağını, bu güçlerin ilk sarsıntıda proletaryaya nasıl yüz çevirdiklerini ve karşı-devrim saflarına katıldıklarını da gösterdi.

Marx ve Engels gelecek devrimlerin başarı ve başarısızlığında önemli bir rol oynayacak olan proletaryanın ittifaklar sorununu, 1848 Devrimi içinde yer alan sınıfların oynadıkları rol ve bu sınıfların proletaryanın devrimci mücadelesiyle ilişkilerinin bir çözümlemesini yaparak, ittifak sorununun sadece devrim anının bir sorunu olmadığı, aynı zamanda devrime hazırlığın bir sorunu olduğunu dikkate alarak, proletaryanın ittifak politikasının teorik ve pratik temellerini geliştirerek şunları yazdılar: *“Ulusun, burjuva rejime, sermayenin egemenliğine başkaldırması, burjuvazi ile proletarya arasında yer alan kitle, yani köylülük ve küçük burjuvazi, devrimin ileri doğru yürüyüşü ile, proleterleri öncüler olarak tanıyıp onlara katılmak zorunda bırakılmadıkça, Fransız işçileri bir tek ileri adım atamazlar ve rejimin tek kılına bile dokunamazlardı. İşçiler bu zaferi ancak korkunç Haziran yenilgisiyle satın alabilirlerdi.”*

Böylece 1848 devrimleri Marksist teorinin en temel ilkelerini (devrim, devlet- proletarya diktatörlüğü, proletarya enternasyonalizmi ve parti) kendi eylemiyle doğruladı ve geliştirdi.

Komünistler Birliği'nden Uluslararası Emekçiler Birliği'ne

1848 Avrupa devrimleri bütün sınıfları gerçek kimlikleri ile politika sahnesine çıkardı. Burjuvazi, işçi sınıfından korkusuyla feodallerin kanatları altına sığınırken, küçük burjuvazi güçler dengesi gericilikten yana değiştiğinde, gücün yanında yer almakta bir an bile tereddüt etmedi. Köylülük mülkiyet tutkusuyla aynı cephede yer aldı. İşçi sınıfı ise gerek “iktisadi koşulların henüz olgun olmaması,” gerekse içinde bulunduğu ideolojik politik ve örgütsel gerilik nedeniyle, kapitalizme karşı kararlılıkla mücadele etmiş olsa da, devrimi zafere ulaştırabilecek bir konumda değildi.

1847 bunalımının ardından, 1848'de Fransa'da başlayıp Avrupa kıtasına yayılan depremin Avrupa ülkeleri açısından blançosu şöyleydi: Fransa III. Napolyon'a teslim oldu. Almanya'da bölünmüşlük devam etse de, devrimin meyvelerini toplayan Prusya ve Bismarck'tı. Avusturya –Macaristan Viyana ve Bohemya ayaklanmalarıyla sarsılsa da varlığını korudu. Macaristan'da ayaklanma Rus çarınının yardımı ile bastırıldı. İtalya'da, İtalyan birliğini öngören, ulusal ayaklanma yenilgi ile sonuçlandı.

Avrupa'da devrimci dalganın bu geri çekilişini, kapitalizmin hızlı gelişmesi ve yeni bir refah dönemi izledi. Kapitalist gelişme eşitsiz bir biçimde de olsa tüm kıtaya yayıldı.

İngiltere'de Çartist hareketinin yenilgisini izleyen dönemde tahıl yasasının (tahıl ithalatını önleyen yasa) yürürlükten kaldırılması, ABD ve Avusturalya'da değerli madenlerin keşfi, üretici güçlerdeki gelişme,

özellikle de sanayinin can damarı olan tekstil sektöründe enerji ile çalışan dokuma tezgahlarının bulunması, ulaşımdaki gelişmeler; demiryolları ve buharlı gemilerin devreye girmesi, iç pazarın olduğu kadar sömürge pazarının da genişlemesine yol açtı; İngiltere bu gelişmelere bağlı olarak dünya kapitalizminin imalat merkezi olma konumunu geliştirdi.

Aynı dönemde Fransa da hızlı bir sanayileşme dönemine girdi. Fransa'nın İngiltere ile kurduğu ticari ilişki bir yandan İngiliz mamüllerinin Fransız pazarına girmesine yol açarken, öte yandan Fransız sanayinin rekabet gücünü artırdı. İngiltere'deki kapitalist gelişmeyi zamansal olarak geriden izleyen Fransa'da devrimin yenilgisinin ardından fabrika yasaları işçi sınıfı aleyhine değiştirildi, işçi dernekleri yasaklanarak, ücretler düşürüldü; bütün bunlar Fransa'da kapitalist gelişmeyi hızlandırdı.

Devrimin yenilgisi, İngiltere ve Fransa'da olduğu gibi Almanya'da da kapitalist gelişmeyi hızlandırdı. Engels'in ifadesi ile, 1848 öncesi Almanya "bir zanaatçılık ve el çalışmasına dayanan bir ev sanayi ülkesiydi. O günden bu yana sanayi hızla gelişti ve Almanya bir sanayi ülkesi haline geldi." Devrim öncesi Berlin'de çalışan işçi sayısının devrimden on yıl sonra üç buçuk katına çıkması (50 binden 180 bine) Almanya'daki gelişmenin hızı konusunda net bir fikir veriyor. Buna rağmen Almanya'nın birliği sorunu, kapitalist gelişmenin önündeki en büyük engel olmaya devam ediyordu.

Fransa ve kapitalistleşme sürecine geç giren bir ülke olan Almanya'nın bu hızlı gelişmesi, erken bir tarihte, İngiltere'nin imalat tekeline tehdit etmeye başlamıştı. Bu Avrupa'da İngiltere'nin üstünlüğüne dayalı eski güç dengesinin de adım adım değişmeye başlaması anlamına geliyordu.

Avrupa'nın bu üç büyük ülkesi dışında kalan daha küçük ülkelerinden Hollanda, Belçika, İsviçre, bu hızlı kapitalist gelişmeden nasibini alan sıradaki ülkelerdi. İspanya ve İtalya'da ise kapitalizm daha yeni yeni gelişmeye başlamıştı. İtalya'da ülkenin birliğinin sağlanması sorunu devrimci hareketin baş sorunuydu. Ulusal hareketin önderliğini, işçi sınıfı içinde de önemli bir etkiye sahip olan Mazzini yürütüyordu. Bu dönemde kapitalist sisteme dahil edilebilecek diğer bir ülke olan Amerika'da, kuzey ve güney sorunu kapitalist gelişmenin önündeki başlıca sorundu. Bu sorun 1861'de başlayan iç savaşla aşıldı. İç savaş 1865'te kuzeyin galibiyeti ile sona erdi.

Avrupa'nın kapitalist gelişme açısından en geri ülkesi ve Avrupa gericiiliğin merkezi olan Rusya'da mücadele 1860'larda köylü ayaklanmalarıyla başladı. Herzen, Çernişevski ve Ogarev'in kurduğu "Toprak ve Özgürlük Hareketi" ile devrimci bir çıkış yakaladı.

Yenilginin işçi sınıfı açısından bilançosu oldukça ağırdı: "Devrim her yerde işçi sınıfının eseriymiş, barikatları kuran ve bunu hayatıyla ödeyen işçi sınıfıydı."

İngiltere işçi sınıfı 1848 Devrimlerine katılmamış olsa da yenilgiden nasibini aldı. 1848'de yenilen Çartist hareket bir daha gün yüzüne çıkamadı. Yenilgisinin ardından Avrupa'nın hemen her ülkesinde işçi sınıfına karşı ağır bir saldırı başlatıldı. Fransa'da işçiler kurşuna dizildi, işçi dernekleri yasadışı ilan edildi. Aynı durum diğer Avrupa ülkeleri için de geçerliydi. Bu ağır bedellere karşın 1848 Devrimi'nde "*Proletaryanın kazanmış olduğu şey, devrimci kurtuluş uğruna ele geçirdiği alandı, ama katiyen bu kurtuluşun kendisi değildi.*" (Marks ve Engels Seçme Eserler Cilt 1-257)

1848 yenilgisine her ülkedeki devrimci hareketlerde örgütsel dağınlık eşlik etti, birçok devrimci önder tutuklandı ya da sürgüne gönderildi. Yaşam zorluğu nedeniyle ABD'ye göç edenler oldu. Mülteci yaşamında, önce sanki hiçbir şey olmamış, yenilgi yaşamamış gibi, devrimci manifestolar yayımlandı, devrimci hükümetler kuruldu. Bu devrim beklentisi havası bir süre sonra kendini dağılma ve savrulmalara bıraktı "*yenilginin nedenleri önderlerinden bazılarının rastgele çabaları, yetenekleri, kusurları, yanlışlığı ve ihanetleri içinde değil, ama genel toplumsal durum ve allak bullak olan ulusların her birinin varlık koşulları içinde aranması gerekirken*", (Marks- Engels Seçme Eserler 1-364) işin kolayına kaçıldı, sorumluluk kişilere yüklendi, davaya inançsızlık, dönmeler, ihanetler genel bir eğilim halini aldı. Liderlerin birbirlerini suçlamasını, eski düşüncelerin yeniden ön plana çıkması ve yeni bölünmeler izledi.

Yenilgi sonrasında diğer bir özelliği ise, birlik fikrinin ön plana çıkması oldu. Başlangıçta yenilgiyi reddeden ateşli söylemler, mücadeleye devam girişimleri aynı kesimlerde yenilginin yol açtığı güçsüzlüğün ancak birleşerek aşılabileceği görüşünü egemen kıldı. Bu amaçla kurulan birlikler hemen her seferinde yeni bölünme ve savrulmalara yol açtı. 1848 yenilgisinden sonra devrimci harekette ortaya çıkan bu tablo sanki bir yasaymış gibi, sonraki bütün yenilgilerde (1871, 1905 vb.) tekrarlandı ve bugüne kadar geldi.

Bütün bu teröre rağmen, Avrupa işçi hareketi yenilginin yarattığı dağılma ve ataleti, verdiği kayıplara rağmen kahramanca mücadelesinin yarattığı moral ve güvenle, kısa sürede üzerinden atabildi. Kapitalizmin 1857 bunalımından sonra işçi hareketi yeniden toparlanmaya başladı. 1869'da bunalım yeniden patlak verdiğiğinde işçi hareketi Avrupa'da sistemi tehdit eden bir güçtü.

1850'de yenilgiyi ilk gören ve Komünistler Birliğini yeniden örgütleyerek müdahale etmeye çalışan Marx ve Engels bir kez daha haklı çıktı. *“Burjuva toplumun üretici güçlerinin, burjuva koşulların kendilerine izin verdikleri ölçüde, gür bir şekilde gelişebildikleri böyle bir refah nedeniyle, gerçek devrimden söz edilemez. Böyle bir devrim, ancak, bu iki etkenin, yani model üretici üretim araçlarının ve burjuva üretim biçimlerinin birbirleri ile çatışma haline geldikleri evrelerde olarak kazanır... “Yeni bir devrim ancak yeni bir bunalımın ardından gelebilir. ama biri, ne kadar kesirse, öteki de o kadar kesindir.”* (Marks ve Engels Seçme Eserler Cilt 1- 350)

1857 bunalımından sonra Avrupa işçi hareketi, işçi birliklerinin yeniden kurulması legal ve illegal örgütlerin kurulup gelişmesi ile yol aldı. 1848 Devrimleri Avrupa'daki işçi sınıfı hareketini ülkelerin dar sınırlarından kurtararak, fiili enternasyonal bir karaktere büründürdü. Emekçiler Enternasyonal Derneği (Uluslararası İşçi Birliği ya da 1. Enternasyonal) işçi hareketindeki bu gelişim üzerine kuruldu.

1. Enternasyonal 1864'te Londra'da Saint Martin's Hall'de yapılan bir toplantıda kuruldu. Toplantı, aslında, Prusya, Avusturya- Macaristan ve Rusya tarafından üç parçaya bölünen Polonya'daki ulusal mücadelenin ezilmesini protesto ve Polonya halkıyla dayanışma amacıyla yapılmıştı. İngiliz işçilerinin çağrısıyla düzenlenen toplantıya Avrupa'nın çeşitli ülkelerinden (İngiltere, Fransa, Almanya, Polonya, Macaristan, Belçika, İtalya vb.) gelen işçi temsilcileri katıldı. Uluslararası İşçi Birliği'nin kurulması bu toplantıda karar altına alındı ve İtalya, İngiltere, Fransa, Almanya temsilcilerinin yer aldığı geçici bir Merkez Komite oluşturuldu. MK'da Alman işçi sınıfını temsil eden Marx, birliğin ilk çağrısını hazırlama görevini de üstlendi.

1848 yenilgisinden sonra Avrupa'daki gelişmeler ve işçi sınıfının durumunun ele alındığı çağrıda, “politik iktidarın alınması işçi sınıfının ilk görevi” olarak belirlendi. Tüzüğünün 1. maddesinde Birliği'nin kuruluş amacı, “Aynı amacı, aynı karşılıklı yardımı, işçi sınıfının ilerlemesini ve tam kurtuluşunu isteyen çeşitli ülkelerin işçileri arasında

merkezi ulaşım ve işbirliği noktasını sağlamak” olarak yer aldı.

Enternasyonal, görünümde her ne kadar Avrupa'nın çeşitli ülkelerinden gelen işçi hareketi temsilcilerinin kurdukları bir birlik ise de, gerçekte, o dönemde işçi hareketindeki egemen fraksiyonlarının bir birliği idi. Birliğin Fransız kesiminde Proudhoncular, Blankiciler, İtalya'da Mazziniciler, sonradan Bakuninciler, İspanya'da ve Belçika'da Bakuninciler, İngiltere'de Trade Unioncular (sendikalistler), ve Almanya'da Lasallecılar egemen eğilimi temsil ediyorlardı. Bütün temel görüşleri 1848 Devrimi ve yenigisi tarafından doğrulanmış olsa da Marksizm-Almanya işçi hareketindeki eğilimlerden sadece biriydi.

Enternasyonal içindeki bu eğilimler, bazılarının görüşleri birbirine yakın olsa da, aralarında hiçbir ideolojik politik ve örgütsel otaklığa sahip değillerdi.

Marksizm dışı bu akımlar içinde en etkilisi şüphesiz ki Proudhonculuktu. Proudhon'un teorisi kredi ve karşılıklılık üzerine kurulmuştu. Anarşizmin babası olarak ün yapan Proudhon'a göre “her türlü kötülüğün kaynağı” özel mülkiyet değil, devlettir. Sömürünün kaynağı da devlettir. Dolayısıyla devletin ortadan kalkmasıyla sömürü de ortadan kalkacaktı. Proudhon, devleti sınıf egemenliğinin bir aracı olarak görmediği için ortadan kalkmasını da sınıf mücadelesine bağlamaz. Tersine işçilere siyasal mücadeleden uzak durmayı öğütler. Ona göre siyasal mücadele yürütmek devleti tanımak, dolayısıyla anarşizmden kopmaktır. Proudhon'un öngördüğü düzen siyasal mücadele aracılığıyla değil, gönüllülük temelinde bireysel, ya da biraraya gelmiş üreticilerin eşit değişimine dayalı ilişkileri üzerine kurulacak ve bu ilişkinin kredi sistemiyle desteklenmesiyle varlığını sürdürecekti. Bu kendi kendini yöneten üreticiler toplulukları “federal ilke” gereğince bir araya gelerek çoğulcu bir sistem yaratacaklardı. Her ne kadar devletin reddi olarak ünlenmiş olsa da, Proudhon'un teorisinin özü sınıf mücadelesinin reddidir. O yüzden dün de, bugün de sınıf mücadelesinden yan çizenler Proudhon'a uğramadan, onun görüşlerini yeni biçimler altında ileri sürmeden edemezler.

İşçi sınıfı tarihinin en ilginç kişiliklerinden biri olan Lasalle, sınıfların uyumuna dayanan devlet destekli üretim kooperatifleri esin kaynağını Luis Blanc'ın toplumsal atölyelerinden aldı. Devlet kredisizlikle desteklenen bu kooperatifler yavaş yavaş kapitalizmin yerini alacaklardı. Bu amaçla Lasalle 1863'de Alman İşçileri Genel Derneği'ni kurdu. Lasalle başlangıçta Alman işçi sınıfının siyasal örgütlenmesinde önemli

bir rol oynadı. 1864'te, hazin bir şekilde, evlenmek istediği kızın babasıyla girdiği düelloda öldü. Ama Lasallecılık Alman sınıf mücadelesinde uzun bir süre bir eğilim olarak varlığını sürdürdü. Bundan da öte Alman işçi hareketi Lasalle ve izleyicilerinden kurtulmuş görüldüğünde bile Lasallecılıktan kurtulamadı; Lasallecılık Alman işçi hareketinin ruhu, onu kemiren ve düzene bağlayan temel bir eğilim olarak varlığını sürdürdü.

Enternasyonal içinde diğer etkili bir grup Blanquistlerdi. Blanqui amacını kapitalist devleti yıkmak, yerine sömürünün olmadığı bir diktatörlük kurmak olarak belirlemişti. Ama bu değişimin sınıf mücadelesine bağlı olarak değil de; iyi örgütlenmiş, disiplinli, kararlı küçük bir grubun eyleminin sonucu olarak gerçekleşeceğini öngörüyordu. Kapitalizmin devrim yoluyla yıkılması, bunun için iyi örgütlenmiş bir devrimciler örgütünün zorunluluğu, ve devrimci bir diktatörlüğün kurulması Blanquizm ile Marksist teorinin ortak yanlarını oluştururken, (bu yakınlığa dayanarak çoğu zaman Marksizm Blanquicilikle özdeşleştirilmiştir) sınıf mücadelesini ve devrimi bir komploya indirgemesi ve diktatörlüğün sınıf ile olan ilişkisini kuramaması onu Marksizm'den ve sınıf mücadelesinden koparıyordu. Blanqui'nin teorik bir temele dayanmayan mücadele hattı ve kurduğu sağlam örgüt onun ölümünden sora taraftarlarınca devrimci gevezelik üzerinden hareket eden bir karikatüre dönüştürüldü. (bak: Marx, Engels Seçme Yapıtlar ciltII s.454)

Enternasyonal'e 1869'da giren ve onu entrikalarla ele geçirmeye çalışan Bakunin -selefi Proudhon gibi- devleti, sınıf ilişkilerinden kopararak ele aldı. Bakunin'e göre bütün kötülükleri yaratan, ekonomik ilişkiler ve son tahlilde bunların belirlediği siyasal koşullar değil; bizzat devletin kendisidir. Devlet bir şekilde ortadan kaldırıldığında-ki bu ezilenlerin her yerde bir anda gerçekleşecek ayaklanmasıyla, bir genel grevle gerçekleşecektir- kötülükler de son bulacaktır. İşçiler, otorite altında ezilenler, bu mutlu güne kadar "devlete karşı siyasal bir parti biçiminde örgütlenmemeli", "siyasal eyleme girişmemeli", ücretlerini artırmak ya da ücretlerdeki düşüşü engellemek için grev yapmamalıdır; çünkü bu, "devleti tanımak anlamına gelir" ki, bu da "anti-otoriter ilke"ye terstir.

Bakunin'in "bütün kötülüklerin kaynağı" olarak gördüğü devlete karşı açtığı savaş, sadece burjuva devletin reddi değil, aynı zamanda işçi sınıfının kendini egemen bir sınıf olarak örgütlemesi ve devletsizliğe geçişin bir aracı olan proletarya diktatörlüğünün de reddidir. Ba-

kunin'e göre, "proletarya diktatörlüğü, büyük çoğunluk üzerine işçi sınıfının ayrıcalıklı bir azınlığının yönetimi"dir. Aynı biçimde partinin devrimci süreçteki öncü rolü de partinin sınıf üzerindeki egemenliği'dir ve bu ikisi de "anti-otoriter ilke" gereğince reddedilmelidir.

Bakunin bu karmaşık, anarşist düşünce içinde çıkış yolunu; Komün'ün ve bireyin özerkliğinde bulur. Bu formülasyon içinde, özerk bireylerin hangi ilkeye göre bir araya gelecekleri ve devleti ortadan kaldıracakları ise bir muamma olarak kalır.

İngiltere'de ise işçi hareketinin yönetimi sendikalistlerdeydi (Trade Unionists). İngiltere'de erken bir tarihte başlayan sendikal hareketin elde ettiği başarı işçi hareketi içinde sendikalist bir akımı ortaya çıkardı. Sendikal hareket içinde kalifiye ve ayrıcalıklı bir azınlığa dayanan bu akım kendini mevcut ücret sisteminin devamı üzerine kurguladı, ve temel mücadelesini ücretlerin artırılması olarak belirledi.

1.Enternasyonal bu alacalı yapı içinde ilk kongresini, 3-8 Eylül 1866'da Cenevre'de yaptı. Kongrenin 25.173 üyeyi temsil etmesi, kuruluşun kısa bir süre sonra enternasyonalin etkinliğinin bir göstergesiydi. Kongrede tartışmalar, 8 saatlik iş günü, kadın ve çocukların çalıştırılması, kooperatiflerin sınıf mücadelesindeki önemi ve politik eylem konuları etrafında sürdü. Proudhoncular'ın kadınların çalıştırılmasına karşı çıkmaları, kooperatifleri mücadelenin merkezine koymaları ve politik eylem yerine sosyal eylemi (kooperatif örgütlenmeler) öne çıkarmaları ile ilk anlaşmazlıklar da ortaya çıkmaya başladı. Anlaşmazlıklar bundan sonraki her kongrede (2-8 Eylül 1867 Lozan, 6-13 Eylül 1868, Brüksel, 5-12 Eylül 1869, Bale, 4-22 1871, Eylül, Londra Konferansı ve 2-7 Eylül 1872 Lahey Kongresi) yeni anlaşmazlıkların (toprağın kolektifleştirilmesi, miras hakkı, dinin yasaklanması vb.) eklenmesiyle büyüdü ve sonunda 1. Enternasyonal'in lağv edilmesine vardı.

2. kongrede en tartışmalı sorunu, toprakta özel mülkiyetin kaldırılması oluşturdu. Proudhoncular ve ilk kez Enternasyonal'e katılan Bakunin ve taraftarları, özel mülkiyetin kaldırılmasının özgürlüğün ortadan kaldırılması olduğunu, çünkü, toprakta kişisel mülkiyetin, kişisel özgürlüğün temeli olduğunu ileri sürerek karşı çıktılar. 2. kongrede Proudhon ve Bakunin ittifakıyla reddedilen toprağın kolektifleştirilmesi önerisi ancak 3. kongrede kabul edilebildi.

Enternasyonalin en güçlü hale geldiği 1869 Bale Kongresi aynı zamanda Enternasyonal tarihinde bir dönüm noktası oldu. Enternasyonalin sonradan kurulan Hollanda, İrlanda, Danimarka, Portekiz ve

ABD'deki şubeleri güçlendi, Brezilya, Avusturalya ve Yeni Zellanda'da yeni şubeler kuruldu. Kongrede Rus mültecilerin İsviçre'de kurduğu Rus şubesinin enternasyonale üyelik başvurusu kabul edildi. Marx bu şubenin temsilciliğini üstlendi.

Ancak Bakunin'in başında olduğu Sosyal Demokratlar İttifakı'nın Enternasyonale kabul edilmesi, Enternasyonal'in zaten sorunlu olan ideolojik ve örgütsel yapısını daha da bozdu. Bu kongreden sonra asıl çatışma Marksistlerle, Enternasyonal entrikalarla ele geçirmeye çalışan Bakuninciler arasında sürdü.

Bakunin'in faaliyetlerine ilk ciddi tepki Paris Ko münü'nün yenilgisinden sonra 17-22 Eylül 1871 tarihleri arasında toplanan Londra Konferansı'nda ortaya kondu. Enternasyonalin yeniden örgütlenmesi gündeme getirildi, tüzük ve programda değişiklikler yapıldı. Bu müdahale ile Enternasyonal içindeki kavga had safhaya çıktı. İspanya, İtalya, İsviçre ve Belçika'daki Bakununciler, alınan bu kararları protesto ettiler.

Paris Komünü yenilgisinden sonraki ilk kongresi olan Lahey Kongresi, Enternasyonal'e karşı Avrupa burjuvazisinin açtığı genel savaş koşullarında toplandı. Fransa'da işçilere karşı toplu katliamlar düzenlendi. İşçi hareketi militanları ve önderleri ya tutuklandı, ya da yurt dışına çıkmak zorunda bırakıldı. Fransa hükümeti Avrupa devletlerine gönderdiği yazıyla Enternasyonal'i vatan ve mülkiyet düşmanı olarak ilan ederek bir "haçlı seferi" örgütlenmesini istedi. Fransız hükümetinin bu istemine papa din düşmanlığını ekleyerek katıldı. Avusturya Macaristan işçi partileri yönetici ve üyeleri vatana ihanetten tutuklandı. Almanya'da Babel ve W. Liebknecht vatana ihanetten hapse atıldılar, Avrupa'nın tüm ülkelerinde (Danimarka, İsviçre vb.) başlatılan haçlı seferi ABD'ye kadar uzandı.

Bu koşullarda toplanan Lahey Kongresi, Londra Konferansı'nın aldığı tüzük ve program değişikliği kararını onayladı.

"İşçi sınıfının kurtuluşunun işçi sınıfının kendileri eseri olması gerektiğini; işçi sınıfının kurtuluş mücadelesinin, sınıfsal ayrıcalıklar ve tekkeler uğruna değil, eşit haklar ve görevler ve her türlü sınıf egemenliğinin kaldırılması uğruna mücadele demek olduğunu; ...

"İşçi sınıfının iktisadi kurtuluşunun, bu nedenle, her siyasal hareketin, bir araç olarak, tabi olması gereken büyük amaç olduğunu; ...

"Emeğin kurtuluşunun ne yerel ve ne de ulusal bir sorun olmayıp, moden toplumu içeren bütün ülkeleri kucaklayan ve çözümünü en ileri ülkelerin pratik ve teorik işbirliğine dayanan toplumsal bir sorun ol-

duğunu” belirten yeni madde, Enternasyonal’in amacı olarak tüzüğe eklendi. (Marks ve Engels Seçme Eserler Cilt II-21)

Genel Konsey’e tüzük ve programa uymadıkları takdirde ulusal ke-simlerin fesih edilmesi yetkisi verildi. Aynı kongrede Bakunin ve iki yandaşı Enternasyonal’den çıkartıldı. Ayrıca yeni Genel Konsey seçi-lerek, Genel Konsey’in New York’a taşınması karar alındı. Marx Enternasyonal tarihinde ilk kez Genel Konsey’de yer almadı. F. A. Sorge konseyin yeni sekreteri oldu.

Bakunin’in ihracından sonra Bakuninciler Enternasyonal’den ayrı-larak İsviçre’de yeni bir enternasyonal kurmaya girişti; bu girişim çok az delegenin katılması nedeniyle akamete uğradı. Enternasyonal New York’a taşındıktan dört yıl sonra 1876’de tamamen feshedildi.

Komünistler Birliği’yle karşılaştırıldığında 1.Enternasyonal, her ne kadar işçi sınıfı hareketinin gelişiminde önemli bir rol oynadıysa da, ondan, ideolojik, politik ve örgütsel olarak geri bir adımdı. Kuruluşun-da birbirinden teorik, politik ve örgütsel olarak çok farklı örgütleri bir araya getirdi, çoğu zaman onun başarısı olarak nitelendirilen bu durum aynı zamanda onun sonu oldu.

Marx ve Engels, hem manifestoda, hem de 1850 Çağrısında işçi sınıfının örgütlenmesinin burjuva ve küçük burjuvaziden bağımsız ol-ması gereğini sürekli vurguladılar; ancak 1864’te Enternasyonal’in ku-ruluşunda izlenen yol bu vurgusuyla bir tezatlık teşkil ediyordu. Marx bu duruma ilişkin olarak, aynı zamanda enternasyonalin programı olan Çağrı metnini hazırlarken içinde bulunduğu zorlukları Engels’e yazdı-ğı 4 Kasım 1864 tarihli mektubunda şöyle dile getirdi; *“Bizim görüşü-müzün, işçi hareketinin bugünkü düzeyi açısından kabul edilebilir bir biçimde belireceği bir biçimde çerçevelemek çok güç oldu.... Yeniden uyanan hareketin eski cesur dilini kullanmaya başlayabilmesi zaman alacak”*.(Mars’tan Engels’e Seçme Yazışmalar-1- Sol Yay.173)

Engels aynı konuda Manifesto’nun 1890 Almanca baskısına yazdı-ğı ön sözde şunları yazdı; *“Avrupa işçi sınıfı, egemen sınıfların gücü-ne karşı yeni bir saldırı için yeniden yeterli güç topladığında, ortaya Uluslararası İşçi Birliği çıktı. Amacı, Avrupa’nın ve Amerika’nın tüm militan işçi sınıfını tek bir büyük ordu içinde kaynaştırmaktı. Bu yüz-den, Manifesto’da ortaya konmuş bulunan ilkelerden hareket edemezdi. İngiliz sendikalarına, Fransız, Belçika, İtalyan ve İspanyol Proudhon-cularına ve Alman Lasalcılarına kapıları kapamayacak bir programa sahip olmak zorundaydı. Bu program -Enternasyonalin Tüzüğü’nün gi-*

rişi- Bakunin'in ve anarşistlerin bile teslim ettikleri bir ustalıkla Marx tarafından hazırlanmıştı. Manifesto'da ortaya konmuş bulunan düşüncelerin sonal zaferi için Marx, yalnızca ve tamamıyla işçi sınıfının eylem birliği ve tartışma sonucu zorunlu olarak göstereceği düşünsel gelişmeye güveniyordu. Ve Marx haklıydı. Enternasyonalin dağıtıldığı 1874'deki işçi sınıfı, kurulduğu 1864'tekinden tamamıyla farklıydı.”

Enternasyonalin başarısını Marx, F.Bolte'a yazdığı 23 Kasım 1871 tarihli mektupta Enternasyonal kuruluşundaki beklentisinin sonunda doğrulandığını belirtti; “Enternasyonal, sosyalist ya da yarı-sosyalist tekkelerin yerini işçi sınıfının gerçek bir mücadele örgüte alsın diye kurulmuştu. İlk Tüzük ve Kuruluş Çağrısı bunu daha ilk bakışta ortaya koymaktadır. ... Bununla birlikte tarihin her yerde ortaya koyduğu şey Enternasyonal'in tarihinde de yenilendi. Eskiyen şey, yeni edindiği biçim içerisinde, kendisini onarmaya ve varlığını sürdürmeye çalışır.”
Seç-II -504

Engels'in Enternasyonal'in feshi ile ilgili olarak F. A. Sorge'ye 12(17) Eylül 1874 tarihli mektubunda yazdıkları Enternasyonal'in tarihinin bir özeti; “Senin gidişin ile eski Enternasyonal var olmaktan büsbütün çıktı. Ve bu da iyi bir şey. O tüm Avrupa'da egemen olan baskının, daha yeni yeni uyanan işçi hareketine birlik ve her türlü iç polemikten çekinme buyurduğu İkinci İmparatorluk dönemine ilişkindi. Proletaryanın ortak kozmopolit çıkarlarının birinci planı gelebildikleri zamandı bu. İlk büyük başarı tüm bölüntülerin bu doğal birliğini bozacaktı. Başarı her ne kadar Enternasyonal onu oluşturmak için parmağını bile kıpırdatmadıysa da, su götürmez bir biçimde onun çocuğu olan ve Enternasyonal'in de, bu ölçüde itiraza yer kalmayacak bir biçimde ondan sorumlu tutulduğu, Komün oldu. Enternasyonal, Komün'den ötürü Avrupa'da manevi bir güç durumuna gelince uyuşmazlık hemen başladı. Her eğilim başarıyı kendi çıkarına sömürmek istiyordu. Sonunda kaçınılmaz olan dağılma geldi çattı. ... Enternasyonal adına hala birşeylerin yapılabileceği tek ülke Amerika idi... Ama saygınlığı şimdi orada da tükenmiştir ve onu tekrar hayata getirmek için girişilecek her çaba delilik ve enerji kaybı olacaktır.

Enternasyonal on yıl boyunca Avrupa tarihinin bir yönüne eğilmiştir -geleceğini temsil eden yönü üzerinde- ve bu çalışmalarından dolayı gurur duyabilir. Ama bu, eski biçimi ile yararlılığını tüketmiştir. Es-kisine benzer bir yeni Enternasyonal yaratılması için, bütün ülkelerin proleterlerinin ittifakı, 1849 - 64 arasında olduğu gibi işçi hareketi

üzerinde genel bir baskı gerekecektir. Proleter dünyası böyle bir şey için artık çok büyük, çok geniştir. Bundan sonraki Enternasyonal'in – Marx'ın yazılarının etkilerini birkaç yıl göstermelerinden sonra- doğrudan doğruya komünist olacağına ve bizim ilkelerimizi ilan edeceğine inanıyorum.” Seç.II-518

1. Enternasyonal ve Paris Komünü

1848 yenilgisinden sonra işçi hareketi 1860'larda yeniden toparlanmaya başladı. İngiltere'de Çartist dönemde elde edilen kazanımlarla sendikal hareket güçlenmesini ve büyümesini sürdürdü. 1860'da sendikal birliklerin (Trade's Unions) sayısı 1610'a ulaşmıştı. ve Londra'da bu sendikal birlikleri birleştiren bir Ulusal Konsey kurulmuştu. İngiliz işçi hareketindeki bu gelişme kıta Avrupası işçi hareketini de etkiledi. Özellikle Fransa'da sendikal hareketin gelişimine örnek oldu; ama sendikal hareketin ücret artışını temel alan bu başarısı, İngiliz işçi hareketinin Avrupa işçi hareketinden ayrışmasını da beraberinde getirdi.

Fransa'da 1848 yenilgisinden sonra kapatılan işçi birlikleri, 1860'larda legal ve illegal biçimde yeniden ortaya çıkmaya başladı. Fransız devleti 1862'de sendikal birliklerin kurulmasına yönelik yasayı kabul etmek zorunda kaldı. Ama bu birliklerin işsizlik ve grev yardımlaşmasında bulunmaları, işçilerin grev yapmaları çalışma özgürlüğünün engellenmesi olarak nitelendirilerek şiddet kapsamına alındı ve yasaklandı. Buna rağmen bu birlikler kısa sürede büyüdü ve devletin denetimi dışına çıktı. Fransız işçi sınıfı, İngiliz işçi sınıfından farkını; sistemle uyuşmaması, direngenliği ve illegal mücadele geleneğini koruyarak sürdürdü.

Bu dönemde Alman işçi hareketi de gelişimini sürdürdü. Daha sonra Alman işçi hareketinde önemli görevler üstlenecek olan A. Babel, Halkçı Parti'de, W. Liebknecht' de Saksonya İşçi Birliği'nde faaliyetlerini yürüttü. 1863'te ise Lasalle Almanya İşçileri Genel Birliği'ni kurarak bu sürece katıldı. Süreç 1869'da Alman İşçileri Sosyal Demokrat Partisi'nin kuruluşuyla yeni bir noktaya ulaştı. Aynı şekilde Avusturya-Macaristan'da da işçi hareketi belirgin bir gelişme içindeydi.1866'da yayınlanan 2. baskısıyla Manifesto 1848 Devrimi'nden sonra unutulmuşluktan yeniden gün yüzüne çıktı.

1868-69'da Avrupa kıtası yeniden işçi hareketleriyle sarsılmaya başladı. İsviçre'de Cenevre inşaat işçileri ve Bale yün boyama ve kurdele işçileri grevleri, Belçika'da Seraing tesviye işçilerinin ve Borinage

maden işçilerinin grevleri, Fransa'da Rauen pamuk işçileri ve Saint-Etienne maden işçilerinin grevleri, Lyon'da ipek dokunmasındaki kadın işçilerin başkaldırısı, İngiltere'de Galler kömür ocaklarında çalışan işçilerin grevleri, bütün bu grevler devletlerin acımasız saldırıları ile karşılık bulsa da, kıtada yeni bir devrimci dalganın gelmekte olduğunun belirtileriydi.

Devrim bu kez de Fransa'da patladı. Fransa'daki siyasal durum, hem işçi hareketindeki gelişmeler, hem de yaklaşan savaş nedeniyle gerginleşmişti. Bu gerginlik Prens Napolyon'un gazeteci Victor Noir'i öldürtmesi ile daha da arttı. Paris'te onbinlerce işçinin katıldığı protesto gösterileri yapıldı.

Luis Napolyon'un 8 Mayıs 1870'te iktidarını pekiştirmek için düzenlediği referanduma (plebisit) Enternasyonal'in Fransız kesimi karşı bir hareketi örgütleyerek cevap verdi. Fransa'daki grevlerde üslendiği rol ve plebisite karşı çıkması Enternasyonal'e karşı yoğun bir saldırıyı başlattı. L. Napolyon, Enternasyonal'in kendisine karşı suikast yapacağını ileri sürerek saldıya start verdi. Enternasyonal üyelerine yönelik kitlesel tutuklamalar başladı. 8 Temmuz'da Enternasyonal'in Paris teşkilatı kapatıldı.

17 Temmuz'da Fransa Almanya'ya savaş ilan etti. Fransız-Alman savaşı L. Napolyon'un 2 Eylül'de Sedan yenilgisiyle sonuçlandı. Fransa'da iktidarı gaspeden burjuvazi 4 Eylül'de Cumhuriyet'i ilan etti. Enternasyonal Genel Konseyi Alman ve Fransız işçilerine yayınladığı bildiride, Almanya'nın savunmacı taraf olmasına rağmen savaşın çift taraflı bir haneden savaşı olduğunu belirterek, Alman ve Fransız işçilerini savaşa karşı ortak hareket etmeye çağırdı. Enternasyonal, 2. bildirisinde savaşın Almanya tarafından bir ilhak savaşına dönüştürüldüğü belirtilerek, Alman ve Fransız işçilerini buna birlikte karşı çıkmaya çağırıldı. Alman Sosyal Demokrat İşçi Partisi de yayınladığı çağrıda Alsas-Loren'in Almanya tarafından işgal edilmesini protesto etti.

Fransa'da cumhuriyetin ilanından sonra kurulan burjuva hükümetin başına Thiers getirildi. Theirs'in ilk işi Prusya devletiyle yüz kızartıcı bir antlaşma imzalamak oldu. 10 Mart 1871'de imzalanan antlaşmaya göre Alsas-Loren Almanya'ya bırakılıyordu ve Fransa Almanya'ya savaş tazminatı olarak 5 milyar Frank tazminat ödeyecekti. İkinci hedefi ise Fransa'da kurulu burjuva egemenliğin önündeki tek engel olan silahlı Ulusal Muhafızlardı. Avrupa'daki hemen her devrimin ardından olduğu gibi işçi sınıfının silahsızlandırılması burjuvazinin ilk işi olmuştu.

Ulusal muhafızlar silahsızlanma girişimine ayaklanmayla karşılık verdi ve 18 Mart'ta Paris'te işçi devrimi zafer kazandı. 26 Mart'ta Komün seçimleri yapıldı. Polis örgütünü dağıttıktan sonra, çoğunluğunu silahlı işçilerin oluşturduğu Ulusal Muhafızlar Merkez Komitesi, görevi çoğunluğunu Enternasyonal üyelerinin oluşturduğu seçilmiş Komün'e bıraktı. 30 Mart'ta düzenli ordu kaldırıldı ve bunu işçi sınıfı yararına bir dizi reformun yürürlüğe konulması izledi.

Paris'te işçi sınıfı iktidarı almıştı ama burjuvazi de Versaille'de iktidarının başındaydı. İki ayrı sınıfın iki iktidarı yan yana var olamazdı; birinden biri ortadan kalkmak durumundaydı. Komün, içindeki bölünmelerle zaman kaybederken, erken davranan burjuvazi oldu. 1870'te boğaz boğaza kapışan Prusya ve Fransız burjuvazisi işçi sınıfı karşısında kol kola girerek Paris'in üzerine çullandı. Devrim kahramanca bir direnişin ardından 28 Mayıs'ta yenildi.

Komün, zaferi ve yenilgisiyle, tıpkı 1848 Devrimleri'ndeki gibi geriye işçi sınıfının kurtuluş mücadelesinde ve bu mücadelenin en önemli alanlarında (devrim, devlet, parti, enternasyonalizm ve taktik konularında) zengin bir deneyim bıraktı. Biz bu yazının kapsamı içinde bu zengin deneyimin proletarya partisi ve proletarya enternasyonalizmi açısından önemi üzerinde duracağız. Ama önce çok özet olarak, devrim ve proletarya diktatörlüğü konusuna değinmek gerekiyor.

Komünle birlikte devrimin tarihsel ve toplumsal değişimin motor gücü olduğu bir kez daha kanıtlanmış oldu. Komün, devrimi, proletaryanın kurtuluşunun tek olanaklı yolu olarak ortaya çıkardı.

Marx işçi sınıfının 'burjuva devlet mekanizmasını ele geçirerek kendi yararına kullanamayacağını,' bu mekanizmayı parçalamadan iktidarını koruyamayacağını ve kendi devlet mekanizmasını kurmadan yoluna devam edemeyeceğini, 1848 Devrim deneyimlerinden hareketle ortaya koymuştu. Komün Marx'ın bu tespitlerini doğrulamakla kalmadı, proletarya diktatörlüğünün somut bir biçimini de yarattı. Bu yüzden Marx proletarya diktatörlüğünü Komün'ün varlığının özü olarak nitelendirdi.

Komün, Marksist teorinin temel ilkelerinden biri olan proletarya enternasyonalizmi konusunda eşsiz bir deneyim ortaya koydu. Bizzat örgütsel varlığıyla - Komün çeşitli uluslardan işçileri bağrında toplamıştı - proletarya enternasyonalizminin en etkili örneklerinden biri oldu. İşçi sınıfının sınıfsal varoluşu gibi, mücadelesinin de evrensel olduğunu pratikte de kanıtladı. Alman burjuvazisi, Komün'ü ezmek için, Fransız burjuvazisi ile sürmekte olan savaşını bir yana bırakarak, Fransız

burjuvazisinin yardımına koştuğunda Alman işçi sınıfı da yurtseverce yanılısamalara izin vermeyerek, sınıf mücadelesi tarihinde bir ilke imza attı, Fransız işçi sınıfının yanında yerini aldı. Burjuva kardeşleşmesini, proleter kardeşleşmeyle yanıtladı. Fransız ve Alman işçileri, proleter enternasyonalizminin bayrağını burjuvazinin bağrına sapladı.

Komün; devrimci süreçte partinin rolü, zorunluluğu ve niteliği konusunu da netleştirmiştir.

Marx daha 1. Enternasyonalin Londra Konferansı'nda partinin işçi sınıfının iktidar mücadelesindeki rolünü Manifesto'dan daha açık bir nitelikte ortaya koydu; *“Proletarya mülk sahibi sınıfların kolektif gücüne karşı mücadelesinde, ancak mülk sahibi sınıflar tarafından kurulmuş eski partiler karşısında ayrı bir siyasal parti haline gelirse, bir sınıf olarak davranabilir.*

Proletaryanın siyasal bir parti haline gelmesi, toplumsal devrimin ve onun nihai hedefinin, sınıfların kaldırılmasınının, zaferinin güvence altına alınması için vazgeçilmezdir.” (Marks –Engels Seçme Eserler, Cilt II, saf. 348)

1848 devrimlerinden sonra 1871 Devrimi de işçi sınıfının burjuva ve küçük burjuvaziden bağımsız komünist bir partide örgütlenmediğinde zaferi kazansa bile onu koruyup ileriye taşıyamayacağını gösterdi. Sınıfın devrimci öncüsünün; sınıf mücadelesinin farklı biçimlerini -teorik, siyasal, ekonomik- uyumlu ve bağlantılı olarak sürdürecektir teorik-siyasal bir kavrayışa, merkezi eylem yürütebilecek bir örgütlülüğe, bunun gerektirdiği devrimci bir disipline ve bütün bunları sağlayacak ideolojik bir arılığa ve birliğe sahip olması gerektiğini ortaya koydu. Komün'ün yenilgisindeki en büyük etken, onun eylemini yönetecek ve ileriye taşıyacak böyle bir partiye sahip olmamasıydı.

Komün, bir yandan “köleleştirilmesinin siyasal aleti” olan burjuva devlet mekanizmasının yerine “kurtuluşunun aleti” kendi devlet mekanizmasını - proletarya diktatörlüğünü - koyarken, öte yandan yanı başındaki burjuva devlet mekanizmasının olduğu gibi kalmasına göz yumarak en büyük hatayı işledi. Komüne bu hatayı işleyen, onu, burjuvaziye mülksüzleştirme ve silahsızlandırma işinden alıkoyan sahip olduğu örgütün zaafıdır; Merkez Komitesinin Komün'ün merkezi eylemini ve devrimci disiplinini engelleyen alacalı yapısıdır. Komün bu alacalı yapı içinde kendi sonunu kendi eylemiyle (eylemsizliğiyle) hazırladı. İç savaşla aldığı iktidarı, iç savaşı sonuna kadar yürütmeyi göze alamamakla kaybetti.

Engels, Marx'ın "Fransa'da Sınıf Savaşları" kitabına yazdığı "Giriş"te, Komün'ün oluşumu ve yenilgisini şu özlü ifadeyle değerlendirdi:

"...Öte yandan, Komün kendisini ikiye bölen iki taraf arasındaki, her ikisi de yapılacak işin ne olduğunu bilmeyen Blanqui'ciler (çoğunluk) ile Proudhon'cular (azınlık) arasındaki kısır çekişmelerle tükenip gitti. 1871'deki zafer armağanı 1848 baskınından daha fazla meyve vermedi." (Fransada Sınıf Savaşları, Sol Yay. s. 17)

Carlo Terzaghi'ye yazdığı 14-15 Ocak 1872 mektupta ise Komün'de egemen olan siyasal anlayışı kastederek "Komünün hayatına mal olan şey" in, "merkeziyetçilik ve otorite eksikliği olduğu"nu yazdı.

Dönemin sonunda patlak veren Paris Komünü ve Komün'ün yenilgisi, paradoksal bir biçimde Marksizm'in işçi hareketi içindeki zaferiyle kesişti. Bu zaferle birlikte sınıf mücadelesinde teorik görüşleri, taktik anlayışları, örgütlenme ve mücadele biçimleri ile burjuva ve küçük burjuva "sosyalizmleri"nin temsil edildiği Marksizm öncesi dönem kapandı; böylece sınıf mücadelesi, Marx'ın, L. Kugelmann'a yazdığı 17 Nisan 1871 tarihli mektubunda belirttiği gibi - "Paris'teki mücadele ile, işçi sınıfının kapitalist sınıfa ve onun devletine karşı mücadelesi yeni bir aşamaya girmiştir. Bu kavga'nın ilk sonuçları ne olursa olsun, evrensel bir önem taşıyan yeni bir çıkış noktası kazanılmıştır." (Marx-Engels, Seçme Mektuplar, Evrensel Yay. s. 59-60)

Marx ve Engels'in eleştirilerinin yanında bu üç akım (Prodonculuk, Blankicilik ve Bakunin cilik) en önemli darbeyi bizzat içinde yer aldıkları, zaferinde ve yenilgisinde önemli pay sahibi oldukları Paris Komünü'nde aldılar. Komün, yarattığı eserle ve yenilgisiyle devrimi sınıf mücadelesinin dışında arayan bu üç akımın da mezarı oldu.

1. Enternasyonal Sonrası İşçi Hareketi ve 2. Enternasyonal

Komün yenilgisi sonrası işçi sınıfına yönelik kırıma rağmen işçi sınıfı hareketi kısa bir bocalamanın ardından gelişimini sürdürdü.

Almanya'da Komün'ün yenilgisinden çok daha önce işçi hareketi, grevler ve birliklerin kurulması yoluyla büyümesini sürdürüyordu. 1866 Nürnberg'de İşçi Birlikleri Federasyonu Kongresi yapıldı. Kongre 1. Enternasyonal tüzüğünden esinlenerek kendi programını oluşturdu. Bunu 1869'da A. Babel ve W. Liebknecht önderliğinde Alman İşçileri Sosyal Demokrat Partisi'nin (AİSDP) kuruluşu izledi (Eisenach Kongresi) ve bu kongreyle Alman işçi hareketi örgütsel bir form kazandı. AİSDP, 1875 Gotha kongresinde 1863'te kurulan Lasalleci Alman İşçileri Genel Birliği ile birleşerek, Alman sosyal Demokrat Partisi'ni (ASDP) oluşturdu. Avusturya'da ulusal sorun işçi hareketinin gelişimini karmaşıktırsa da işçi hareketi yükselişteydi. 1872'de kurulan Avusturya Sosyal Demokrat Partisi Alman Partisi'nin izinden yürüdü.

İngiltere'de işçi hareketi her zaman kıta Avrupa'sından daha farklı bir yol izledi. 1889'da İskoç Sosyalist Partisi, 1893'te bağımsız Emek Partisi kuruldu. 1890'da düzenlenen emek temsilcileri toplantısında İngiltere'de yeni bir işçi partisinin kurulması çağrısı yapıldı.

İtalya'da işçi hareketi iki etki altında gelişti. Birincisi, İtalya, Bakuninci hareketin güçlü olduğu bir ülkeydi, ikincisi de, İtalyan işçi hareketi ulusal birliğin sağlanması çerçevesinde gelişen burjuva hareketin etkisi altındaydı. Kapitalist gelişmenin henüz başlangıç aşamasında olduğu İtalya'da işçi hareketi bu iki etki altında kaldı ve İtalya'da sosya-

list parti ancak 1892'de kurulabildi. Partinin kuruluşundan iki yıl sonra 1894'te Sicilya'da grevler ve köylü ayaklanmaları başladı, İtalyan burjuvazisi Almanya örneğini izleyerek yükselen hareketi durdurmak amacıyla sosyalistlere karşı yasayı yürürlüğe soktu.

Kapitalist gelişmenin geri olduğu diğer bir ülke olan İspanya'da 1868 burjuva devriminin yenilgisini izleyen süreçte, legal ve parlamenter mücadeleye karşı nefret daha da güçlendi. Bu da Bakuninci hareketinin gelişmesine ve sendikal hareketin anarko-sendikalizme savrulmasına yol açtı. Bu durum İspanya'da Pablo Iglesias önderliğinde 1879'da kurulan Sosyalist Parti'nin güçsüz doğmasına neden oldu. Aynı dönemde Belçika, Hollanda, Danimarka, İsveç, Polonya, Sırbistan, Macaristan, Bulgaristan vb. birçok Avrupa ülkesinde sosyalist veya sosyal demokrat partiler kuruldu.

Rusya'ya gelince; Rusya'da 1860'larda etkili olan Narodnik hareket 1880'lerden sonra etkisini kaybetmeye başlamıştı. 1883'te Plehanov önderliğinde kurulan Emegin Kurtuluşu grubu ile Rusya'da işçi hareketi Marksist bir yönelime girdi. Bunu 1895'te Lenin'in de kuruluşunda yer aldığı İşçi Sınıfının Mücadele Birliği izledi. Bu faaliyetler sonucunda 1898 Rusya Sosyal Demokrat İşçi Partisi (RSDİP) Minsk'te yaptığı illegal bir kongreyle kurdu.

Komünün yenilgisinden en ağır darbeyi doğal olarak Fransız işçi hareketi aldı. O yüzden bu hareketin yeniden toparlanması daha uzun sürdü. 1884'te birlik kurma yasağının kalkması ile sendikal hareket yeniden gelişmeye başladı ve Ulusal Sendikalar Federasyonu ve Genel Emek Federasyonu (CGT) kuruldu. Komün esirlerinin affedilmesi ve 1879 bunalımından sonra işçi hareketinde büyüme, programının yazımında Marx'ın da katkıları olan Sosyalist İşçi Federasyonu'nun kurulması ile yeni bir evreye ulaştı. Federasyon kuruluşundan kısa bir süre sonra çoğunluk ve azınlık olarak bölündü. Paul Brousse önderliğindeki Possibilistler sosyalizme reform yoluyla ulaşılacağını ve burjuva demokratlarla sistemli bir seçim ittifakını savunurken, Jules Guesde önderliğindeki azınlık grup ASDP gibi parlamentarist bir çizgiyi savunuyordu. Görüldüğü gibi bu dönemde oluşan partilerin büyük bir bölümü (İspanya, İtalya Belçika'da Wallon partisi hariç) ASDP'nin bir kopyası gibiydi. Bu partilerin hareket zeminini işçi sınıfının kapitalist toplum içindeki çıkarlarının (iş koşullarının iyileştirilmesi, ücretlerini artırılması, sigorta hakkı, genel oy hakkı vb.) savunulması oluşturuyordu, parlamenter etkinlik de bunu sağlamanın yegane aracı olarak görülüyordu.

1. Enternasyonal'in 1876'da feshedilmesinden sonra "2. Enternasyonal" bu zemin üzerine kuruldu. Kuruluşa yönelik girişimler Fransa'da başladı. Fransız Sosyalist Federasyonu'nun bölünmesinin ardından Possibilistlerin çağrısıyla işçi hareketinde uluslararası ilişkilerin geliştirilmesi amacıyla bir dizi toplantılar düzenlendi. 1889'da Paris'te Possibilistler ve Guesdisler ayrı ayrı uluslararası toplantı çağrısı yaptı. Possibilistler toplantısına sendikalar çağrılıyken, Guesdisler işçi partilerini çağırdılar. Guesdislerin çağrısıyla toplantıya Avrupa partilerinin yanısıra ABD ve Arjantin'den de delegeler katıldı. Bu toplantı daha sonra 2. Enternasyonal kuruluş kongresi olarak adlandırıldı. Kongrede 1. Enternasyonal'de olduğu gibi bir program ya da tüzük çalışması yapılmadı, Kongre sadece 8 saatlik bir iş günü ve 1890'da 1 Mayıs'ın uluslararası düzeyde kutlanması kararı alınarak dağıldı.

Kongre'de temel tartışma parlamenter ve sendikal mücadele karşıtı olan gruplar ve bunları temel mücadele biçimi olarak gören gruplar arasında geçti. Bu mücadele sendika ve parlamenter mücadeleyi reddeden grupların Enternasyonal'den nihai olarak çıkartıldıkları 1896 Londra Kongresine kadar Enternasyonal'in ana gündemini belirledi.

2. Enternasyonalin ikinci Kongresi 1890'da Paris'te toplandı. Bu toplantıya Fransız, Alman, İngiliz, Belçika, Avusturya, Rusya, İtalya, Romen, Polonya, Hollanda, İsveç, Macaristan, ABD, Hindistan, Japonya vb. delegeler katıldı. Alman delegeleri arasında A. Babel, W. Liebknecht ve C. Zetkin, Rus delegeler arasında Plehanov da vardı. Bu kongrede uluslararası eşgüdüm için bir organ oluşturulması kararlaştırıldı. Uluslararası Sekreteryaya, Uluslararası Sosyalist Büro ve Parlamenterler arası komite bu kongrede kuruldu. Sekreteryaya Brüksel'e yerleşti. Uluslararası Sosyalist Büro'da her ülke iki delege ile temsil edildi. Bu büro gerçekte sınıf mücadelesinin sorunlarını ele alıp çözümler üreten bir organdan ziyade çeşitli partilerin iç sorunlarının tartışıldığı bir organ görevini gördü. Kongrede alınan tek karar 1 Mayıs'ta genel grev örgütlenmesi kararıydı.

1893'te Zürih'te toplan Kongrede alınan karar uyarınca Enternasyonal bünyesinde Uluslararası Sendikal Sekreteryaya kuruldu. Sendikaların ve diğer sosyalist örgütlenmelerin Enternasyonal'e üye olmaları kabul edildi. Üçüncü Kongre'de tartışılan bir diğer konu da Fransız sosyalisti Millerand'ın Komün kasabı Galbifet'in savaş bakanı olduğu burjuva hükümete katılmasıydı. Fransız Sosyalist Partisi'nin Guesdisler kanadı Millerand'la ilişkinin kesilmesini savunurken, partini Jaures önderliğindeki grubu Millerand'la ilişkinin devamını savundu. Tartışma sonun-

da hükümete katılmanın taktik bir sorun olduğu ve bunun partinin onayıyla gerçekleşmesi durumunda destek verebileceği karar altına aldı. Aynı kongrede Sendikalar konfaransının toplanması kararı alındı.

1904'te Amsterdam'da toplanan kongrede İngiliz İşçi Partisi üyesi Burns'un partiye rağmen burjuva hükümete katılması eleştirildi. Önceki kongrede alınan, partiye rağmen burjuva hükümete katılmanın kabul edilemez olduğu kararının uygulanamadığı ortaya çıktı.

İngiliz İşçi Partisi kurulduktan sonra, 1905'te iktidardaki Liberal Parti'yi destekledi, 1914'te hükümetin savaş politikasını onayladı, işi daha ileriye götürdü, 1916'da burjuvazi ile koalisyon kurdu. Bunu İsveç, Danimarka ve Hollanda partileri izledi.

Lenin'in de katıldığı 7. Kongre, 1907'de Stuttgart'ta yapıldı. Bu kongrede ana tartışma konusunu gittikçe artan savaş tehlikesi ve sömürgecilik sorunu oluşturdu. Delegelerin bir kısmı sömürgeciliğin geri ülkelerin modernleşmesini sağladığını ileri sürerek, sosyalizmin de kendi sömürge politikası olması gerektiğini savundu. Kongre bu öneriyi reddetse de, bunun dile getirilmesi Enternasyonal'in yeni yönelimi konusunda net bir fikir vermekteydi. Savaş sorununda, Lenin ve Rosa'nın katkılarıyla, uygulanamayacağı önceden çok açık olan bir karar metni kabul edildi. Metinde şunlar belirtiliyordu: "Eğer bir savaş tehlikesi ortaya çıkarsa, ilgili ülkelerde Uluslararası Sosyalist Büro'nun eşgüdüm etkinliği ile desteklenen işçi sınıflarının ve onların parlamenter temsilcilerinin görevi, sınıf savaşımının ve genel politik durumun keskinleşmesine göre doğallıkla değişen, en etkili olduğu düşünülen araçlarla savaşın patlak vermesini önlemek için her türlü çabayı göstermektir. Savaşın herhangi bir yerde patlak vermesi durumunda, onun hızla sona erdirilmesi için işe karışmak ve böylece kapitalist sınıfın yönetimini devirmeye hemen girişmek için savaşın yarattığı ekonomik ve politik bunalımdan yararlanmak, işçi sınıfının ve onların parlamenter temsilcilerinin görevidir." Açıkça belirtilmemiş olsa da, savaşa karşı iç savaşı savunan bu metin ne yazık ki bütün diğer kararlarda olduğu gibi rafa kaldırıldı ve görmezden gelindi.

1910'da Kopenhag'da toplanan Kongrenin ana gündemini yaklaştırmakta olan savaş ve bu savaşta işçi sınıfı partilerinin nasıl bir tavır alacağı konusu oluşturdu ve savaşa karşı genel grev kararı alındı. Kongre sonrasında 1912'de savaşı protesto etmek için Basel'de büyük büyük bir işçi mitingi düzenlendi; miting de 1907 Stuttgart Kongresi'nde savaşa karşı alınan karar bir kez daha vurgulandı.

1914'te Viyana'da yapılması gereken Kongre, savaş nedeniyle ya-

pılamadı.1914'de başlayan emperyalist savaş 2. Enternasyonal'in de sonu oldu. Partilerin hemen hepsi savaşta kendi hükümetlerinin yanında yer alarak savaş kredilerinin onayladılar. Bunun tek istisnası RSDİP ve ASDP içinde R. Luxemburg ve K. Liebknecht oldu.

Birinci Enternasyonal Komünistler Birliği'ne göre Marksist teoriden ideolojik, politik ve örgütsel olarak bir adım geri düşmekti. Bu durum Marx ve Engels tarafında her ne kadar, işçi hareketinin o günkü durumuyla açıklansa da, bu gerçeği değiştirmez. "İkinci Enternasyonal" ise, Komünistler Birliği ve Enternasyonal'den sadece bir adım değil, birkaç on adım gerideydi. "2.Enternasyonal"ın bir programı ve tüzüğü olmadığı gibi,üye partiler için bağlayıcı herhangi bir ilkesi de yoktu. Her parti kendi amaç, strateji ve taktikleri ile Enternasyonal üyesiydi. Öyle ki bir partinin enternasyonale üye olması için üyelik başvurusunda bulunması yeterliydi. Örneğin Osmanlı İmparatorluğu topraklarında faaliyet yürüten Marksist Ermeni Sosyal Demokrat Partisi de (Hınçak), Ermeni burjuva partisi olan Taşnak Partisi ve bir sendikal örgütlenme olan Selanik Sosyalist İşçi Federasyonu da Enternasyonal üyesiydi.

Enternasyonal'in faaliyette bulunduğu dönemde aldığı kararların çoğu işçi sınıfının güncel mücadelesine ilişkin (1 Mayıs anmaları, 8 saatlik iş günü, savaşa karşı eylem vb.) ve bağlayıcı değildi. Nadiren aldığı bağlayıcı kararlar ise hiçbir zaman uygulanamadı. Üye partiler için Marksizm'in temel ilkeleri (devrim, devlet, parti, proleterya diktatörlüğü, proleterya enternasyonalizmi) sadece Marksist geçinmenin aracı olan bir kabulden ibaretti. 2. Enternasyonal partilerinin (Enternasyonale sonradan katılan RSDİP hariç) hiçbirinin programında proleterya diktatörlüğü yoktu. Proleterya enternasyonalizmi ise 1 Mayıs mitingleri ve işçilerin güncel istemleri için verilen mücadelede dayanışmaya indirgenmişti. 2. Enternasyonal'in ilk kongresinde alınan karar 8 saatlik iş gününün kazanılmasıydı, 1914'te çöktüğünde Avrupa'nın hiçbir ülkesinde bu hedefe, ulaşılamamıştı. Bütün bunlara rağmen bu yapının Marksist partilerin Enternasyonal Birliği olarak adlandırılması sadece talihsiz bir adlandırma değil, aynı zamanda proleterya enternasyonalizmine indirilen bir darbedir.

ASDP ve 2. Enternasyonal

Alman Sosyal Demokrat Partisi İkinci Enternasyonal'in sadece en büyük partisi değil, aynı zamanda onun tüm diğer partilerin örnek olarak aldıkları "önder" partiydi. Bu partinin kuruluşu, gelişimi ve sınıf mücadelesindeki konumu Enternasyonal'in geneli hakkında net bir bil-

gi vereceği için biz bu yazının kapsamı içinde ASDP'yi ve onun gelişim çizgisini temel alarak 2. Enternasyonal'in sınıf hareketindeki yerini saptamaya çalışacağız.

Dünya devriminin merkezi İngiltere'den Fransa'ya, oradan da Almanya'ya doğru bir yol izlerken, aynı yolla İngiliz sınıf uzlaşmacılığı da Fransa ve Almanya taşındı.

AİSDP 1869 Eisenach kongresinde, Halkçı Parti'den gelen A. Bebel ile Saksonya İşçi Birliğini kuran W. Leibknecht önderliğinde kuruldu. Parti programında Manifesto'yu değil de 1.Enternasyonal programını temel aldı. Bu durum, işçi hareketinin birliğini sağlamak için Marx'ın 1. Enternasyonal'i kurarken koşullar nedeniyle attığı geri adımın işçi hareketi içinde kalıcı bir karakter kazandığının ilk işaretiydi. Partinin sonrasındaki gelişimi de bunu doğruluyor; 1875'te Lasallecılarla birleşme gündeme geldiğinde bir adım daha geri atılarak Lasalle'ın sınıf uzlaşması tezlerine geri dönüldü. Aynı geri adım Erfurt Programı'nda da atıldı. Marx ve Engels 'Gotha Programı'nın Eleştirisi' yapıtında Lasallecılarla birliğin işçi hareketini ideolojik, politik ve örgütsel olarak geri taşıyacağını örnekleriyle ortaya koydular. Lasalleci, halkın devleti, özgür devlet, kredili üretim kooperatifleri, halkların kardeşliği tezleri ile Marksizm'in temel ilkelerini devlet, devrim, proletarya enternasyonalizmi, vb. nasıl çarpıtıldığını ortaya koyarak eleştirdiler. Engels bir işçinin on Lasalleciya bedel olduğunu söylese de birlik gerçekleşti. Marx ve Engels'in bu eleştirileri parti yöneticileri (Bebel, Kautsky vb.) tarafından dikkate alınmadığı gibi, parti üyelerinden de gizlendi.

Birleşme bir yandan Alman işçi hareketini Lasalleci etkiye açık hale getirirken, öte yandan da etkinliğini bariz biçimde artırdı, hem sendikalar hem de siyasal hareket güçlendi. Parti 1877 Reichstag (Alman parlamentosu) seçimlerinde oyların % 9'unu alarak büyük bir başarı elde etti. Alman burjuvazisi ASDP'nin bu yükselişini 1878'de çıkardığı Sosyalistlere Karşı Yasa'yla kırmaya çalıştı. ASDP yasa dışı ilan edildi, partiye bağlı örgüt ve yayınlar kapatıldı, ASDP buna illegaliteye dönerek cevap verdi.

İllegalite döneminde partinin işçi sınıfı ve sendikalar üzerindeki etkisi kısmen azalsa da işçi hareketi gelişimini sürdürdü. İllegal örgüt ve illegal basınla zayıflamaya başlayan kitle bağlarını yeniden güçlendirdi. Sosyalistlere Karşı Yasa 12 yıl yürürlükte kaldı. Bu on iki yıl boyunca parti, mücadeleyi yer altında örgütledi ve güçlenmesini sürdürdü. Burjuvazi 1890'da bu yasayı kaldırmak zorunda kaldı ve parti tekrar legaliteye döndü. Bu dönüşle birlikte legalite partinin bir daha kaybet-

meyi göze alamayacağı temel varoluş biçimi haline gelmeye başladı.

Engels "Almanya'da Burjuva Demokratik Devrim" in önsözünde ASDP'nin sağladığı bu başarıyı "Alman işçi sınıfının teorik anlayışı" ve "kendinden önceki mücadeleleri kavrama, o mücadelelerden elde edilen deneyimlerden yararlanarak, kaçınılabilecek hatalardan kaçınma yeteneğiyle" açıkladı.

Yine aynı önsözde şunları yazdı: "... işçi hareketi var olalı beri, savaşım; ilk kez olarak, teorik, siyasal ve pratik (iktisadi: kapitalistlere karşı direnç) üç yönü içinde uyumlu, birbirleriyle bağlantılı bir yöntem ile yürütülmüştür." *Alman işçi hareketinin yenilmez gücünün işte, deyim yerindeyse "bu merkezi saldırıda" olduğunu vurgulayarak, şöyle sürdürdü: "... hiçbir yurtsever şovenlik kabul etmeyen ve hangi ulustan gelirse gelsin, proleter hareketin her yeni ilerleyişini sevinçle selamlayan gerçek enternasyonalist anlayışı korumak söz konusu. Eğer Alman işçileri böyle davranmakta devam ederlerse, hareketin başında yürüyeceklerdir demiyorum – sadece herhangi bir ulus işçilerinin hareketin başında yürümeleri, hareketin yararına değildir. – ama savaş çizgisi üzerinde şerefli bir yer tutacaklar ve hesapta olmayan ağır sınavlar ve büyük olaylar, onlardan daha çok cesaret, daha çok karar ve daha çok erke istediği zaman pusatlanmış ve hazır olacaklardır."* (Almanya'da Burjuva Demokratik Devrim, Sol Yay. s.31-32)

Ama ne yazık ki gelişmeler Engels'in umduğu gibi olmadı. Mücadelenin onlardan daha çok cesaret istediği bir anda ASDP, ne devrimci kararlılığını koruyabildi, ne de gerekli cesareti gösterebildi.

Aslında ASDP'deki gevşeme "Fransız milyonlarıyla beslenen sanayinin, sıcak seradaki gibi, durmadan hızlı bir ritimle geliştiği" ve buna paralel olarak ASDP'nin büyümesini sürdürdüğü 1880'li yıllarda mayalandı. Sosyalistlere Karşı Yasa'nın yürürlüğe girdiği yıllarda, illegal mücadeleye dayanıksız aydın karakter kendini açığa vurmaya başladı. İsviçre'de sürgünde bulunan Bernstein ve arkadaşları "Almanya'da Sosyalist Hareketin Geçmişine Bakış" başlığı altında bir makale yayımladılar. Makale gelecekte olacakların habercisi gibiydi. Bernstein ve arkadaşları makalelerinde, ASDP'nin tek yanlı bir parti olduğunu, partinin "gerçek insan sevgisiyle dolu tüm adamların" çok yanlı partisi olması gerektiği (4), işçi sınıfının kendi eylemiyle kendisini kurtarmaya yeteneksiz olduğu, bunun için "eğitim görmüş varlıklı" burjuvaların yönetimi altına girmek zorunda olduğu, burjuvaziyle asla savaşılamayacağı, onun yalnızca enerjik propagandayla kazanılabileceği, Sosyalistlere Karşı Yasa'nın yürürlükte olduğu bu dönemde, partinin zora

dayalı kanlı devrim yolunu tutmayacağını, yasallık ve reform yoluyla mücadele edeceğini beyan etmesi gerektiği, (5) partinin geçmişteki gibi barikata çıkmaması ve hatta, daha da ileri giderek, barikata karşı bizzat savaşması gerektiği vb. (6) savlarla partinin bir devrim partisi olmaktan çıkarılıp, bir reform partisi olması gerekliliğini öne sürdüler. (4,5,6-Marx, Engels Genelge mektup- Marx-Engels-Lenin İşçi Sınıfı Partisi Üzerine, Sol yay. s.125 – 126).

Bu makalenin ASDP yöneticilerince sessizce geçiştirilmesi üzerine Marx ve Engels harekete geçerek, ASDP yöneticilerine Genelge mektup olarak anılan bir mektup gönderdiler. Mektupta hem Bernstein'ın görüşlerinin ne anlama geldiğini açıkladılar ve hem de bu makaleyi kaleme alanların partiden ihracını talep ettiler.

Marx ve Engels mektupta *“proletaryanın devrimci tutumundan sıkıştığı için korkarak ‘fazla ileri gidildiğini söyleyen’... Üç Zürihli'nin (Bernstein ve arkadaşlarının makalesi, Üç Zürihli'nin makalesi olarak adlandırıldı) “kararlı siyasal mücadele yerine genel aracılık; Hükümete ve burjuvaziye karşı savaşım yerine onları kazanma ve inandırma çabası; yukarıdan gelen kötü işlemlere karşı inatçı bir direnme yerine, alçakça bir teslimiyeti” savunan küçük burjuva temsilciler olduğunu belirttiler. Mektupta ayrıca ASDP yöneticilerine şu uyarıyı yaptılar: “... partinin, bu makalenin yazarlarının kendi saflarında bulunmasına daha fazla katlanabilmesi, bizim için anlaşılmayan bir şey. Ama böylesi kişilerin eline parti yönetimi de az çok geçerse, parti basbayağı gücünü yitirir ve proleter yiğitliği de son bulmuş demektir.” (age, s.128-131)*

ASDP yönetimi, sonradan işçi hareketi tarihinde ciddi bir yön değiştirmenin başlangıcı olan bu olayı geçiştirmekle yetindi. Bernstein'ın tek makaleyle yetinmesi, onun görüşlerinden vazgeçtiği biçiminde yorumlandı. Daha sonra Sosyalistlere Karşı Yasa'nın ortadan kalkması ve yeniden legal mücadele döneminin başlaması, makalenin tamamen unutulmasına yol açtı. Ta ki Bernstein, 1898'de “eleştiri özgürlüğü” adı altında Marksizm'i revize etmeye kararlı olduğunu ortaya koyuncaya dek.

1900'lu Yıllar

Kapitalizm ve İşçi Hareketi

19. yüzyılın son çeyreğinden başlayarak kapitalizmin Batı'da hızlı gelişmesi dünya tarihinde önemli bir değişime yol açtı. Bu dönem daha önceki dönemden; Avrupa'da burjuva devrimlerin esas olarak tamamlanması, kapitalizmin hızlı gelişimi ve kapitalizmi sarsacak devrimci ayaklanmaların olmayışıyla ayrılır.

Kapitalizm bu dönemde sermayenin yoğunlaşması ve merkezileşmesinde kat ettiği yolla, gerçek kimliğine, yani tekelci ve emperyalist kimliğe kavuştu. Kapitalist gelişmeye damgasını vuran üretici güçlerdeki gelişmelerle birlikte buharla çalışan itici gücün yerini elektrikle çalışan itici güç (motor) aldı. Üretimin toplumsallaşması hızlandı, sermaye hareketlerindeki devinim arttı, uluslararası ticaret genişledi, sanayi dalları çeşitlendi, uluslararası pazarların genişlemesiyle birlikte iş bölümü de gelişti. Sanayinin çeşitli dallarında, metal, elektrik, kimya, demir-çelik, ortaya çıkan büyük uluslar arası tekeller, finans sektöründe büyük bankalar bu dönemde kapitalist gelişmenin yönünü belirledi.

Bu gelişmeye işçi sınıfının nicel ve nitel gelişmesi eşlik etti. Sermaye hareketi, ulusal sınırları aştığı, kapitalizm, bir dünya sistemi haline geldiği ölçüde sınıf mücadelesi de onu izledi; ulusal mekandan uluslararası mekana taşarak, pratik-evrensel bir nitelik kazandı.

Bütün bu gelişmenin sınıf mücadelesini, dolayısıyla işçi sınıfının siyasal ve ekonomik mücadelesini, örgütlenmesini etkilememesi düşünülemezdi.

Bu sürecin işçi hareketindeki yansımaları ASDP'nin izlediği poli-

tikayla açıklamaya devam edersek, ASDP kapitalizmin bu hızlı gelişmesinden kendi payına düşeni; partinin sınıf içinde, sendikalarda, tabanının genişlemesi ve parlamentoda temsil gücünün artmasıyla aldı. ASDP'nin "seyrek görülür bir kavrayışla" elde ettiği bu başarı, içinde paradoksal olarak kendi güçsüzlüğünün koşullarını da barındırdı. Bir yandan baş döndürücü sendikal ve parlamenter başarı ve bu mücadele biçimlerinin egemen mücadele biçimleri olarak benimsenmesi, partiyi yığınsallaştırırken, öte yandan yığınsallaşmanın yol açtığı ideolojik kayma (gerileme) ve Alman burjuvazisinin baskıcı yöntemlerden reformist yöntemlere geçmesi, ASDP içerisinde, özellikle partinin aydın ve parlamenter kanadında, burjuva ve küçük burjuva düşüncelerin filizlenmesi ve güçlenmesinin nesnel zeminini oluşturdu. Bernsteincilik bu nesnel zemin üzerinde güçlenerek parti içinde etkinlik kazandı. Partinin dışarıdan görünümü köklü ve heybetli bir ağacı andırıyordu. Ancak partinin içten içe çürümekte olduğu, daha sonraları, yani mücadelenin sertleştiği yıllarda ortaya çıkacaktı.

Bernstein 1879'da "Üç Zürihli" arkadaşıyla gerçekleştiremediğini, parti içinde daha güçlü bir konuma ulaştığı 1900'lü yılların başında gerçekleştirme fırsatını elde etti. 1879'da Marx ve Engels'in uyarılarını dikkate almayan ASDP, "küçük burjuva korkakların" elinde adım adım burjuva düzenle bütünleşme yoluna girdi.

Yüz küsur yıllık bir hikâyedir: Açıktan reddedemiyorsan, koşullara sığın ve reddet. Küçük burjuva sosyalizmi "Marksizm'in bir dogma değil de, bir eylem kılavuzu olduğunu" öğrendiğinden beri, Marksizm'e karşı hep bu belgi altında saldırmış ve onu bozmaya çalışmıştır.

Engels, daha 1887'de, yani henüz Sosyalistlere Karşı Yasa yürürlükte iken, ASDP'nin 1875'lerdeki başarısını büyük bir içtenlikle överken, gelmekte olan tehlikeye de dikkat çekmişti. Küçük burjuva görüşlerin, "*bizzat sosyal-demokrat partinin içinde, ... bir çeşit küçük burjuva sosyalizmi tarafından temsil edildiği*"ni belirtti. (Anarşizm-Anarko Sendikalizm, Engels'in Konut Sorunu'na 1887 tarihli önsözü, Sol Yay. s.218)

Engels, aynı önsözde, Alman işçi sınıfının sağduyusuna olan güvenine dayanarak "hiçbir tehlike yoktur." dedikten sonra şöyle devam etti: "Ama böyle bir eğilimin hâlâ var olduğunu açıkça görmek zorunludur. Ve eğer daha ileride, gerekli olduğu hatta istenildiği gibi, bu eğilim daha belirgin çizgilerle belirginleşip billurlaşırsa, kendi programını ifadelendirebilmesi için öncellerine kadar uzanması gerekecek ve o zaman da Proudhon'a uğramadan geçmesi güç olacaktır."

Engels'in bu uyarısı 1898'de Bernstein'in ikinci kez Marksizm'i revize etme girişimiyle gerçeklik kazandı. Engels'in öngördüğü gibi Bernstein "öncellerine uğramadan" edemedi. Proudhon'un, Lasalle'ın, Bakunin'in küçük burjuva – anarşist cephaneliğinden aldığı paslanmış silahlarla Marksizm'e saldırısını sürdürdü.

Bernstein, Marksizm'in revizyonuna "kapitalizmin artık eski kapitalizm olmadığı" teziyle başladı. Bu tezi "işçi sınıfının da eski işçi sınıfı olmadığı" teziyle destekleyerek teorisini "derinleştirdi."

Bu yeni teoride "sınıf mücadelesi, ayaklanma, devrim," her türlü devrimci yöntem vb temel kavramlar, olumsuz yanı ifade ettikleri için lanetliydi. Reform, genel oy sistemi ve "demokratik devlet" olumlu yanı temsil ettiklerinden kutsaldılar. Rosa Luxemburg, Bernstein'in teorisinin eleştirisine hasrettiği "Sosyal Reform ya da Devrim" adlı eserinde bu teoriyi şöyle özetledi: "*Sosyalizmin ahlaki adalet tanımlamalarıyla temellendirilmesi, üretim biçimi yerine dağıtım biçimine karşı savaşılmaması, sınıf karşıtlarının zengin ve fakir olarak görülmesi, kapitalist ekonomi içinde "kooperatifçilik" ilkesinin yerleştirilmesi gibi Bernstein'in sisteminde rastladığımız düşünceler daha önce de var olmuşlardı.*" (Maya Yay. s. 112)

Bernstein'in bu yeni revizyonizminde Proudhonculuk, Lasallecılık vb. ile kıyaslandığında yeni olan; sonuçlar değil, sonuçların dayandırıldığı gerekçelerdir. Sonuçlar, R. Luxemburg'un da vurguladığı gibi, daha öncekilerle ve bugünkülerle aynıdır: Reformlara kapaklanma, devrimin, devrimci partinin reddi, "devletin demokratikleştirilmesi", burjuva demokrasininin kutsanması, sınıf mücadelesinin ve proletarya diktatörlüğünün reddedilmesi.

Bernstein, teorisini dayandırdığı "uyum yasasından", onu tarih içinde en ünlü oportünist yapan, şu belgeyi üretti: "Hareket her şeydir, son amaç hiçbir şey." Böylece Bernstein kendi eliyle kendi teorisini yıktı; amacı olmayan hareketin kendisi de hiçleşti.

ASDP, Bernstein'in Marksizm'e bu yeni saldırısını -tıpkı 1879'daki gibi- "olgunlukla" karşıladı. ASDP içinde Bernstein'in görüşlerini eleştiren neredeyse tek kişi, Rosa oldu. Ancak Rosa'nın eleştirisi Marx ve Engels'in 1879'daki eleştirisiyle karşılaştırıldığında son derece naifti ve hâlâ Bernstein'le aynı partide kalabilmenin de bir açık kapısıydı. Rosa ve K. Liebknecht, Bernstein'in revizyonizmine karşı durmaya çalıştırlarsa da onunla yollarını ayıramadılar. Komünist partinin burjuva ve küçük burjuva unsurlardan bağımsız olarak örgütlenmesi yolundaki

ilkesel tutumundan taviz vererek Bernstein'la aynı partide kalmaya devam etmekle kalmadılar oportünistlerle yolları ayırmama anlayışının sonraki süreçlere aktarılmasında katkıda bulundular.

Bernstein'e karşı mücadelede Plehanov ve Lenin önemli bir rol üstlendiler. Plehanov,daha sonra Rus Sosyal Demokrat İşçi Partisi (RS-DİP) içindeki ayrışmada Menşeviklerin yanında yer alarak, bir zamanlar eleştirdiği Bernstein'le aynı çizgiye düştü. Komünist hareket içinde bu mücadeleyi sonuna kadar kararlılık ve tutarlılıkla yürüten yalnızca Lenin ve Bolşevikler oldu.

Bernstein'in anti-Marksist görüşleri -daha önce değindiğimiz aynı nedenlerle- Avrupa işçi hareketi içinde hızla yayıldı ve bu hareket içinde uluslararası bir bölünmeye yol açtı. Avrupa'nın hemen her ülkesinde yeni Bernsteinlar ortaya çıktı. Almanya'daki Bernsteinlileri İngiltere'de Fabianlar, Fransa'da Bakanlıkçılar, Rusya'da Ekonomistler İngiltere'de anarko sendikalistler vb. izledi. Böylece reformizm ilk kez Marksizm'i içerden kemiren uluslararası güçlü bir eğilim olarak ortaya çıktı.

Lenin, Devrimci Teori Devrimci Eylem Parti, Sınıf ve Devrim

1900'lerin Başında, Rusya'da Sınıf Mücadelesi

1848 devrimlerinden önce dünya kapitalizminin en gelişmiş ülkesi olan İngiltere, işçi hareketinin merkezi konumundaydı. Devrimle birlikte kapitalizmin daha az gelişmiş olduğu Fransa, işçi hareketinin merkezi ülkesi oldu. Fransa'nın bu konumu 1871 Paris Komünü'ne kadar sürdü, Komün'ün yenilgisi ile birlikte işçi hareketinin merkezi, kapitalizmin daha az gelişmiş olduğu Almanya'ya geçti. 1900'lu yılların başında Avrupa işçi hareketinde ideolojik, politik ve örgütsel olarak gerilerken, kapitalistleşme sürecine geç giren Rusya, işçi sınıfı hareketleri ve köylü isyanlarıyla çalkalanmaya başlamıştı. Bu, devrimin merkezinin Almanya'dan Rusya'ya kaydığının işaretiydi. Marks ve Engels bunu çok önceden gördüler. *“Rusya'ya gelince, 1848 – 49 devrimlerinde yalnız Avrupa'nın prensleri değil, Avrupa'nın burjuvaları da o sırada henüz yeni uyanmaya başlayan proletaryanın elinden yakalarını Rus müdahalesi sayesinde kurtarabilmişlerdi. Çar, Avrupa'daki irticanın başı olarak ilan edilmişti.... “Bugün Çar, Gaçına'da devrimin esiridir ve Rusya Avrupa'da devrimci eylemin öncü gücü olmuştur.”* (Marx

– Engels, Komünist Manifesto, Öncü Kitabevi, s. 11)

Devrimin merkezinin gelişmiş kapitalist ülkelerden daha az gelişmiş ülkelere doğru bu yolculuğu, kapitalizmin gelişme düzeyiyle proleter devrim arasında doğrudan bir ilişki kuran eski anlayışın aşılmasını sağladı. Aslında kapitalizmin bir ülkedeki gelişme düzeyiyle o ülkedeki proleter devrim arasında doğrudan bir ilişki kurulamayacağına yönelik tespit Marks ve Engels tarafından daha Alman İdeolojisi'nde ortaya konulmuştu: “Demek ki bizim anlayışımıza göre tarihin bütün çatışmalarının kökeni, üretici güçlerle değişim tarzı arasındaki çelişkidir. Ayrıca bu çelişkinin bir ülkede, o aynı ülkede çatışmalara neden olması için aşırı ölçüde artmış olması da zorunlu değildir. Sanayileri daha çok gelişmiş ülkelerle rekabet, hatta sanayileri daha az gelişmiş ülkelerde bile böyle bir çelişkinin doğmasına yeter. (örneğin İngiliz sanayisi ile rekabetin ortaya çıkmaya zorladığı Almanya'daki gizil proletarya.)” (Marx-Engels, Alman İdeolojisi, Sol Yay.s.103)

Marx ve Engels'ten yapılan bu alıntıdan şu sonuçları çıkarmak mümkündür: Birincisi, komünizmin maddi koşulları sorunu (mülksüz sınıfın büyümesi ve üretimin toplumsallaşması), tek tek ülkelerin somut durumundan hareketle değil, kapitalist gelişmenin dünya çapında ulaşılmış olduğu gelişme düzeyinden hareketle saptanabilir. 1900'lerin başında kapitalizmin dünya çapında ulaşılmış olduğu gelişmişlik düzeyi -tekelci kapitalizm / emperyalizm- bu koşulların dünya çapındaki olgunluğunun verisidir. Lenin bundan hareketle kapitalizmin, tarihi sınırlarına dayandığı tezini geliştirmiştir. Bu, aynı zamanda dünya sosyalist devriminin teorik bir sorun olmaktan çıkıp teorik-pratik bir sorun haline geldiğinin, devrimin güncelliğinin de tespitidir.

İkincisi, ülkelerin kapitalist gelişmişlik düzeyi ile proleter devrim arasında doğrudan bir ilişkinin, tek tek ülkelerdeki kapitalist gelişmenin ulaştığı düzeyle değil, ancak kapitalizmin dünya çapındaki gelişmesi baz alınarak kurulabileceğidir. Tek tek ülkelerdeki kapitalist gelişmenin düzeyi ile devrim arasındaki ilişki, ancak o ülkede proleter devrime yaklaşım çerçevesinde önemlidir.

Üçüncüsü, kapitalizmin dünya çapındaki gelişmişlik düzeyi veri alındığında, sınıf savaşımının düzeyini belirleyen etkenin, çelişkilerin yoğunluğu ve keskinliği olduğudur. Bu, özellikle emperyalizm dönemi için önemlidir. Çünkü emperyalizm, sadece bir sermaye ihracı değil, aynı zamanda sermaye ile birlikte bir çelişki ihracıdır da. Sermaye ihracı, sermayeyi ihraç eden ülkede (burjuvazinin reformist taktiği uy-

gulamasına olanak sağlayarak) çelişkilerin yumuşatılmasının bir aracı olurken, daha az gelişmiş ülkelerde çelişkilerin yoğunlaşması ve keskinleşmesine yol açar. Lenin, Marx ve Engels'in bu tezinden hareketle zayıf halka teorisini geliştirmiş ve sistemin, çelişkilerin en çok yoğunlaştığı ve keskinleştiği yerden kırılacağı sonucuna varmıştır.

Bu tespiti doğrulayan en önemli olgu, devrimin merkezinin kapitalizmin daha çok geliştiği ülkelerden daha az geliştiği ülkelere doğru tarihsel yolculuğudur.

Devrimin merkezindeki bu değişim şüphesiz gelişmiş kapitalist ülkelerde devrimin olamayacağı anlamına gelmiyor. Sadece kapitalizmin gelişme düzeyi ve burjuva devletin yetkinleşmesi ile işçi hareketinin karşılaştığı güçlüklerin büyüklüğüne işaret ediyor. Özellikle kapitalizmin emperyalizm aşaması ile birlikte burjuvazinin işçi hareketi üzerindeki ekonomik ve politik manevra kabiliyeti genişledi, bu da, burjuvazinin işçi sınıfı üzerindeki ideolojik, politik ve örgütsel hegemonyasını güçlendirdi. Bu hegemonya ilk kez İngiltere'de Çartist hareket döneminde şekillendi ve sendikaların çalışma ve ücret koşullarında sağladığı geçici iyileşmeler üzerinden gerçekleşti. İşçi sınıfının büyük çoğunluğunun yaşama ve çalışma koşulları kötüleşse de emperyalist sömürüden nemalanan küçük bir azınlığın sınıf hareketindeki hegemon konumu, sendikal hareketin sisteme entegrasyonunu olanaklı hale getirdi. Sendikal "başarı"yı siyasal alanda, devrimden reforma, devrimci partiden reformcu partiye geçiş izledi.

Dünya devriminin merkezi İngiltere'den Fransa'ya, oradan da Almanya ve Rusya'ya doğru bir yol izlerken, İngiliz sınıf uzlaşmacılığı da aynı yolla Fransa, Almanya ve Rusya'ya taşındı.

Lenin'in, Rusya'da Sosyal-demokrat hareket içinde süren tartışmalara ve işçi hareketindeki dağınıklığa müdahalesine girmeden önce, kısaca bu müdahalenin teorik, ideolojik, politik ve örgütsel tarihsel arka planına değinmek gerekiyor.

Engels'in, "Almanya'da Burjuva Demokratik Devrim" in önsözünde 'Alman işçilerinin öteki Avrupa işçilerine göre başlıca iki üstünlüğünden biri olarak söz ettiği Almanların işçi hareketine, zaman bakımından, en son katılmış olmalarından dolayı İngiliz ve Fransız işçilerinin yanılığlarından kaçınabilme imkânına sahip olmaları,' Avrupa'da sınıf mücadelesine sonradan katılan Rus işçi sınıfı için bir kat daha geçerlidir. Rus işçi sınıfının Alman işçi sınıfına göre üstünlüğü, onların aynı zamanda Alman işçi sınıfının yanılığlarından da kurtulabilme avantajı-

na sahip olmalarıydı. Lenin bu avantajı yaratıcı bir biçimde kullanarak Marksist teoriyle, bu teoriyi hayata geçirecek örgüt arsındaki ilişkiyi yeniden kurdu.

Bu deneyim her şeyden önce şunu kanıtlıyordu. Bilimsel komünizmin yıkıcı ve kurucu gücünü kendi bünyesinde birleştiren, buna uygun konumlanan, buna uygun mücadele biçim ve yöntemlerini kullanabilen devrimci bir savaş örgütü; ancak devrimci bir teoriyle silahlanarak kurulabilirdi. İşçi sınıfı 1840'lı yıllardan başlayarak, gelişme halinde, böyle bir teoriye sahipti. Marx ve Engels'in ismiyle özdeşleşen, sınıf mücadelesi içinden kopup gelen bu teori, sadece tarihsel sürecin bilimsel bir açıklamasını sunmakla kalmıyor, aynı zamanda proletaryanın konumu ve komünistlerin görevlerini de aydınlatıyordu. Bu teori kapitalizmden komünizme geçiş sürecinin en temel kavramları olan devrim, parti, devlet, proletarya diktatörlüğü ve proletarya enternasyonalizmi konusunda Lenin'e üzerinde hareket edebileceği sağlam bir zemin sunuyordu. Lenin, Marx ve Engels'ten devraldığı teorinin sadece sadık bir izleyicisi olmadı, Marksizm'i gerçek anlamda bir eylem kılavuzu olarak kullanıp geliştirdi. Özellikle 1890'ların başında Marksizm'e saldırının ana hedefi olan iki alanda – devrim ve parti teorisi alanında - Marksizm'e önemli katkılar yaptı, başka bir deyişle, ona hayatıyet kazandırdı.

İkinci olarak, 1848 ve 1871 yenilgileri bir dizi diğer faktörler yanında yenilgide ana sorunun devrimci parti sorunu olduğunu ortaya koymuştu. Devrimci öncü rolünü ancak devrimci teoriyle silahlanmış devrimci bir parti yerine getirebilirdi. Ancak 1848 ve 1871 devrim deneyimleri bunun otomatik olarak gerçekleşmediğini ortaya koydu. Marksist teoriyi doğruladığı halde bu iki devrimde de Marksist parti ve kesimler (Komünistler Birliği ve 1. Enternasyonaldeki Marksist kesim kastediliyor) bu devrimlerde etkili bir rol üstlenemediler. Yani, Marksist teori ona hayatıyet kazandıracak kendi örgütüyle bütünleşemedi. Bu durum teori ile pratiği birbirine bağlayan devrimci örgüt arasında bir uyumsuzluğun olduğunu açık kanıtıydı. Bu uyumsuzluğun ortadan kaldırılması Lenin'in hareket tarzının ve örgüt teorisinin temelini oluşturdu.

Lenin'in, parti teorisini geliştirirken önem verdiği diğer bir deneyim de Rusya'da Narodnik hareketin örgütsel alanda yarattığı deneyim oldu. Lenin Narodnik hareketi teorik olarak, ütöplast ve hatta gerici olarak nitelendirirken, bu hareketin taşıdığı devrimci mücadele ruhuna ve oluşturduğu örgütsel deneyime devrimci bir temelde yaklaştı.

“Ekonomistler”in, Iskra’yi, Narodnik gelenekten gelen “Halkın İradesi” partisinin yayın organı olmakla suçlamalarına, Lenin Ne Yapmalı’da şu cevabı verdi: “Gerçekten ciddi bir mücadeleye girişmeyi düşünen hiçbir devrimci akım, böyle bir örgüt olmadan yapamaz...Marksizmi hiç anlamayanlar (...) kendiliğinden proleter kitle hareketinin oluşumunun bizi, “Halkın İradesi” nin sahip olduğu kadar iyi, hatta çok daha iyi bir devrimci örgüt kurma görevinden kurtardığını düşünebilirler.” (Lenin, Seçme Eserler, cilt: II, İnter Yay. s.154)

1848 ve 1871 devrimleri Marksist teoriyi doğrulayıp geliştirdiği halde bu teoriyi hayata geçirecek devrimci bir örgütü yaratamadılar. Lenin, bu deneyimi dikkate alarak,devrimci bir örgütün yaratılmasını devrimci faaliyetin merkezine koydu.

Rusyada ilk Marksist hareket, 1879’da Narodnik çevreden kopan Plehanov’un bir grup arkadaşıyla (Vera Zasulich, Deutsch, Axseldrod) birlikte, 1883’te “Emeğin Kurtuluşu” grubunu örgütlemesiyle başladı. 1894-1898 yılları arasında işçi hareketinde canlanmaya paralel sosyal demokrat harekette örgütsel bir form almaya başladı. Bu faaliyetin sonucunda 1898’de RSDİP kuruldu. Kurulştan hemen sonra bütün MK üyeleri tutuklanınca, partinin merkezi örgütsel varlığı da sonlandı. Partiden geriye bir tek “manifesto” kaldı.

Lenin’in Rusya’da sürmekte olan devrimci mücadeleye müdahalesi 1883’te St. Petersburg’a gelmesiyle başladı. Lenin 1895’te bir grup yoldaşıyla (Martov, Potresov, Krupskaya) birlikte “ İşçi Sınıfının Kurtuluşu İçin Mücadele Birliği”ni kurdu; kısa bir süre sonra tutuklanarak hapisaneye, oradan da Sibiryaya sürüldü. Petersburg’da kısa süren bu faaliyeti onda “Ne Yapmalı” fikrinin olgunlaşmasında önemli bir rol oynadı.

Lenin Sibiryada sürgünde kaldığı dönem boyunca Narodnizme, “Legal Marksizme” ve Ekonomizme karşı mücadelesini sürdürdü. Sürgünde yazdığı “Rusya’da Kapitalizmin Gelişmesi” kitabı ile Rus sosyal demokrasisinin programatik temellerini attı. “Sosyal Demokratların Görevleri” adlı makalesinde ise Lenin ilk kez Rus sosyal demokrasisinin ideolojik-politik ve örgütsel birliğinin sağlanması için bir plan ortaya koydu.

Lenin 1890 yılında sürgünden döndükten sonra, planını hayata geçirmek için yoğun bir faaliyetin içine girdi. Lenin’in adım adım geliştirerek ‘Ne Yapmalı’da son halini verdiği müdahale planı üç ana noktayı içeriyordu. Bunlar; devrimci bir gazetenin çıkartılması, Rus Sosyal De-

mokrat Hareketinin ideolojik, politik ve örgütsel birliğinin kurulması, ve Rusya çapında merkezi bir savaş örgütünün inşasıydı.

Bu çerçevede Martov ve Plehanov'la birlikte sosyal demokrasinin ideolojik birliğini sağlamak amacıyla 1891 Aralık ayında Iskra'yı (Kıvılcım), çıkarmaya başladı.

Lenin için bütün Rusyayı kapsayacak merkezi bir gazetenin çıkartılması sadece "kolektif bir propagandist, kolektif bir ajitator" ve "kolektif bir örgütçü" değil, aynı zamanda parti inşa sürecinin pratik bir adımıydı. Merkezi gazeteyi partinin ideolojik birliğinin sağlanması ve geliştirilmesinin, merkezle yereller arasında sağlıklı bir iletişimin kurulmasının, politik etkiyi yayma ve örgütsel bir ağ yaratmanın bir aracı olarak ele aldı. Hatta daha da ileri giderek, gazete vasıtasıyla oluşan ağın, ayaklanmanın yönetilmesi ve yayılması için vazgeçilmez önemde olduğunu vurguladı. Ne Yapmalı'da devrimci bir sınıf partisinin üzerinde yükseleceği, ideolojik ve politik zemini hazırladı.

Çünkü Lenin'e göre "öncü savaşçı rolünü, ancak öncü teorinin kılavuzluk ettiği bir parti" yerine getirebilirdi. Tarihsel deneyimin de gösterdiği gibi devrimci bir teoriye sahip olmak, otomatik olarak devrimci bir örgütü ortaya çıkarmıyordu.

Devrimci teoriyle devrimci pratiğinin birliğini kuracak, devrimi zafere taşıyacak devrimci örgüt Lenin'e göre; birincisi; sağlam bir ideolojik birliğe sahip olmalıydı. Çünkü sağlam bir örgüt ancak sağlam bir ideolojik birlik temelinde kurulabilir, ve varlığını sürdürebilirdi.

İdeolojik birlikle bağlantılı olarak, ikincisi; işçi sınıfının savaş örgütü olarak parti, bütün burjuva ve küçük burjuva unsurlardan bağımsız bir örgütsel yapıya sahip olmalıydı ve bu özelliğini bütün devrimci süreç boyunca titizlikle korumalıydı.

Üçüncüsü; parti devrimci faaliyetiyle işçi sınıfının kitlesi arasındaki ilişkiyi kurabilmeliydi, sınıftan koparak bir komplo örgütüne dönüşmemeli, ama öte yandan da sınıfın kendiliğinden hareketine bel bağlamalıydı. Hareketin her evresinde komünizmin bilinçli, örgütlü yıkıcı gücüyle işçi sınıfının kendiliğinden hareketinin yıkıcı enerjisini birleştirip yönetebilmeliydi.

Dördüncüsü, Parti, koşulların insanları değiştirdiği gibi, insanların da koşulları değiştirdiği materyalist görüşünden hareketle devrimci sürecin pasif bir izleyicisi değil, elindeki araçlarla mevcut sınıfsal dengeye aktif müdahale edebilmeliydi. Hareket tarzını, taktiğini, mevcut dengeyi bozmak üzerine kurmalıydı.

Altıncısı; böyle bir parti bir savaş örgütünün sahip olduğu her şeye, sıkı bir merkezi yapıya, sıkı bir disipline, otoriteye, bir durumdan ötekine savaş araçlarını değiştirebilme kabiliyeti ve kapasitesine sahip olmalıydı.

Lenin Ne Yapmalı'da devrimci partinin sahip olması gereken nitelikleri şöyle sıraladı;

1- Sürekliliği sağlayan istikrarlı bir önderler örgütü olmadan; hiçbir devrimci hareket varlığını sürdüremez;

2- Hareketin temelini oluşturan ve harekete katılan, mücadeleye kendiliğinden çekilen kitleler ne kadar geniş olursa; böyle bir örgüte duyulan gereksinim, o kadar acil bir hal alır ve bu örgüt o ölçüde sağlam olmak zorundadır.

3- Böyle bir örgüt esas olarak, devrimci faaliyeti meslek edinmiş insanlardan oluşmalıdır;

4- Otokratik bir ülkede böyle bir örgüte üyeliği, ancak meslekten devrimciler, siyasi polise karşı mücadele sanatında profesyonelce eğitilmiş insanlar üye olabilecek şekilde ne kadar çok sınırlarsak, örgütün ele geçirilmesi o kadar zor olacaktır;

5- Gerek işçi sınıfından, gerek diğer toplumsal sınıflardan harekete katılma, içinde aktif olarak çalışma imkânına sahip olacak kişiler ve çevresi de o kadar geniş olacaktır.”

Ancak böyle bir örgüt, devrimin ön gördüğü devrimci hazırlığı yürütebilir, hareketin her evresine uygun mücadele biçimlerini kullanabilir, bir mücadele biçiminden diğerine geçebilir, “küçük musibetleri” aşarak hareketin sürekliliğini sağlayabilir ve en nihayetinde işçi sınıfının aktif çoğunluğunu yanına çekerek zaferi elde edebilir.

Devrimci partinin devrimci niteliğinin bütün bu unsurları devrimlerin süzgecinden geçerek geldiler. Ama ne yazık ki Lenin'e gelinceye kadar devrimci teori kendine uygun bir devrimci örgütle buluşamadı. Ya Komünistler Birliği ve 1. Enternasyonalin kuruluşunda olduğu gibi, işçi hareketinin içinde bulunduğu koşullar buna izin vermedi, ya da 2. Enternasyonal partilerinde olduğu gibi teoriye uygun bir parti kurulamayınca mevcut liberal partilere uygun yeni bir “Marksizm” yaratıldı. Marksizm bütün devrimci niteliğinden arındırılarak liberalleştirildi. Liberal partiye uygun liberal bir teori yaratılarak teori ve örgüt arasındaki uyumsuzluk tersinden çözüldü.

Lenin ve Bolşevikler, kendilerinden önceki teorik, ideolojik, örgütsel, birikime dayanarak, Marksist teori ve bu teoriyi hayata geçirecek

örgüt arasındaki uyumsuzluğu, devrimci teoriye uyumlu devrimci bir örgüt yaratarak aştı. Bu deneyime dayanarak sadece kaçınılabilecek hatalardan ve yanlışlardan sıyrılmakla kalmadı, aynı zamanda bu birikime teorik bir derinlik de kazandı. Rusya'da işçi hareketini “dağınıklık ve yalpalama” döneminden alarak devrime taşıdı. Bu süreç, aynı zamanda, Marksist devrim ve örgüt teorisinin devrimin güncelliği koşullarında geliştirilerek zenginleştirilmesidir de.

Lenin'in yürüttüğü bu faaliyet ilk sınavını, Rusya Sosyal Demokrat İşçi Partisi'nin Temmuz 1903'te yapılan 2. Kongresinde verdi. Kongrede ilk ciddi kırılma parti tüzüğü'nün 1. maddesinin görüşülmesi sırasında yaşandı. Lenin'in tüzüğü'nün birinci maddesi ile ilgili önerisi ve Martov'un önerisi karşı karşıya geldi. Martov'un önerisi kabul edildi. Her ne kadar bir tüzük maddesi üzerinde ortaya çıkmış olsa da, tartışmanın arka cephesinde devrim ve parti sorunu vardı. Martov'un kabul edilen önerisi devrimden reforma, devrimci partiden reformcu partiye örtülü bir geçişti. Iskra grubunda ilk bölünme merkez yayın organı seçimi sırasında yaşandı. Parti azınlık –Menşevik ve çoğunluk-Bolşevik olarak ikiye bölündü. Plekhanov, Lenin'i “sekte bir kast” yaratmakla, “Bonapartizmi uygulamakla”, Martov; “partide sıkıyönetim ilan etmekle” suçladı. Troçky; Lenin'e, yöntemlerini “Jakobenlerin uzlaşmazlığının soluk bir karikatürüne” benzeterek saldırdı.

Kongre sonrasında Lenin'e yönelik saldırı 2. Enternasyonalin ağır topları, Kautski, Rosa, Bebel ve diğerlerinin katılımıyla uluslararası bir nitelik kazandı. Lenin despot olmakla, partide sıkıyönetim ilan etmekle suçlandı. Ama boyun eğmedi.

Lenin bölünmeyi bir parti krizi olarak nitelendirdi ve krizin ancak partinin yeniden kurulması ile aşılabileceğini söyleyerek yeni bir kongrenin toplanmasını savundu. Ancak Lenin'in bu önerisi bütünüyle Bolşevik olan merkez komite tarafından desteklenmedi. Bu Lenin'in partideki ilk “Bolşevik yalnızlığı” oldu.

Lenin için bu durum geçici bir başarısızlıktı ve “Görevler doğru saptandığında, bu görevleri yerine getirmek amacıyla tekrar tekrar girişimde bulunmak için enerji mevcut olduğunda, geçici başarısızlıklar ancak küçük musibetler”di.

Bolşevikler bu küçük musibeti 1905 Nisan ayında Londra'da Rus Sosyal Demokrat İşçi Partisi'nin üçüncü kongresini toplayarak bertaraf etti.

Rus Sosyal Demokrat İşçi Partisi içinde kavga bütün hızıyla sürer-

ken 1905 devrimi patlak verdi. Devrim'de Bolşevik Parti ikinci sınavını verdi. Devrim Rusya'da mevcut partilerin gerçek kimlikleri ile siyaset sahnesine çıkmalarını sağlayarak, sınıf niteliklerini gizleyebilmelerini olanaksızlaştırdı. Sınıflara kendi güç ve güçsüzlüklerini görme olanağını sağladı. RSDİP'deki bölünmenin tüzük maddesi ya da merkez organı seçimi sorunu olmadığını gösterdi, bölünmenin teorik ve taktiksel temellerini açığa çıkardı.

Devrimin ortaya koyduğu en önemli deneyimlerden biri de harekete önderlik sorunuydu. Devrime hazırlıksız yakalanan sosyal demokrasi kitlelerin mücadelesinin gerisinde kaldı. Lenin devrime müdahale edemeyen Sosyal Demokratları, "ordusunu saçma bir biçimde mevzilendiren generallere"benzetmişti.

Bu generallerin en tipiği işçilere "silaha sarılmamalı" diye seslenen Plekhanov'du. Lenin Plekhanov'a cevabı; "tam tersine daha kararlı, daha enerjik ve daha büyük bir gözüpeklikle silahlara sarılmalıydı." oldu. Ama bu hazırlıksızlığa rağmen Bolşevikler 1905 Aralığında Moskova'da silahlı ayaklanma başlattılar. Ayaklanma işçi hareketinin başkenti Petersburg'dan getirilen ordu birlikleri ile ezildi.

1905 yenilgisi Rusya'nın toplumsal yaşamında daha koyu bir gericilik, işçi hareketinde bir geri çekilme, suskunluk ve Sosyal Demokrat harekette bir "dağılma, ideolojik ve politik çözülme" döneminin de başlangıcı oldu.

Bolşevik Parti için, varlığının sorgulandığı bu koyu gericilik yılları da, 1905 Devrim yılları gibi önemli bir deneyim kaynağı oldu. Parti, devrim döneminde ileri atılarak, legal mücadele olanaklarını kullanarak, grevden- barikata, sokak savaşına, cezalandırma ve kamulaştırmalara, silahlı ayaklanmaya kadar mücadelenin hemen bütün yöntemini kullandı. Aynı şekilde yenilginin ardından en az zayıyla geri çekilmeyi, yeniden illegaliteye geçmeyi, yeni mücadele biçimlerini deneyerek Duma'da temsil edilmeyi sağladı. Örgütünü arındırmayı ve sağlamlaştırmayı öğrendi. Bu yıllar Lenin'in Ne Yapmalı'da ortaya koyduğu parti teorisi ve eylem planı için sınav yılları oldu. Parti bu sınavdan devrimin ve gericiliğin ateşinde çelikleşerek çıktı.

Bütün bu gericilik dönemi boyunca Bolşeviklerle Menşevikler arasında oluşan gönülsüz birlik 1912 yılına kadar sürdü. İşçi hareketinde yeni bir dönemin mayalandığı 1912, gönülsüz birliğin de sonu oldu.

Bolşevikler Ocak 1912'de Prag'da, sadece Bolşeviklerin katıldığı bir parti konferansı toplayıp partiyi; onu geri çeken bütün ayak bağla-

rından kurtardı.

Böylece, tarihte ilk kez, Marks ve Engels'in Manifesto'da ortaya koydukları, daha sonra da sık sık tekrarladıkları işçi sınıfı partisinin burjuva ve küçük burjuva ögelerden bağımsız örgütlenmesi gerçekleşti.

Ekim devrimi Bolşevik partinin 1917 Şubat – Ekim arasında izlediği devrimci strateji ve taktiğin sonucunda, işçi sınıfının aktif çoğunluğu kazanarak ve emekçi köylülüğu yanına çekerek gerçekleşti. Ve İşçi sınıfı hareketi tarihinde ilk kez devrimci teori, devrimci partiyle birleşerek zafere ulaştı.

(Gelecek sayıda; II. Enternasyonalin Çöküşü ve Komünist Enternasyonalin Kuruluşu ile devam edecek)

KÜBA Devriminde İşçi Sınıfının Rolü

Stephen Cushion

Küba’da işçi kitleleri, Küba devriminin ayaklanma safhasına doğrudan katıldılar. Bunu sadece grevler, iş yavaşlatma ve protesto gösterileri gibi geleneksel eylemlerle değil, aynı zamanda sabotaj, bombalama ve polise silahlı saldırılarla, istihbarat toplama ve isyancı ordu için lojistik destek sağlama yoluyla gerçekleştirdiler.

Küba’daki örgütlü işçi hareketi, 19’uncu yüzyılın lonca ve zanaat birliklerine dayanıyordu. İlk ulusal sendika federasyonu olan Confederación Nahçı Obrera de Cuba (CNOC - Küba Ulusal Çalışma Konfederasyonu), 1925’de kuruldu. Aynı yıl, Gerardo Machado demokratik bir biçimde Başkan olarak seçildi. Ancak 1920’lerin sonundaki ekonomik krizin etkileri sınıf mücadelesini yükselttiği için, rejim giderek baskıcı hale geldi. Küba’nın şekere dayanan ekonomisi, ABD’deki üreticilerin siyasi baskısı nedeniyle ihracatta düşüş yaşıyordu. 1929’daki Wall Street Çöküşünün adada özellikle yıkıcı bir etkisi oldu.

1933’te Havana otobüs şoförlerinin genel greve dönüşen greviyle birlikte Çavuş Fulgencio Batista liderliğindeki bir ordu isyanının hükümeti devirmesiyle durum zirveye ulaştı.

Ayaklanmadan sonra göreve başlayan Ramón Grau San Martín hükümeti, ne işçilerin isteklerini karşılayacak ne de onları kontrol altına alabilecek durumda olmadığı kanıtlandı. 1935’te bir genel grevi bastır-

mak için ordu üzerindeki kontrolünü kullanan Batista, ABD büyükelçisi ile yakın işbirliği içerisinde çalışarak bu çelişkiden kaynaklanan ikili iktidar durumuna son verdi.

Confederación Nacional Obrera de Cuba (Küba Ulusal İşçi Konfederasyonu) CNOC, 1935 genel grevinin yenilgisinden kurtulamadı; Polis baskısı yüzünden oldukça zayıflamış olan Küba Komünist Partisi PCC, Batista ile anlaşmaya vardı ve yasallaşma karşılığında dar sosyal tabanını genişletmeye çalıştı. Bu düzenlemenin sonuçlarından biri de CNOC'un yerini, baştan itibaren devlet destekli bir sendika olan yeni örgüt Confederación de Trabajadores de Cuba – Küba İşçi Konfederasyonu - (CTC)'nin alması oldu. CTC'nin, sendika üyelerinin çıkarlarını savunmaya yönelik yaklaşımı, işçi hareketleri ya da toplu pazarlık yerine, esas olarak sendika liderliğinin Çalışma Bakanlığı ile olan ilişkisine bağlıydı.

Sonunda ülkeyi dolaylı şekilde yönetmekten bıkan Batista 1940'da komünistlerin desteğiyle Küba tarihinde yapılan ilk dürüst genel seçimi kazandı. Adı Partido Socialista Popular - Sosyalist Halk Partisi - (PSP) olarak değiştirilen PCC, Moskova'nın etkisi altında İkinci Dünya Savaşı sırasında ücretlerin dondurulması ve grev yapılmaması şeklinde bir anlaşma ile sonuçlanan bir sınıflararası ateşkes ilan etti. Bu, genelde Avrupa'daki savaştan çok maddi koşullarıyla ilgilenen CTC üyelerinin çoğunluğu arasındaki güvenilirliğini azalttı.

Küba Komünist Partisi

Küba Komünist Partisi 1925 yılında kuruldu. Latin Amerika'daki diğer resmi komünist partilerle ortak olarak, bir "Burjuva-Demokratik" rejimin kurulmasını gerektiren aşamalı bir siyasi yaklaşımı destekledi. Küba Komünistleri, 1930'ların başında bu politikayı tutucu bir şekilde uyguladılar ve Machado diktatörlüğüne karşı çıkan diğer örgütlerle çalışmayı reddettiler. Bununla birlikte parti, 1930'dan 1933'e kadar şeker endüstrisinde çalışanlara verdiği destekle etkisini ve üye sayısını artırdı ve bundan sonra Küba sendikal hareketinde önemli bir rol oynadı. Ancak 1933'te Havana otobüs şoförlerinin iş durdurmasının devrimci bir genel grev haline gelmesi, parti liderliği için sürpriz oldu. Parti, anlaşmazlığı hükümetten tavizler alarak gidermeye çalıştı ancak uzlaşma

çabalarına rağmen grev devam edip Machado hükümetini başarılı bir şekilde devirdiğinde, partinin inanırlılığı büyük darbe yemiş oldu.

1947'deki CTC kongresinden sonra, komünistler daha önceki liderlik konumlarından uzaklaştırıldılar ve yerlerine, işçilerin ücret ve koşullarını savunmaktan çok kendi rahat yaşamlarını arttırmakla daha fazla ilgilenen bir sendika bürokrasisi geldi.

PSP, CTC'deki yönetim değişikliğini önlemek için yeterli aktif desteğe sahip değildi. Yönetimden uzaklaştırılan komünist liderliğin çağrı yaptığı genel grev başarısız oldu. Grevi yalnızca Havana liman işçileri ve tramvay sürücülerini desteklemişlerdi. Devletin yeni yönetim lehine müdahalesinin yetersiz kaldığı bölgelerde, Auténticos'la bağlantılı gangsterler, şiddet kullandılar. Çok saygı duyulan üç komünist işçi lideri öldürüldü.

Faşizmin büyümesinden giderek daha fazla endişe duyan Komünist Enternasyonal (Komintern), çizgisini değiştirerek, Halk Cepheci ya da işçi sınıfı ile burjuvazinin ilerici unsurları arasındaki ittifak için çağrı yapma politikasını benimsedi. Komünist Partiler, sınıf mücadelesinin önemini en aza indirirken, faşizm ve emperyalizme karşı ulusal birliği savunmaya başlamışlardı.

Bu, Küba'da kabul edilen Halk Cephesi politikasının özel bir biçimde yorumlanması için teorik gerekçe sağladı ve 1940'lardaki ilk hükümeti sırasında General Batista ile ittifak oluşturuldu.

Aslında Batista ile olan bu ilişki, sayesinde, parti, 1940 anayasasında işçi sağlığı korunması hükümleri gibi, bazı reformlar sağladı. Bu reformlar, CTC'nin içinde işlev görebileceği bir alan oluşturdu.

Yine de, bu yaklaşımları PSP'yi devletle olan ilişkisine bağımlı kılmıştı ve Batista'nın 1944'te seçimleri kaybetmesinin ardından, özellikle gelişmekte olan Soğuk Savaş'ın yeni atmosferinde ABD'nin komünizmi baskı altına alma çabaları sonucunda, komünistler tehlikeli bir duruma düştüler. Sonunda 1948'de CTC liderliğinden atıldılar.

Bu nedenle, PSP, daha önce Batista ile olan önceki iyi ilişkilerinin 1952 darbesinden sonra tekrar kurulabileceğine dair hayallere kapılmazdı ve bunun için ABD emperyalizmini suçladı. Batista'ya karşı yasal yollarla direnmek için tüm muhalefeti bir halk cephesinde birleştirmek amacıyla, bir Ulusal Demokratik Cephe kurulması için çağrı

yaptılar. Böylece parti, Fidel Castro'nun Moncada Kışlası'na yaptığı saldırının önemini de göremedi.

Haksız yere Moncada saldırısına katılmakla suçlanan PSP, olayı takiben genel olarak artan baskılardan payını aldı. Gazeteleri Hoy kapatıldı, parti resmi olarak yasaklandı ve CTC'de kalan komünistlerin tasfiyesi yoğunlaştı. Parti, yayınladığı "Darbeci ve Teröristlere Açık Mektup" yazısıyla Moncada saldırısı gibi bireysel hareketlerin, kitleleri yanlış yönlendirdiklerini ve hükümetin acımasız baskısı için bahane sunduklarını savundu.

Rejim, PSP'nin Moncada Kışlası baskınına katılmadığını bilmesine rağmen, saldırı komünistleri tutuklamak, taciz etmek, partinin gazetesini kapatmak, muhalefet basınının tamamına sansür koymak ve ücret kesintileri ve işten çıkarmaları uygulamak için bir bahane yarattı.

1953 yılı sonuna gelindiğinde, komünist parti Moncada saldırısını takiben artan baskılar altında yeniden örgütlendi ve yeraltı hareketine adapte oldu. 1954'te partinin ana taktiği, esas olarak partinin gizli matbaasında basılan açık mektuplar yoluyla "burjuva muhalefet" liderlerine hükümete karşı birlik olunması için çağrıda bulunmak oldu. Bu girişim, mayıs ayının sonunda burjuvazinin ilerici kesimlerini de içerecek Ulusal Demokratik Cephe çağrısı yapmaya kadar vardı.

Bununla birlikte, Temmuz 1954'te rejimin gelecek kasım ayında seçimlerin yapılmasına karar vermesi, PSP'ye daha somut bir slogan sağladı: Batista'ya karşı "Hayır Deyin"...

1954 seçimlerinden sonra ülkede iş anlaşmazlıklarının sayısı arttı. PSP'nin işçi sınıfına yeniden uyum sağlaması için uygun bir zamandı ve Kasım 54'te alınan CDDO - Comités de Defensa de las Demandas Obreras (İşçilerin Taleplerini Savunma Komiteleri) kurma kararı, 1955 yılı boyunca mücadele için yararlı bir araç oluşturdu.

Böylece, PSP'nin ve M-26-7'nin programlarını uygulamak için önerdikleri taktiklerde önemli farklar olsa da, bu programların arkasındaki temel siyasette, ekonomik adalet, ulusal bağımsızlık ve yolsuzluğa son verilmesi gibi konularda ortaklaşıyorlardı. Her iki grup da, işçiler, köylü çiftçiler, işsizler, küçük işadamları ve profesyonel çalışanlar ve yurtsever sanayicileri içeren belirsiz bir terim olan Küba "halkı" nı birleştirmeyi amaçlıyorlardı.

Sendikal Hareket

Küba sendikal hareketi, münferit federasyonlar üzerinde yetkisini arttıran Confederación de Trabajadores de Cuba – Küba İşçi Konfederasyonu (CTC) önderliğinde oldukça merkezileştirildi. Bu merkezi denetim 1950'lerin ortalarında, gerektiğinde polis tarafından yedeklenen, Çalışma Bakanlığı'nın desteğiyle yapıldı.

CTC'nin Eusebio Mujal çevresinde Mujalistalar olarak adlandırılan liderliği, o dönemde yaygın bir şekilde aşırı derecede yozlaşmış olarak görülüyordu. Yılda 280.000 dolar maaşından memnun olmayan CTC genel sekreteri Eusebio Mujal, bütçesini kendi politikasını yoz bir şekilde sürdürmek isteyen hükümet tarafından manipüle edilmeye yatkındı. Böylece, Mujal ve ortakları diktatörlüğün önemli bir dayanağı oldular.

Savaş sonrası Küba'nın karşılaştığı zorlu ekonomik koşullarda CTC liderliği, üyeleri adına yaptıkları talepleri işverenlerin “ödeme kabiliyeti” ile sınırlamaya hazırdı. Ancak liderlik, sendikal taleplerin “makul” ve “gerçekçi” olması gerektiğini kabul ederken, artan sayıda Kübalı işçi, buna farklı bakıyordu. Bu durum, sendika bürokrasisiyle ilişkilerinde gerilimlerle sonuçlandı ve militan Küba işçilerin, çıkarlarını savunmak için resmi olmayan yapılar kurmasına yol açtı.

Küba bağlamında işçiler, sınıf ve ulus kavramlarının ayrılmaz bir biçimde birbirine bağlı olduğu bir kimlik ve siyaset kültürü geliştirmişlerdi. Küba burjuvazisi ve ABD emperyalizmi arasındaki yakın ilişki birçok işçinin, ulusal soruna sınıfsal olarak bakmasını sağlıyordu.

1950'lerin başında, ABD'nin Küba'daki daha önceki kaba müdahaleleri, daha çok ekonomik bir hakimiyet biçimini aldı. Bu, anti-emperyalist duygunun azalmasına neden oldu. Gerçekten de ABD'nin kültür ürünleri ve tüketici malları, onları satın alabilecek kişiler arasında moda oldu.

ABD'nin hem şeker hem de demiryollarındaki yatırımları adanın doğu ucunda yoğunlaşmıştı ve işçi sınıfı militanlığının en üst düzeylerinin eşlik ettiği önemli anti-emperyalist uygulamalara burada rastlanıyordu. United Fruit Company, Küba devletine isteklerini tehdit, şantaj ve rüşvet karışımı ile dayatıyordu. Çalışmalarını sürdürdüğü Oriente eyaletinde siyaseti, yerel politikacıları yozlaştırarak kontrol altına almıştı.

United Fruit, Washington'da üretilen komünizm karşıtı propagandayı dağıtarak ve ABD'nin dış politikasını ilerletmek için ekonomik konumunu kullanarak ABD Dışişleri Bakanlığı ile yakın bir ilişki içindeydi.

Küba imalat burjuvazisinin bazı kesimleri, korumacı gümrük vergileri ve ithal ikamesi gibi ekonomik milliyetçilik fikirlerine sahipti ancak, bu önlemlere yönelik kampanyalarını engelleyen iki ana faktör vardı. Öncelikle ticari ve imalat sermayesi birbirine karışmıştı. Bu durum, ticari sermaye, Amerika Birleşik Devletleri ile olan ilişkiye bağlı olduğundan çıkar çatışması yaratıyordu. İkinci olarak ulusal imalat sermayesi de yabancı sermayeyle aynı düşük üretkenlik sorunları ile karşı karşıya kalmıştı ve bu birçok Kübalı işvereni, çıkarları için Amerikan kapitalizmi ile ittifaka zorlamıştı.

1947'de "Ulusal Ekonominin İyileştirilmesi Konferansı" nda, Kübalı sanayiciler daha yüksek üretkenlik ve istenmeyen işçilerin işten çıkarılmasının kolaylaştırılması çağrısında bulundular: bunu yabancı sermayeyi çekme tedbirleriyle ilişkilendiriyorlardı. Ayrıca, yabancı ve ulusal sermayenin ortak girişimlerde birleşmesi yönünde bir eğilim vardı; bu da, Küba sanayi burjuvazisi ile ABD kapitalizmi arasında çıkarlarının yakınlaşmasını sağlayarak, daha fazla kar marjı umuduyla yabancı yatırımları arttırdı.

ABD ve Küba sermayesinin entegrasyonu seçkinler arasında ABD için daha olumlu bir görüş gelişmesine yol açarken, çoğunlukla ABD ekonomik hakimiyetinin asıl yükünü taşıyan işçi sınıfının tutumu, daha düşmanca oluyordu.

İkinci Dünya Savaşı sırasında, Nazi Almanyasına karşı savaş için halk desteğini kazanma ihtiyacı nedeniyle, Birleşik Devletler Hükümeti, Latin Amerika'da örgütlü emek için hak ve iyileştirilmiş koşullar sağlayan sosyal odaklı demokrasilerin geliştirilmesini destekledi. Aynı zamanda, Sovyetler Birliği ile ittifakı kolaylaştırmak için, Müttefik ülkelerin çoğunda komünist partiler yasallaştı. Buna karşılık bu komünist partiler toplumsal barış için çalıştılar ve birkaç reform karşılığında, kendi işçi ve köylü taraftarlarının normal ekonomik kaygılarından çok, savaş çabalarına öncelik verdiler. Bu durum, Eksen güçlerinin yenilgisinden ve SSCB yeni "totaliter" düşman olmasından sonra kökten değişti.

Sovyetler Birliği'ni şeytanlaştırarak uluslararası ittifaklardaki değişikliği haklı göstermek için köpürtülen savaş sonrası komünizm karşıtı histeri, aynı zamanda tüm olarak Latin Amerika'da işveren yanlısı otoriter rejimlerin kurulmasını örtbas etmek için kullanıldı. Bu rejimler düşmanlıkların sona ermesinden sonra savaş zamanındaki reformları iptal etmek ve zorlu ekonomik koşullarda kârlılığını yeniden arttırmak için harekete geçtiler.

Kendisinden önceki Başkan Carlos Prío Socarrás'ın zamanından çok az değişiklik oldu. Şeker fiyatlarındaki düşüş ekonomide bir krize yol açtı ve 1954 sonundan 1956 sonuna kadar hükümetin ve işverenlerin işçi ücretlerini düşürerek ve personel sayısını azaltarak üretkenliği artırma çabaları vardı. Sonuç sendika bürokrasisi ile işbirliği ve nispeten düşük devlet baskısı ile, polisin alışılmış bir şekilde işçileri copla dövme ve onları yangın hortumlarıyla ıslatma yoluyla ve birkaç ölümlerle elde edildi. Granma'nın gelişi ve isyanının başlaması, devlet güçlerinin dağdaki silahlı gerillalarla karşı karşıya gelmeleriyle yaklaşımı 1957'nin başlarında değişen rejim için bir krizdi. Rejim, o zamandan sonra, örgütlü direnişi bastırma için ölüm mangalarını, düzenli işkence ve "ortadan kaybetme" yöntemlerini kullanmaya başladı. Nisan 1958, genel grev girişimleri başarısızlıkla sonuçlandığı için isyancıların kriz noktası oldu. Bu kriz, M-26-7 ve PSP'nin taktiklerini ve birbirleriyle olan ilişkilerini yeniden düşünmelerine neden oldu. Ayrıca hükümetin kendine güvenini artırdı ve 1958 yılının yaz ve sonbaharında Batista, asilerin dağdaki üslerine büyük çaplı bir askeri saldırı başlattı.

Batista darbesinin ardından, Matanzas tekstil endüstrisi ve bazı Havana otobüs güzergahları gibi iyi organize edilmiş işyerlerinde birkaç izole grev dışında örgütlü emekten az yanıt geldi. İşçi sınıfının mevcut direnci hızla izole edildi ve ezildi. Resmi sendikalar, önce bir genel grev çağrısı yapıp, çoğu işçinin bunu duymasından önce hızla iptal ederek göstermelik bir direnişe gösterisine imza attılar.

1950'lerde bütün Küba ekonomisi adanın ihracatının % 80'ini sağlayan şekerle bağımlıydı. Diğer sanayi sektörlerinden sadece tütün endüstrisi ikinci büyük ihracatçı sektördü. Bunun sonucu olarak "sin azúcar, no hay país" (şeker olmazsa, ulus olmaz) sözü yaygın olarak söylenmekteydi. Büyük bir hizmet sektörü mevcuttu ancak, bunun fi-

nanse edilmesi için canlı bir şeker pazarına ihtiyaç vardı. Bu durum ülkeyi uluslararası şeker fiyatına oldukça bağımlı kılıyordu. Şekerin bu ezici önemi sonucunda fiyattaki veya ihracatta satılacak miktarda herhangi bir değişiklik ekonominin geri kalanı üzerinde ciddi bir darbe etkisi gösteriyordu.

ABD'nin, "İspanyol-Amerikan Savaşı" olarak bilinen Küba Bağımsızlık Savaşı'ndaki müdahalesinin ardından, yeni anayasanın ABD'ye Küba'daki olaylara müdahale etme tek taraflı hakkı veren bir hüküm içermesi şartıyla Küba, 1902'de resmî bağımsızlığını aldı. Bu anayasal düzenlemeyi, iki ülke arasındaki ekonomik ilişkileri Birleşik Devletler'in lehine yapılandıran bir Mütekabiliyet (Karşılıklılık) Anlaşması izledi. Bu şartlar altında, Amerikan sermayesi genel olarak Küba ekonomisine ve özellikle şeker endüstrisine hâkim hale geldi. Yasal olarak bağımsız olmasına rağmen, ada, ekonomisine şeker üretiminin egemen olduğu bir ABD sömürgesi idi.

1895 ile 1925 yılları arasında dünya şeker üretimi 1 milyondan 25 milyon tona çıktı ve bu dönemin sonunda, yıllık 5 milyon tonluk hasatla Küba en önemli tek üreticiydi. 20. yüzyılın ikinci on yıllık döneminde ABD bankalarının kredileri ile finanse edilen "Milyonların Dansı" olarak bilinen spekülâtif bir balonun çöküşüyle Küba şeker endüstrisinin çoğu bu bankaların mallarının haciz edilmesi sonucunda Amerikan mülkiyetine geçti. ABD sermayesinin şeker endüstrisine egemen olması cumhuriyetin ilk yıllarında daha geniş ekonomiye hükmetmesini sağladı. Bununla birlikte, 1958'de ABD sermayesi halen Küba şeker endüstrisinin üretken kapasitesinin % 42'sine sahipti.

Ekonominin geri kalan kısmı doğrudan ya da tümüyle şeker üretimiyle bağlantılıydı. Limanlardaki başlıca ihracat trafiği şekerdi. Şeker, demiryolu sisteminin gelişiminde de önemli bir rol oynadı. Rom ve meşrubat gibi imalat sanayiinin önemli sektörleri aynı zamanda şeker hammaddesi kullanılmasını gerektiriyordu. Diğer önde gelen geleneksel sanayi olan, tütün sanayi, puro ihracatının 1906'da yılda 256 milyon iken, 1949'da sadece 21 milyona düşmesiyle, zayıflamış, sigara ithalatı artmıştı.

Başlıca kamu hizmetleri, telefonlar ve elektrik, ABD sermayesinin tekelindeydi. Avrupa sermayesi Küba ekonomisinde önemli bir azınlık

payına sahipti.

Şekere olan yüksek bağımlılık sonucunda şekerin fiyatı ya da ihracat miktarındaki herhangi bir değişiklik adanın ekonomisi üzerinde büyük bir etkiye sahip oluyordu. Bu nedenle, ABD tarafından satın alınan miktarın azaltılması politik tehdidiyle dünya pazarındaki fiyatın aşırı düşmesi çakıştığında, Küba ekonomisi bir bütün olarak krizle karşı karşıya kaldı.

Bu bağlamda, 1952 genel seçimlerine ilişkin görünüm, işverenlere elverişsiz görünüyordu. Başkanlık için üç aday arasından, yakın zamanda kurulan yolsuzlukla mücadele partisi olan Ortodoxos'un başkan adayı Roberto Agramonte'nin 1930'lu yıllarda rejime başkanlık eden Fulgencio Batista'yı ve Auténticos Partisi adayı Carlos Hevia'yı yenmesi bekleniyordu. Ortodoxos Parti bir işçi partisi değildi, ancak beklenen zaferleri için işçi sınıfı oylarına güveniyordu. Seçim platformunun temeli, yolsuzluk karşıtlığı, doğrudan anti-emperyalizme varmayan belirsiz bir şekilde ifade edilen ekonomik milliyetçilik, ulusal zenginliğin toparlanması ve toplumsal eşitlik önlemlerini uygulamaya söz vermesi idi. Ortodoxos platformu, ekonominin "Kübalılaştırılması", "Küba'nın yabancı emperyalizmden kurtarılması", yabancı sermayeli hizmet sektörleri ve tekellerin kamulaştırılması ve ekilebilir arazilerin yeniden dağıtılmasından söz ediyordu. Bu platform, ABD iş dünyasını ve Küba burjuvazisi arasındaki müttefiklerini endişelendiriyordu.

Batista ve silahlı kuvvetlerdeki ortaklarının 10 Mart 1952'de yaptıkları darbe, Birleşik Devletler tarafından çabucak memnuniyetle karşılandı. Aslında, ordunun yönetimi devralmasına karşı çok az iç muhalefet vardı.

Darbe gerçekten kapitalistler tarafından memnuniyetle karşılandı, çünkü Batista'nın kendilerine alternatiflerden daha fazla dost olacağını düşünüyorlardı. Mayıs 1952'de İngiliz Büyükelçisi şöyle yazıyordu:

"Silahlı Kuvvetler'in devrimi gerçekleştirmesinin temel sebebinin, işçilerin büyüyen ve sınırsız gücünden tiksinsmeleri olduğuna daha çok ikna oldum"

O yıl içinde şunu da ekliyordu:

"İş dünyası, sanayi ve ticaret, tümü yeni rejimi memnuniyetle karşıladı... Darbe gelmesi gerekiyorsa, [Batista'dan] daha iyi bir lider bulu-

namazdı ve daha uygun bir an seçilemezdi.”

ABD Büyükelçisi, de aynı şekilde, iş adamlarının yeni rejimin en hevesli destekçileri arasında yer aldığını vurguluyordu. Batista'nın yönetimi altındaki dönemde devletin egemen sınıfın çıkarlarının nihai garantörü rolü açıkça görülecekti..

1955 yılı, Küba Devriminin gelişmekte olan tarihinde önemli bir dönüm noktası oldu. Bu noktaya kadar, Batista hükümeti üretkenlik gündemini uygulamak için çok fazla gayret göstermedi ve Mujalista bürokrasisi, birkaç eylem dışında, sendikal yapılar üzerindeki kontrolünü genellikle sürdürdü. Bu durum, 1955 yılında değişti ve birkaç ana sektörde önemli anlaşmazlıklar oldu. Bunların örgütlü emek ile rejim arasındaki ilişki üzerinde uzun vadeli etkileri oldu ve aynı zamanda, işçi sınıfı hareketi içindeki güç dengelerini derin biçimde değiştirdiler.

1954 yılı sonunda Batista hükümetinin gündeminde iki önemli sanayi sorunu vardı. Şeker fiyatının düşmesi, bu sektördeki işverenlerin ücretleri düşürmek ve işçi sayısını azaltmak istediği anlamına geliyordu. Buna ek olarak, ABD'nin sahibi olduğu adanın doğu ucundaki demiryolu şebekesini, demiryolu şirketi işleten Ferrocarriles Consolidados sahipleri de ayrıca ücret maliyetlerini düşürmek ve personel sayısını azaltmak istiyorlardı.)

Hükümetin bu iki güçlü sanayi sektöründe ve diğer bazı önemli işçi gruplarında işçilerle çatışmaları 1955'i Küba'da işçi hareketliliği tarihinde önemli bir dönüm noktası yaptı.

Batista hükümeti ile örgütlü emek arasında ilk önemli çatışma, ulaştırma endüstrisinde gerçekleşti. Küba demiryolları yıllarca yetersiz yatırımın sonucunda ciddi bir krizden dolayı sıkıntı çekerken, nakliye işçileri iyi organize olmuş ve özellikle doğu ucundaki Oriente eyaletinde önemli bir bağımsızlık düzeyi sürdürmüşlerdi. 1955'te ulaştırma endüstrisindeki anlaşmazlıklar, örgütlü işçilerin hükümet ve işverenler karşısında uğradıkları ilk gerçek yenilgiyle sonuçlanıyordu. Hükümet, çatışmayı; demiryolu çalışanlarının şeker hasadının bitimine kadar greve gitmelerine imkan vermeyecek şekilde yönetti ve böylece onlara geleneksel dayanışma ilişkileri içinde oldukları şeker işçileriyle ortak bir neden ortaya koyma fırsatı verilmedi.

Demiryolu şirketleri, otobüs işletmeciliğinde de önemli miktarda

hisseye sahipti. Bu, her iki sektördeki işçi örgütleri arasında bağlantılar kurulmasına yol açmıştı. Ayrıca demiryolunda olduğu gibi otobüslerde de maliyet tasarruf önlemlerinin alınması gerektiği anlamına da geliyordu. Yeni fiili hükümet, darbeden hemen sonra nispeten hızlı bir şekilde işçi hareketine karşı ilk saldırısını otobüs işletmeciliği sektöründe yaptı. Bu saldırı, hem iş dünyasını etkiledi ve hem de Batista'nın örgütlü emekle yüzleşme niyetinde ciddi olduğunu yabancı gözlemcilere gösterdi.

Demiryolları başlangıçta Küba'da, şeker üretim alanlarını kıyı limanlarına bağlayan bir nakliye ağı olarak gelişti; demiryolu çalışanları, liman işçileri ve şeker işçileri arasındaki dayanışma, 20. yüzyılın başlarında gelişti.

Sendikalarının 1949'daki tepkisinden hayal kırıklığına uğrayan işçiler, sıradan üyelerden oluşan Comité de Lucha (grev komitesi) kurdular. Bu komite, Haziran 1953'ün sonunda bir grev çağrısı yaptı. Hükümet, askeri müdahale ile karşılık verdi ve hemen işe geri dönmeyenlerin işten atılmaları kararı aldı.

Fidel Castro ve 135 arkadaşı, diktatörlüğe devirmeyi amaçlayan silahlı bir halk ayaklanmasını başlatabilme niyetiyle 26 Temmuz 1953'te Santiago de Cuba'daki Moncada ordu kışlasına saldırdılar. Bu eylem başarısız oldu. Bununla birlikte, yakalananlara uygulanan işkence ve cinayet işlemleri, çok sayıda sıradan Kübalıyı isyan ettirdi ve genç isyancılar için sempati oluşmasına yol açtı. Fidel Castro'nun kendisi 15 yıl hapis cezasına çarptırıldı ancak Mayıs 1955'te af kampanyası sonrasında serbest bırakıldı.

Yaşamının Küba'da rejimin ajanlarının tehdidi altında olması nedeniyle, Küba'da faaliyet göstermenin imkânsız olduğunu görerek, 24 Haziran'da Meksika'ya gitti. Halen Teknik olarak Ortodoks Partisi üyesi idi. Bu partinin içinde bir fraksiyon olarak 26 Temmuz Devrimci Hareketi -Movimiento Revolucionario de 26 de Julio'yu (M-26-7) kurdu ve 8 Ağustos 1955'te Meksika'da ilk manifestosunu yayınladı. Bu manifestoda ülkenin sorunlarına tarım reformuna dayanan bir çözüm ve işçi haklarının yeniden belirlenmesi, sanayide kâr paylaşımı, kira indirimi, sosyal konutlandırma, yabancı sermayeli kuruluşların kamulaştırılması, bir sosyal güvenlik sisteminin kurulması ve devle-

tin sanayileşmeye yardımı gibi önlemler öneriliyordu. Bu radikal bir programdı, fakat ekonomik milliyetçiliğin sınırlarını aşan veya açıkça anti-emperyalist bir program değildi.

12 Haziran 1955'te M-26-7'nin kuruluş toplantısında, hareketin örgütlü emek arasındaki faaliyetlerini organize etmek üzere bir işçi seksiyonu olan Sección Obrera kurulmasına karar verilmişti.

Bundan sonra kurulan M-26-7'nin her yerel grubu, liderlik ekibinin bir veya daha fazla üyesini yerel Sección Obrera kurmakla sorumlu kıldı. Sürecin başlangıcında ülkenin doğusunda daha büyük başarı elde edildi. Nıco Torres etrafındaki Guantánamo demiryolu işçileri grubu, Eylül 1955'de harekete katıldılar. Santiago İşçi Seksiyonu'nu kuran, alkolsüz içecek endüstrisinde çalışan işçi Ramón Alvarez Martínez, Kasım ayı ortasında Ortodoks partisinin bütün yerel işçi bölümünü M-26-7'ye katılmaya ikna etti. Matanzas eyaletinde tekstil işçilerinin lideri Julian Aleman'ın etrafında ilk örgütsel adımlar atıldı. İşçi Seksiyonları'nın bu genişlemesi, M-26-7'yi, militan İşçi Seksiyonu ile rekabet içinde olacağı PSP ile olan ilişkisini yeniden gözden geçirmeye zorladı.

Moncada Kışlası baskınından sonra ortaya çıkan baskı altında yetkili makamlar, grevdeki işçilerin işe geri dönmelerini sağladılar ve ağustos ayında daha fazla işçinin işten çıkarılmasını dayattılar.

Batista, Kasım 1954'teki seçimde pozisyonunu iyileştirmeyi başardı. Yüksek düzeyde hilelere ve tek rakibinin son anda geri çekilmesine rağmen, bu seçimler, en azından uluslararası diplomasi nezdinde, hükümete belirli seviyede meşruiyet sağladı;

Kasım 1954 seçimlerinden hemen sonra, demiryolu şirketi FFCC Consolidados, 1 Aralık 1954'ten itibaren uygulanmak üzere ücretlerde % 20 kesinti yapacağını ve 1550 kişiyi işten çıkaracağını bildirdi. Kesintileri uygulamaları için ilk haberi alan ve çoğunluğu kadın olan Camagüey'deki büro çalışanları hemen greve çıktılar. Haber yayıldıktan sonra, eylem kısa sürede bölgenin geri kalanına kadar genişledi ve Guantánamo'nun merkezini tümüyle sekteye uğratan büyük bir sokak gösterisi yapıldı. Direnişin yaygınlığından şaşkınlık duyan hükümet ateşkes ilan etti ve kesintileri askıya aldı. Ateşkes 20 Ocak'ta sona erdiğinde şirket, işçi ücretlerinin % 35-40'ını ödemeyeceğini, ücretli izinleri as-

kıya alacağını ve benzer diğer ekonomik önlemleri alacağını açıkladı. Hükümetin, sorunu bir daha erteleme yönündeki müdahalesine rağmen – ki CTC bürokrasisi bunu zafer olarak selamladı - demiryolu işçileri hükümete güvenmedi ve 3 Şubat'ta iş bıraktılar. Grev bütün demiryolu şebekesine yayıldı. Polis ve ordu ile grevci işçiler arasında çok şiddetli çatışmalar yaşandı. Diğer sektörlerdeki işçiler de yaygın olarak dayanışma gösterdiler.

FFCC Consolidados'un ayrıca, Küba'da dört otobüs şirketi bulunuyordu. Ateşkes dönemini, bu şirketlerde lokavt uygulayarak maliyet tasarrufu önlemlerini dayatmak için kullanmaya çalıştı. Şehrin diğer iki otobüs firmasındaki meslektaşları da işçilerle dayanışmaya girdiler. Ordu, sürücülerin etrafını kuşatarak, onları otobüslerini çalıştırmaya zorladı. Protesto gösterisinde bir çok şoför, yerel sendika bürolarını işgal etti ve açlık grevi başlattı ancak kısa sürede polis tarafından tahliye edildiler. Açlık grevi daha sonra demiryolları sendikasının bürolarına taşındı ve 72 saat boyunca devam etti. Sonunda şirket boyun eğdi, lokavt askıya alındı ve ücret bakiyeleri ödendi.

Demiryolu şirketleri ayrıca birçok limanın da sahibi idiler. Boquerón ve Nuevitas'daki liman işçileri demiryollarındaki meslektaşlarını destekleme grevi yaptılar ve 58.000 çuval şeker boşaltılmadı. Matanzas, Caimanera ve Manzanillo'da diğer liman işçileri, hem demiryolu çalışanlarını desteklemek hem de şeker yüklemesinde çuvalsız yüklemeye karşı kendi muhalefetlerini kamuya açıklama fırsatı elde ettiler.

1955'te bir sonraki en önemli mücadele, bankacılık sektöründe yer aldı. Banka çalışanlarının kesinlikle eylemli bir tarihleri yoktu; buna rağmen grevler, iş yavaşlatmalar ve diğer doğrudan eylem biçimlerini kullanarak son derece kararlı bir mücadele yürüttüler. Anlaşmazlıklarının özü, sendikaya üye olma hakkıyla ilgiliydi. Sonunda işverenlerin, kısmen hareketlerini izole etmeyi başarmasıyla acı bir mücadeleden sonra yenilgiye uğradılar.

Bankacılık çalışanlarına yapılan saldırı, ücret kesintilerinin ve toplu işten çıkarmaların ortaya çıkmakta olan modelinin bir parçasıydı. Kesintilerin şekli, direnişin genelleşmesini önlemek için gösterilen her türlü çabayla sektörden sektöre uygulanmaya devam etti.

Dikkat çekici olan, eylemi gösteriler ve kamu binalarının sembolik

işgali yoluyla yayma girişimleriyle gerçekleşen militanlığı.

Bununla birlikte, hükümet, sendika bürokrasisi ile işbirliği içinde, her eylemi yerelde izole etmeyi başardı ve dayanışmanın yaygınlaşmasını engelledi. Bu, polisin ve ordunun, eylemin daha genelleşmesi konusunda endişelenmeden birçok durumda grevcileri çöktürmesine olanak sağlıyordu.

Bu grevlerden ikisine, Havana'nın Marianao banliyösündeki Tejaleros veya çatı kiremitçileri ve Matanzas'daki La Rayera fabrikasındaki tekstil işçilerinin grevlerine daha yakından bakmaya değer. Bu grevlerin sonuçları çok farklıydı. Tekstil işçileri, işten çıkarmaları önlemiş olsalar da ücret kesintisi yaşarken, tejalerolar (kiremitçiler) sonuçta taleplerini kazanmada başarılı olmuşlardı. Bu iki farklı sonuç, ilgili işçilerin farklı yönere gitmesine yol açtı. Rayonera işçileri M-26-7'nin politikasına doğru kayarken, kiremitçiler, geleneksel olarak PSP'ye destek verdiler.

Küba'daki öğrenciler, örgütlü emekle işbirliği konusunda uzun bir geçmişe sahipti. Başta Batista rejimine karşı önemli sayıda öğrenci grev, gösteri ve ayaklanma ile karşı çıktı.

Mücadele ilerledikçe ve 1955 yılı sonunda daha radikal öğrenciler arasında bir siyasi gelişme süreci yaşandı. Rejimin şiddeti, geleneksel gösteri ve grev taktiklerinin kendileri için artık yeterli olmadığını gösterdi

1955 yılında tiempo muerto - ölü zaman - (şeker üretimi için çalışmanın durup, hasatın beklendiği sürede şeker işçileri boş kalıyordu. Ç.N) ilerledikçe, işçiler yerel sendika toplantılarında taleplerini formüle etmeye başladılar. Bu süreçte yetkililer ülke çapında şiddet tehdidi ile gözdağı vermeye çalışıyorlardı. Las Villas'taki Washington santrali işçileri Ağustos 1955'te 40 işçinin işten çıkarılma tehdidini görüşmek üzere bir araya geldikleri zaman, polis toplantıya saldırarak 29 işçiyi silah ve machetelerle (bir çeşit pala) yaraladı. Şeker işçileri şantiye hastanesini işgal edip açlık grevine başlayarak tepki gösterirken, kadınlar önce bir okulda oturma eylemi yaptılar; oradan atıldıklarında da kiliseyi ve belediye binasını işgal ettiler. Dayanışma grevleri yaygınlaşırken çatışmalar artınca Çalışma Bakanlığı müdahale ederek ödün verdi ve işçi çıkarmalar durduruldu.

ABD'nin Güneyli şeker çiftçilerinden gelen korumacı baskılar son-

rasında ABD şeker ithalat kotasının azalması tehdidiyle oluşan baskı artarken şeker işçilerinin emeklilik fonunda hem hükümet hem de FNTA bürokrasisini içeren yolsuzluk raporları, sektördeki öfkeyi daha da artırdı. Kasım ayında yapılan FNTA Genel Ulusal Toplantısı bu yaklaşımı destekledi ve beş milyon tonluk bir hasat, ücret kesintilerine son verilmesi ve bir önceki yılın% 7.31'lik kesiminin ödenmesi, ayrıca tüm işten atılan işçilerin işe iadesi, aşırı fazla üretim için ek ücret ödenmesi ve işverenlerin çıkartılan işçilerden boşalan yerleri boş bırakmalarına izin veren 3164 sayılı Kanununun 4. maddesinin düzeltilmesi ve ayrıca, "primlerin" tam ödenmesi talebini de yükseltti.

CTC bürokrasisinin desteğiyle hükümet, şeker işçilerinin prim ödeme talebi konusunda görüşmeyi reddetti ve FNTA liderleri talebin makul olmadığını söylediler. Taleplerinden vazgeçmeyen 500.000 şeker işçisinin 26 Aralık'ta Las Villas eyaletinde başlattıkları grev, kısa zamanda ülke çapında yaygınlaşırken, grev yaparken, hareketi durdurmaya sendika liderliği, grevin başına geçmeye çalışıyordu. Ardından, Batista ile yapılan müzakereleri takiben, FNTA 29 Aralık'ta hükümetin işçilerin taleplerini kabul ettiğini söyleyerek işe geri dönmelerini istedi. Şeker İşçileri Sendikası Eylem Cephesi, mücadelenin devamı için çağrıda bulundu.

Şeker işçileri, daha önce militan öğrencilere saldırmak için kullanılan bir baskıyla karşı karşıya kaldıklarında, şiddete başvurarak, yol blokları kurma, şeker kamışı tarlalarının yakılması ve belediye binalarını ve şehir merkezlerini işgal etmeye başladılar. Bu eylemler, yüzlerce kişinin tutuklanması, yaralanması ve eylemcilerin bir kaçının öldürülmesi ile sonuçlandı. Şeker endüstrisinin tamamen durdurulmasına ek olarak demiryollarında ve limanlarda dayanışma grevleri yapıldı. CTC'nin işe dönülmesi için resmi talimatı olmasına rağmen, normal çalışma 4-5 Ocak tarihine kadar tamamen başlamadı.

Grev başladıktan sonra, diğer işçilerin, özellikle liman ve demiryolu işçilerinin gösterdikleri dayanışma düzeyi çok etkileyicidir. Normal barışçıl grev gözcülüğü, polis ve ordu saldırısı karşısında etkisiz olduğu zaman, köprülerin yakılması ve trenleri raydan çıkarma gibi sabotajlara başvurmaktan çekinmiyorlardı. Sokak gösterileri, yol kapatmalar ve kamu binalarının ve kasaba meydanlarının işgali de ortak bir özel-

likti. Nihayet, mümkün olan durumlarda işçilerin hükümet güçleriyle sokak çatışmalarına girişmesi sonucunda birçok yaralanma ve birkaç ölüm oldu. Yine de yenildiler. Ekonominin en önemli sektörü olan şeker endüstrisindeki savaşı kazanmak hükümetin verimliliğin artırılması baskısı için hayati önem taşıdı ve göreceli başarıları, Batista ve taraftarlarını canlandırdı. Ancak, kutlamalar için henüz erkendi çünkü birçok şeker işçisi, savaşı değil, ancak bir muharebeyi kaybetmiş olduklarını düşünüyorlardı.

30 Aralık 1955'te Ciego de Avila'nın Morón hattındaki tren mürettebatı şeker işçileriyle dayanışma içinde grev yaptılar. Süngü takmış olan askerler, Moron'daki atölyeyi kuşattılar ve subay, şöyle dedi: "Ya lokomotifler hareket eder, ya da kan dökülecek!" Grevi kırıldı. Sendikalar, dayanışmanın genelleşmesini engellemek için ellerinden geleni yaptılar ve silahsız işçiler, geleneksel sendikal yöntemlerle böyle bir tehditle savaşamazlardı. Bununla birlikte, yenilgiye uğrayan grevlerden ortaya çıkan küçük militan gruplar, çıkarlarını savunmak için yeni yöntemler araştırıyorlardı. Bunların en enerjik olanı Guantanamo'dan gelen bazı demiryolu işçileriydi.

Devletin grevcilere karşı uyguladığı şiddet, düşmanlarının ortak olduğunu fark eden işçiler ve öğrenciler arasında dayanışma bağları oluşturdu. FEU, 14 Aralık'ta işçilerden gelen dayanışmaya, örgütleyici öğrencileri şeker kamışı tarlalarına gönderip grevcilere yardım ederek karşılık verdi. Birçok kasabada çok sayıda öğrenci gösterilere katıldı ve okullarını işgal ettiler. Şeker grevinde gösterdikleri destek, FEU'ya işçiler arasında muazzam güvenilirlik sağladı.

Normal işin birkaç günden önce başlamamasına rağmen, tüm direnişlerin ezilmesini bekleyen pek çok işveren bu şekilde görmeseler de, sonuç hükümet için bir başarıydı. Böylece Şubat 1955'te Batista'nın "işçi muhalefetinin üstesinden geleceğini" "umut eden" Ekonomist İstihbarat Birimi (EIU), ertesini yılın şubat ayında hayal kırıklığına uğradığını şöyle açıkladı: "500.000 şeker ve liman işçisinin yaptığı grev, hükümetin işçiler lehine karar vermesiyle kısa vadede sonlandı. "

Limanalarda ve tütün işletmelerinde başarılı bir önderlik yapan PSP, bu sektörlerde etkili konumunu sürdürmeye devam edecekti; ancak M-26-7'nin daha militarist yaklaşımı, 1955'teki sınıf mücadelelerinde

yenilen bu işçilere daha cazip gelmeye başlıyordu.

İşçilerin 1955-6 sınıf mücadelelerinin çoğunda yenilgiye uğramaları “muharebeler sırasında ara verme” olarak nitelendirilebilirdi; akabinde, işçi hareketinin “hemen hemen sıfırdan başlaması” gerekmiyordu. Aksine, bu dönem, diktatörlük ve sendika bürokrasisindeki müttefikleriyle başa çıkmak için yeni taktiklerin ortaya çıktığı yeniden değerlendirme için bir duraklama idi. İşçi sınıfı muhalefet hareketinin karşılaştığı zorluklara karşı iki çok farklı tepki gelişmekteydi: bir taraftan 26 Temmuz Hareketi'nin silahlı bir ayaklanma başlatmayı amaçlayan yaklaşımı ve diğer taraftan da Halk Sosyalist Partisi'nin kitlesel eylemler oluşturma girişimleri. Örneğin Guantanamo'da, bu bölgedeki demiryolu işçileri sadece Küba'da en militan geleneğe sahip olmakla kalmayıp aynı zamanda Savaşçı sendikacılık - “Sindicalismo beligerante” kavramını geliştirdikçe devrime önemli bir katkı sağlamaya devam edeceklerdi. Kitle eylemlerinin sabotajlarla birleştirilmesi demek olan bu eylem tarzı, telefon çalışanlarını telefon hatlarını kesmeye, şeker işçilerini şeker kamışı tarlalarını yakmaya ve demiryolu işçilerini, grevler sırasında grev kırıncıları taşıyan trenleri raydan çıkartmaya yöneltiyordu. Bu eylem tarzını diktatörlüğün dayattığı koşullarda başarmak için, daha sonra ülke çapında M-26-7 Sección Obrera'nın temel organizasyon modelini oluşturacak olan gizli bir hücre yapılanmasına öncülük ettiler.

PSP ulusal liderliği, “la lucha de masas” – kitle mücadelesi – ile uyuşmadığı gerekçesiyle eleştirdikleri M-26-7 yaklaşımına şiddetle karşı çıktı. PSP terminolojisinde, “kitlesel mücadele” taktiği “darbecilik” veya “bireysel terörizm” olarak nitelendirdikleri silahlı direniş ve sabotajla karşıtı. Pratik açıdan, komünist yaklaşım cephe örgütlerini, CNDDO - İşçi Taleplerini Savunmak ve CTC'nin Demokratikleşmesi İçin Ulusal Komite'yi kurma ve Ağustos 1933 grevinin Cumhurbaşkanı Gerardo Machado'yu düşürmesiyle aynı şekilde Batista'yı yıkmaya yönelik genel bir grevi savunmak. Bununla birlikte, M-26-7'yi eleştirmelerine rağmen, PSP liderliği, onun büyüyen etkisini tanımak zorundaydı.

1956 ve 1957 yılının başında sınıf mücadelesinin belirli bir yönü, devletin, sendikaların iç işlerine artan müdahalesi, giderek önem ka-

zandı; Mujal ve Çalışma Bakanlığı tarafından kullanılan “müdahale” prosedürleri iş yaşamında bir gerginlik arenasına haline geldi ve sendikaların denetimi sorununu gündeme getirdi. Yerel ve ulusal düzeyde sendikalara bu türden bir dış müdahale yapılması gereğinin devam etmesi, mujalistlerin, örgütlü işçi sınıfının kalplerini ve zihinlerini kazanma savaşında karşılaştıkları güçlükleri göstermekteydi.

Devlet müdahalesinin daha fazla yapılması gereği, güç dengelerinin bürokrasiden uzaklaştığına işaret ediyordu.

1956'nın sonunda Fidel Castro'nun Granma'ya Küba'ya çıkmasından önce adadaki yeraltı direnişi, silahlı eylemler gerçekleştirmek ve sabotaj yapmanın yanı sıra, isyancı güçlerin yeni gelen çekirdeğini destekleyecek bir ağ oluşturmuştu. Bu yer altı direnişinin bir parçası olarak Guantánamo'daki M-26-7 Sección Obrera Fidel Castro'nun 1956'nın sonunda Granma'yla ülkeye çıkışı sırasında Santiago'daki silahlı ayaklanmayı desteklemek için önemli grev eylemi yapabildi. Bu arada Santiago'daki komünistler, yerel Fidelcilerle, kendi partilerinin ulusal liderliğinden çok daha yakın bir ilişki içindeydiler. Bu, Santiago PSP'nin, Havana'daki liderliğin direkt talimatlarının aksine, M-26-7'nin silahlı eylemini desteklemek için grev çağrısı yapmasına yol açtı.

Fidel Castro, kapsamlı bir af kampanyası ile Mayıs 1955'te hapis hâlinde serbest bırakıldıktan sonra, adını Moncada Kışlası'na düzenlenen saldırı tarihinden alan 26 Temmuz Devrimci Hareketi - Movimiento Revolucionario 26 de Julio'yu (M-26-7) kurdu. Bu, bazıları 1953'ten beri gevşek bir şekilde işbirliği içinde bulunan Batista karşıtı bireyler ve küçük gruplardan oluşan, nispeten geniş bir mevcut ağın resmileştirilmesi ve yeniden yapılandırılmasıydı. Hükümetin takibi ve ölüm mangalarının hedefi olması nedeniyle Küba'da çalışma olanağı kalmayan Castro, hemen silahlı isyan için hazırlık yapmak üzere Meksika'ya gitti. Dönüş için desteği koordine etmek üzere, önceden varolan kurucu gruplardan birinin, Santiago merkezli Acción Nacional Revolucionaria'nın (ANR - Ulusal Devrimci Eylem) lideri olan Frank País'i görevlendirdi. Oriente eyaletinin Jefe de Acción (Eylem Şefi) olan Frank País'in çalışmaları, silah edinmek ve depolamak, dönüş için muhtemel çıkartma yerleri aramak, propaganda malzemesi üretmek ve örgütü inşa etmekten ibaretti. Frank País bu işçi sınıfı militanlığının önemli merke-

zinde de örgütü oluşturmak amacıyla Guantánamo'yu ziyaret etti. Son yenilgilerinden sonra yeniden örgütlenmek isteyen demiryolu işçileri için, M-26-7'nin, genel grevi taktiklerinin merkezine yerleştirip aynı zamanda bu grevi bir silahlı ayaklanmayla birleştirme yaklaşımı büyük ilgi çekiyordu.

İşçi mücadelelerinde uzun yıllara dayanan deneyime sahip bir grup demiryolu işçisi M-26-7'ya katıldı çünkü acımasız diktatörlük karşısında klasik sendikal mücadele taktikleri başarısızlığa uğradığında silahlı desteğe ihtiyaç duyduklarının farkındaydılar. Bu grup, kendilerini içinde buldukları bağlama daha uygun olan yeni taktik ve örgütlenme yöntemleri geliştirdiler ve bu yaklaşımları, 30 Kasım 1956 ayaklanmasına yaptıkları önemli katkılardan sonra M-26-7 tarafından ulusal çapta benimsendi.

Guantánamo, işçi sınıfının geleneklerine dayanan güçlü bir şehirdi. O zamanlar, demiryolu ülkenin diğer kesimleriyle olan tek pratik kara bağlantısıydı ve bu demiryolu çalışanlarına, yalnızca kendi ekonomik konumlarının iyileştirilmesi için değil, ayrıca daha geniş siyasal talepleri desteklemek ve diğer işçilerle dayanışmak için de bir güç kazandı- rıyordu. Yerel öğrenciler ve köylülerle de güçlü bağlantılar kurmuşlardı. Bu nedenle, Frank País'in devrimci bir örgütlenme için ilk çağrısını demiryollarına yapması gereki, tesadüfi değildi.

1954 yılında, FFCC Consolidados şirketinin maddi durumu kamuoyuna duyurulduğu ve grevin kaçınılmaz olduğu ortaya çıktığında, demiryolu işçi sendikasının yerel şubesi olan Delegasyon 11, Propaganda Komitesi kurdu; bu komite, anlaşmazlık sırasında 12.000 bildiri dağıttı. Grev başladığında, birçok işçi, resmi liderliğe bağlı olan grev komitesinin aşırı pasif olduğunu gördüler, kitlesel bir toplantıyla ikinci bir grev komitesi seçtiler; bu seçim, bölüm temsilcilerinin bir toplantısıyla onaylandı. Diktatörlüğe karşı ayaklanmanın daha sonraki aşamaları sırasında işçiler, grev kırıcı yöneticilerin yönlendirdiği ABD üssüne giden bir treni raydan çıkardılar. Bu eylem, sindicalismo beligerante'nin - savaştığı sendikacılık – ilk örneklerinden biriydi.

Başlangıçta, grubun çalışmaları çoğunlukla aday bulmak ve gizli işyeri tabanlı hücreler kurmaktı. Her hücre, biri koordinasyondan, bir tanesi sabotaj, bir tanesi para toplama, diğeri propaganda ve bir tanesi

de grev ve gösteri gibi toplu eylemlerden sorumlu üyelerden oluşan bir yapıya sahipti. Her bir hücre üyesi, koordinatörün yanı sıra, çalışmalara yardım etmek için 10 diğer aday buluyordu. Koordinatör, hücre dışındaki diğer üyelerle herhangi bir temas kuran tek üye idi. İşçi Seksiyonu hücreleri her sektörün ve sendikaların kendi yapısına uygun olarak belirli ölçüde esnekliğe sahipti.

Sendika bürokrasisinin etkisini zayıflatmak gerekiyordu. Bu amaçla, M-26-7 hücreleri ortaya çıkan herhangi bir konuyla ilgili kısa grevler ve iş yavaşlatma eylemleri düzenlemeye başladılar. Demiryollarında, bu politika çoğu zaman sadece 5 veya 10 dakikalık iş durdurmalarla gerçekleştirildi. Bu çalışmalar sonucunda 1956 yılında M-26-7 İşçi Seksiyonu, Guantanamo bölgesindeki örgütlülüğünü diğer sektörler, Guantanamo Körfezi'ndeki ABD deniz üssündeki işçiler, şeker işçileri, tütün işçileri, fırıncılar, elektrik işçileri, telefoncular, sivil havacılık çalışanları, otobüs ve taksi şoförleri arasında yaymayı başardı.

Guantanamo'daki işyerlerinde örgütü inşa ederken, yeni katılan miltanlar da kendilerini gelecek silahlı mücadeleye hazırlamaya başladılar. ABD üssünden bazı küçük silahlar satın alındı, yasadışı olarak ABD askeri personeli tarafından satın alındı ve 200'ün üzerinde gönüllü, uzak kırsal alanlarda silah kullanma eğitimleri yaptılar.

Sosyalist Halk Partisi (PSP) ve Kitle Hareketleri

Komünist partinin 1955 yılı sonunda şeker işçilerinin sorunlarına müdahil olması, başarılı oldu. Bu başarı ve 1954 yılı sonunda seçimlerdeki aldıkları hayal kırıklığı yaratan sonuçlar, partinin işçi sınıfına dönmesine yol açtı. Bu, M-26-7 ile daha yakın bir teması, ayrıca daha doğrudan rekabeti getirdi. Ortaya çıkan etkileşim, iki kuruluş arasındaki yakınlaşma sürecini başlatacaktı, ancak yerel düzey hariç, herhangi bir anlaşmaya daha hala çok yol vardı.

PSP, sonuçta hayatta kalan Moncada baskıncılarının serbest bırakılmasını sağlayan af için yapılan kampanyaya katılmış olsa da, M-26-7'nin potansiyel müttefik olduğunu anlamakta gecikiyordu. Bununla birlikte, iki örgüt birbirlerini tamamen görmezden gelmedi. Fidel Castro, Meksika'da kaldığı süre boyunca, sürgündeki Küba komünistleriyle temas halindeydi.

Bu temaslar bir anlaşma yapılmasını sağlamadı; ancak PSP'nin bazı kesimlerinde giderek artan bir şekilde M-26-7'nin dikkate alınması gereken bir güç olduğunun fark edildiğini yansıtıyor. Bu nedenle 15 Ağustos 1956'da Fidel Castro'nun bir açıklamasına değinen PSP, silahlı ayaklanma kavramını bir ihtimal olarak ortaya koyarken bunu toplu eylemle ilişkilendirmenin gerekliliğini vurgulamaya devam ediyordu.

M-26-7 ve PSP'nin farklı pozisyonlarının pratik sonuçları PSP ve Küba'daki devrimci mücadelede daha önceki bir dönemin farklı yorumlanmasına bağlanabilir; Ağustos 1933 Machado'ya karşı ayaklanma ve 1935 yılında bunu izleyen genel grev...

1956 yılının Ağustos ayında PSP, hükümeti alaşağı etmek amacıyla yapılacak bir kitlesel genel grevi tartışmak için, geriye dönük olarak bu olaylardan söz etmeye başladı ve bu taktik bir sonraki dönemde onların propagandalarının temelini oluşturdu. Ancak bu kısmen doğrudu çünkü 1933'teki grevlerin başarısına yoğunlaşırken, 1935'teki genel grevin başarısızlığını görmezden geliyorlardı. 1933 yılındaki kitlesel genel grev, ironik bir biçimde bizzat Batista'nın kitlesel grev liderliğindeki bir ordu isyan ile birleşmişti. Öte yandan M-26-7, ordunun ezmek için harekete geçtiği 1935'teki başarısızlığı, genel grevin silahlı ayaklanma ile birleştirilmemiş olmasıyla açıklıyordu. Birçok işçi sınıfı militanı, bu yaklaşımı doğru buluyordu.

M-26-7 ve PSP 1956 yılını, işçi hareketindeki güçlerini pekiştirmek ve yaymak için kullandılar. Mujalist sendika bürokrasisi savunmaya itildi ve devletin desteğine giderek daha fazla gereksinim duymak zorunda kaldı. 1956 ve 57 yıllarında CTC'nin kurucu federasyonlarının ve yerel birliklerin iç işlerine müdahale Küba'da işçi ilişkilerinde uyuşmazlıkların ana kaynaklarından biri haline geldi.

Mujalist sendika bürokrasinin taktikleri, sendika seçimlerine müdahale, seçilmiş görevlilerin yerlerinden uzaklaştırılması, sendikalar-daki sorun çıkartan can sıkıcı yetkililerin işten çıkartılması ve sahte veya abartılı şekilde komünizm, Peronizm, ırkçılığın vb. ile suçlama nedeniyle bireysel liderleri itibarsızlaştırmayı içeriyordu. Bu iç denetim araçlarının yanı sıra, Çalışma Bakanlığı'nın seçimleri erteleyen ya da iptal eden devletin doğrudan müdahalesi, bürokratik liderliğe karşı oy kullanmaya cesaret edenleri korkutan silahlı askerlerle caydırmak

gibi zorbalıklar da uygulanıyordu. Bu süreç kaçınılmaz olarak, işçiler arasında daha fazla hoşnutsuzluğa yol açtı.

Granma ve İşçiler

Fidel Castro ve yoldaşları Kasım 1956'nın sonunda Granma adlı tekneyle Küba'ya geri dönmeyi planlamışlardı.

Santiago'da Frank País, çıkartmayı örtmek için silahlı bir ayaklanma düzenlemekle sorumluydu. Plan gereği, Guatánamo'da da destekleyici faaliyetler yapılması gerekiyordu. Santiago ve Guantanamo'daki eylemler birçok bakımdan önemliydi. Bu eylemler, PSP ve M-26-7 içindeki bazı unsurlar arasında giderek artan bir yakınlaşmayı ve Guantanamo'daki örgütün gücünü açıkça gösterdikleri gibi, savaştı sendikacılık - sindicalismo beligerante – anlayışı da ilk sınavını verdi.

30 Kasım 1956 sabahı, üzerlerinde “26 Temmuz” yazılı kırmızı ve siyah kol bantlarıyla zeytin yeşili üniformalar giyen, makineli tüfekler ve M-1 tüfeklerle silahlanmış bir grup, Santiago'daki gümrük bürosuna saldırarak, molotof kokteylleriyle binayı tutuşturdular. Gümrüktekilere takviye geldiğinde isyancılar şehre yayılıp birçok hedefe saldırı düzenlediler. Saat 9'a kadar, eylemcilerin gücünden habersiz olan ordu ve polis, kışlaya geri çekildi ve sokakların yönetimini isyancılara bıraktı. Takviye olarak 400 askerin gelmesinden sonra, yetkililerin adanın ikinci kentinin kontrolünü tekrar ele geçirmeleri birkaç saat sürdü..

M-26-7'nin Santiago'daki eylemleri, askerlerin dikkatlerini isyancıların Manzanillo yakınlarında karaya çıktıkları yerden uzak tutmayı hedeflemekte büyük ölçüde başarılıydı. PSP'nin ulusal liderliği, yaklaşmakta olan Granma çıkartmasının farkındaydı, ancak bütün planın maceracı olduğunu düşünüyorlardı ve onun bir parçası olmak istemiyordu. Bununla birlikte, Santiago'daki yerel PSP organizasyonu 26 Temmuz Devrimci Hareketi, M-26-7 ile samimi ilişkilere sahipti ve farklı bir tavır takındı. Sonuç olarak, M-26-7'nin 30 Kasım 1956'daki askeri hareketleri, Havana'dan doğrudan talimat verilmesine karşın, PSP yerel sekreteri Ladislao Carvajal'ın liderliğindeki Santiago komünistlerinin desteğini aldı. 30 Kasım sabahı Juan Taquechel, M-26-7 tarafından organize edilen ayaklanma faaliyetlerini desteklemek için Santiago limanlarını başarıyla greve çıkardı.

Devlet Terörüne Tepkiler

İngiliz Büyükelçiliği 1957 yılının başında Küba'daki durumu şöyle değerlendiriyordu: “Adadaki Batista karşıtı duygulara dikkat çeken son olaylar bizi hükümetin asıl gücü konusunda yanıltmamalıdır.” Fidel Castro ve ordusunun rejim için oluşturabileceği tehdidi kavrayamamakta Büyükelçi yalnız değildi, çünkü Sierra Maestra'daki ilk günler isyancılar için son derece zordu. Bununla birlikte, yıl boyunca zaman ilerledikçe ve isyancı gücün boyutu ve etkinliği büyüdükçe diplomatik raporlar giderek daha fazla kaygı içeriyordu: “Küba Hükümeti işleri şimdiye kadar olduğu kadar ki gibi kötü yönettiği sürece, iyileşme ihtimali çok az olacaktır.”

1957 yılı boyunca, muhalefet, protesto grevleri ve kadınların gösterileri ve silahlı eylem ve sabotajlarını artırarak hükümetin bu “yasadışı yöntemlerine” tepki gösterdi.

Batista hükümetinin Granma çıkartmasına ve Sierra Maestra'da isyancı askeri hareketin başlamasına tepkisi, Küba devriminin tarihinde önemli bir dönüm noktası oluşturuyor. Bu noktaya kadar, polis hareketi belli sınırlar dahilinde tutuluyordu. Esas itibarıyla, güvenlik güçleri muhalefeti bastırmak için copları, palalarının tersini veya yangın hortumlarını kullanıyorlardı. 1957 yılı başından itibaren ateşli silah kullanımı arttı ve bunun sonucunda çok daha fazla ölümler ve ciddi yaralanmalar meydana geldi. Ayrıca, işkence ve yarı resmi idam mangaları işkenceyi sistematik olarak kullanmaya başladılar. ... İşçi sınıfı içerisinde etkili olan iki ana muhalefet eğilimi PSP ve M-26-7, bu artan baskılar karşısında farklı stratejiler izledi. Her iki organizasyon da deneyimlerinden öğrendi ve 1958 yazının başında ortak çalışmayı tartışacak kadar yakınlaşma vardı.

Sierra'daki dramatik olaylar günlük sınıf mücadelesini gölgede bırakırken, işçi sınıfının bazı sektörleri 1957'de kendilerine güveni yeniden kazanma belirtileri gösterdiler. Bu canlanmaya, öfkeli hükümetin tepkisi militan işçi temsilcilerini hedefleri arasına koymak oldu. Bu da devlet şiddetiyle mücadele etmeyi amaçlayan işyeri faaliyetlerinin şaşırtıcı derecede artmasına yol açtı.

Hükümetin her türlü muhalefete verdiği vahşi tepki, komünist parti liderliğini silahlı eyleme karşı tutumlarını ve 26 Temmuz Hareketi'nin

doğasını yeniden düşünmeye sevk ediyordu. Bu yeniden değerlendirilmede, komünist partinin özellikle gençlik kanadı arasında isyancıların siyasi önemi ve popülaritelerinin artması rol oynamıştı.. İşçi eylemcileri arasında, devlet şiddetine karşı silahlı bir tepkiye ihtiyaç duyulduğunun giderek artan bir şekilde kabul görmesi, güçler dengesinde bir değişikliğe neden olmuş, 26 Temmuz Hareketi, işçi sınıfına nüfuz etmesini arttırmıştı.

Sınıf Mücadelesi

1957 yılı, büyük ücret artışı talepleri dalgasıyla başladı. Bununla birlikte, devlet şiddetinin seviyesi arttıkça, çoğu işçinin ilgisi ekonomik sorunlardan çok, baskıcı hükümet şiddetine karşı protesto amacıyla bir dizi greve yol açan siyasi sorunlara kaydı.

Ocak 1955'te şeker işçilerinin yenilgisini takiben grev sayısında kısa süreli bir düşüş yaşanmıştı, ancak sendika delegelerinin şiddete maruz kalması ve tekstil endüstrisinde kapanma tehditlerine karşı önemli anlaşmazlık nedeniyle 1956 yılı ortalarında bir canlanmanın ilk belirtileri ortaya çıktı

Hükümet şiddeti sadece Sierra'daki isyancıların taraftarlarına karşı değil, aynı zamanda siyasi görüşlerine bakılmaksızın sorun çıkartan işçi liderlerini ortadan kaldırmak için kullanılıyordu.

İsyancılarla çatışma sonrasında şüpheli işçi liderlerini ortadan kaldırmak için ölüm mangalarını kullanmak, 1957 başlarında bir hükümet politikası haline geldi. Bu artan yarı resmi baskıları, anayasal garantilerin askıya alınması ve basına resmen sansür getirilmesi izledi.

Bu suikastlara tepki olarak en yoğun gösteri, Santiago'da, hepsi de vurulmadan önce işkence görmüş olan beş genç erkeğin cesetlerinin bulunmasının ardından gerçekleşti. Öldürülenlerin akrabaları öncülüğünde protestoya teşebbüs eden binin üzerinde kadın, polis tarafından dağıtıldı.

1957'de devlet şiddetine karşı protesto gösterilerinin çoğunun bildirilmediği anlamına gelen sansüre rağmen, Nisan ayında Havana'da ve yıl içinde Layuno, Caibarién, Cabaiguin ve Remedios'da bazen sadece 5 ila 10 dakika süren çok sayıda kısa grevler yapıldı. Ayrıca bazı demiryolu atölyelerinde şiddete karşı kısa süreli grevler oldu.

Örgütlü işçiler için yeni durumun bir örneği, uzun süredir sağlam bir aktivist olan Santiago Casacó tarafından bir M-26-7 hücresinin kurulduğu Santiago limanında gerçekleşti. Polis, tutuklamalar yoluyla, yerel sendika bürolarını basarak ve benzer yöntemlerle limanları temizlemeye çalışıyordu. Yanıt olarak, Ocak 1958’de, bilinmeyen kişi veya kişiler Santiago limanındaki Liman İşçileri Sendikası FOMN’in hükümet yanlısı olarak tanınan bir yetkilisini vurdular. Şehrin askeri valisi Albay Río Chaviano, 5 liman işçisini evlerinde öldürerek tepki gösterdi. Liman işçileri, Şubat 1958’de bir şeker deposunun yakılması gibi eylemlerle sabotajlarını arttırdılar. Bu tür dışı dış şiddet, daha düşük bir ölçekte olsa da, 1958 yılının sonuna kadar sürdü.

Grevler ve gösteriler gelişmekte olan ruh hali için önemliyen giderek daha acımasız diktatörlük rejimine direnişler, hükümeti yenmek için veya hükümet politikasında anlamlı değişikliği zorlamak için yetersizdi. Birçok sıradan PSP üyesi, partinin “la lucha de masas - kitle mücadelesi” dediği taktikteki yetersizliği fark etmeye başlamıştı. 1957’de, sıradan PSP üyeleri arasında M-26-7’nin popülaritesi artmaya başlamıştı.

Bu dönemde M-26-7 ve PSP arasındaki ilişki daha da önem kazanmaya başladı. 26 Temmuz Hareketi siyasi ve örgütsel alanını genişlettiği, iki örgüt artan bir şekilde temasa geçiyorlardı. PSP ve M-26-7’nin politikaları birleşmeye başladı ve artan pratik işbirliğinin ilk belirtileri ortaya çıktı.

Temmuz 1957’de M-26-7 işçilere yönelik Vanguardia Obrera adlı bir yeraltı gazetesi çıkardı. Bu gazete, Guantánamo’da daha önce var olan Línea Obrera adlı ulusal gazetenin bir uzantısıydı.

PSP’nin karşı karşıya kaldığı siyasi ikilem, bir yandan terör olarak gördükleri çizgiye karşı, muhalefetlerini ve “kitlesele eylem” çizgisini ilerletmek isterken, öte yandan da kendi militanlarının tutuklanmaları ve öldürülmelerine karşı kampanya yürütmek için “terörist” olarak tanımladıkları gruplarla, M-26-7 ile birlikte çalışmak zorunda kalmalardıydı.

İki örgüt arasındaki ilk görüşmeler Ekim 1957’de emektar komünist şeker işçisi Ursinio Rojas’ın Fidel Castro ile görüşmek için Sierra Maestra’ya gitmesiyle başladı. Açıkça, PSP liderleri M-26-7 sayıca

artması ve örgütlü emek içine nüfuz etmesiyle artık M-26-7'nin politik önemini fark etmişlerdi.

Granma'nın 1956 Aralık ayında ülkeye gelmesiyle, işçi sınıfının Küba'daki devrimci sürece katılımında nitel bir değişiklik meydana geldi. Bu zamandan önce, sınıfın bilinçli işçileri, çıkarlarını savunmak için az çok geleneksel grev ve gösteri araçlarını kullanırken, hükümet bazı istisnalar dışında, yolsuzluk yapan sendika bürokrasisinin yardımıyla onları başarıyla yenilgiye uğratmıştı. Polis ve güvenlik güçleri, coplarını ve yangın hortumlarını serbestçe kullanıyor, arasına ateş açıyor ancak genellikle güç kullanımlarını sınırlı sürdürüyorlardı. 1957 yılı başından itibaren, özellikle doğuda sivillere karşı uygulanan şiddet seviyesinde bir artış meydana geldi. Bu gözdağı, grev sayısını önemli ölçüde azalttı, ancak işçileri uzlaşmaya razı edemedi. Yıldırılmış olabilirlerdi, ancak kırılmamışlardı ve haklarını ve geçim kaynaklarını savunmak için alternatif bir strateji arayışı içindeydiler.

Tekstil, demiryolları ve Havana otobüslerindeki grevler aslında geleneksel ikramiyeleri korumaya çalışmak, yerel sendika aktivistlerinin mağdur edilmesini önlemek veya işten çıkarmaları veya işyeri kapatma tehditlerini durdurmak gibi savunmacı eylemlerdi.

1957'de, adanın doğusundaki işçiler, Oriente ve Camagüey'de daha şiddetli olan hükümet baskısına ve işkence ve ölüm ekipleri eşliğinde artan oranda tehdit haline geldiler. 1957 ve 1958 yılları arasındaki kuruluş baskısı, M-26-7 üyelerine kayıp, katledilen, tutuklanan veya işkence ile katılanların sıkça katıldığı PSP militanlarının raporları ile her iki örgütü de eşit derecede etkiledi. M-26-7'nin bir olasılık teklif etme kabiliyeti hükümetin örgütlü şiddet sorununun çözümü, Sección Obrera ağının doğuda yaygınlaştırmak ve sıradan komünist işçilere olan çekiciliğini artırmaktan kaynaklanıyordu. Büyümekte olan bu artan işbirliğinin liderlik seviyesine yansması biraz daha uzun sürecekti.

İki Grev

1956 sonundan 1958 yılı Mayıs ayına kadar olan dönemde iki önemli kitle grevi yapıldı. Birincisi 1957 Ağustos'unun başında Santiago de Küba'da başlayarak büyük bir başarı elde etti; ikincisi, 9 Nisan 1958'deki grev ise tam bir başarısızlıktı. İsyancıların nisan grevinin ba-

şarısızlığından öğrendikleri dersler, geniş kapsamlı örgütsel ve siyasi değişikliklere neden olarak devrimci güçlerin nihai zaferine yardımcı olmuştur.

1957'de Küba'da, diktatörlük tarafından kullanılan baskının ülke yaşamının her alanında sürekli şiddet hareketleriyle artması, uzlaşmacı olsun ya da olmasın herhangi bir süreç ya da hareketin, egemen teorik yasallığın sınırları içinde kaldığı sürece yararsız olduğunu gösteriyordu. Bu nedenle, sektörel çıkarları ilgilendiren konular, Küba toplumunun karşı karşıya kaldığı belirleyici soruna bağımlı hale geldi: o sorun, diktatörlüğün devrilmesiydi.

Önceliklerin ekonomiden siyasete doğru değişmesi, diktatörlüğün baskısı karşısında küçük çaplı endüstriyel eylemin uygulanabilirliğinin giderek azaldığının farkına varılmasıyla birlikte, işyerinde sabotajlara ve isyancılara gizli yardımlarda artışa yol açarken, 1957 yılı boyunca ve 1958 başında yerel veya sektörel temelli grevler azaldı.

Bu sürecin bir parçası olarak M-26-7, gizli devrimci işçi sınıfı örgütlenmesini Guantanamo ve Santiago'dan adanın geri kalanına yaymak için Nıco Torres başkanlığında bir komite kurdu ve aynı zamanda, dağlardaki isyancılar için de bir destek ağı oluşturdu.

M-26-7 kent merkezinin popüler bir ulusal lideri olan Frank Paıs'ın 1957 yılının Ağustos ayında Santiago'da polis tarafından öldürülmesine karşı Oriente eyaletinde yapılan başarılı genel grevin ardından hem PSP hem de M -26-7 rejimi devirmek için yaptıkları genel grev propagandalarını artırdılar. Ekim 1957'den itibaren, PSP ve isyancı ordu liderleri nispeten resmi bir temelde birbirleriyle görüşmeye başladılar. Bununla birlikte, M-26-7 9 Nisan 1958'de genel grev çağrısında bulunduğu, PSP ile yapılan görüşmelerde pek bir gelişme olmamıştı. Havana'da neredeyse hiç işçi sınıfı desteği alamayan bu grev, hareketin en iyi birçok yeraltı eylemcisinin hayatına mal oldu. Batista'nın polis şefinin, "yaralı yok, teslim almak yok" şeklinde talimat vermesinin ardından baskılar özellikle ağırlaştı.

Ardından hem PSP hem de M-26-7 Mayıs 1958'de durumu değerlendirdiler.

Her iki örgütün de diktatörlüğün devrilmesini savunan taktiklerinde bir yakınlaşma olmaya başlamıştı. PSP diktatörlüğe karşı silahlı muha-

lefet gerekliliğini kabul etti ve M-26-7 işçi sınıfı örgütlenmesine daha açık bir yaklaşım benimsedi. Bu, pratik ortak faaliyetin ve Küba ayaklanmasının tarihinde başka bir dönüm noktası olan devrimci sürecin yeni bir safhasının yolunu açtı.

Frank País, 26 Temmuz Hareketi şehir yeraltı grubunun lideri ve örgütün devrimci işçi hareketinin potansiyel önemini gören ilk liderlerinden biriydi.

Frank País, 30 Kasım'daki Santiago saldırısı ve 13 Mart'ta Başkanlık Sarayı'na Directorio Revolucionario tarafından yapılan saldırı sonrasında diktatörlüğün baskılarının yoğunlaşması sonucunda Mart 1957'de tutuklandı. 100'den fazla diğer M-26-7 sanığıyla birlikte, Mayıs ayında serbest bırakıldı. Yargıç Manuel Urretia, hükümetten gelen baskıyı reddedip, sanıkların tiranlık karşısında isyan etmek için anayasal haklarını kullandıklarına karar vermişti. Serbest kalmasının ardından, País derhal M-26-7'nin yeraltı hareketini yeniden yapılandırmaya başladı. Bu sürecin bir parçası olarak, işçileri seferber etme ve örgütlenme konusunda daha fazla dikkat gösterilmesi gerektiğine karar verdi. Guantanamo'da Granma'nın çıkartmasını destekleyen grevin başarısı sonucunda, şimdi polis tarafından aranan bir adam olan Nıco Torres, işyeri hücre yapısını kurmak ve Guantanamo örneğini ülke çapında yaygınlaştırmakla görevli bir komitenin koordinatörü oldu. Ertesi yılı, adayı bu amaçla dolaşarak geçirdi.

26 Temmuz Hareketi, başlangıçtan itibaren işçileri örgütlenme perspektifine sahipti, ancak işçilerin rolü esasen dağdaki isyancılara finansal ve lojistik destek sağlamak ve sabotajlar yapmak olarak değerlendiriliyordu. Aralık 1956'nın başındaki Guantanamo grevlerinin başarısı, Frank País'i güç ve potansiyelleriyle muazzam derecede etkilemişti.

Frank País hapisneden serbest bırakıldığında, işçileri seferber etmek için ciddi girişimlerde bulunulması yönünde çağrıda bulunan bir rapor yayınladı ve hareketin, iyi organize edilmiş ve yönlendirilmeleri halinde rejimi devirebilecek olan işçilerin önemini unuttuğunu belirtti. Guantanamo'da yapıldığı gibi, küçük ölçekli genel grevlerle deneyim kazanabilecek, disiplinli ve eğitimli bir liderlik oluşturulması için ısrar etti. País, burada işçileri örgütlemeye yönelik çabaları müthiş olarak niteledi. Ona göre bu örnek, uygulamada ne yapılması gerektiğini gös-

teriyordu. Bununla birlikte, 1957 yılının ilk aylarında Frank País'in ana öncelikleri, Sierra Maestra'daki isyancı gerillaları desteklemek ve lojistik sağlamak ve Instituciones Cívicas - Sivil Toplum Örgütleri'nin silahlı bir ayaklanmayı desteklemelerini sağlamaktı. Küba Tabipler Birliği Başkanı tarafından yönetilen bu örgüt, Masonlardan, Katolik Öğretmenler Birliği ve Havana Barosu'na kadar uzanan yaklaşık 200 profesyonel ve dini organizasyonun gevşek bir birleşmesiydi. Bu örgüt, şiddetin çok artması ve ekonominin daha da bozulmasıyla rejimden gitkiçe daha da dışlanmış hale gelen Küba orta sınıfının liberal unsurlarını temsil ediyordu.

Instituciones Cívicas'tan destek alma sürecinin bir parçası olarak Şubat 1957'de 26 Temmuz Hareketi liderliği Sierra Maestra'daki bir toplantıda Movimiento de Resistencia Cívica (MRC) - Toplumsal Direniş Hareketi'ni kurmaya karar verdi. Bu organizasyon, M-26-7'nin denetiminde olmakla birlikte, nominal olarak bağımsızdı ve isyancılarla Sivil Toplum Kuruluşları arasında bir köprü görevi görüyordu.

Manzanillo Sección Obrera, giderek büyüdü ve elektrik işçileri, nakliyeciler, telefoncular, eczacılar, fırıncılar, dükkan işçileri, ayakkabıcılar ve kahve kavurucularını temsil eden sendikalarda hücreler oluşturdu. "El Paraíso" şirketinin otobüs şoförleri, Santiago'dan propaganda malzemesi getirirken, sabotaj konusunda uzman olan Manzanillo'daki elektrikçiler, diğer iş yerlerinde çalışanlara patlayıcı madde kullanmayı öğretiyorlardı. Bölgenin Sierra'daki isyancılara yakınlığı göz önüne alındığında, isyancılara para ve malzeme temin etmek büyük önem taşıyordu.

Matanzas'ta, sektördeki anlaşmazlıklardan istifade eden tekstil işçileri, bölgedeki Sección Obrer'nın omurgasını oluşturdular. 1952'den bu yana tekstil işçilerinin devam eden mücadeleleri, Küba tekstil endüstrisinin 1954'te Japonya ile imzalanan ticaret anlaşmasında şeker oligarşisinin çıkarlarına kurban edilmesi ve la Rayonera ve Textilera de Ariguanabo tekstil fabrikalarının Amerikalı sahipleri Hedges ailesinin sendika karşıtı tutumu, milliyetçilik duygularını arttırmaya ve M-26-7'nin eleman bulabilmesine verimli nedenler sağlamıştır. Tekstil İşçileri Sendikası'nın yerel büroları, 26 Temmuz Hareketi için örgütlenme merkezi haline geldi ve işçiler, yukarıda belirtilen Guantanamo'daki

militalara benzer şekilde sabotaj ve grev eylemini birleştiren bir yaklaşım benimsediler.

1957 yazında şimdi M-26-7'nin Ulusal Eylem Koordinatörü olan Frank País, hem hareketin gizli operasyonlarını ilerletmek, hem de yakınlardaki Sierra Maestra dağlarındaki gerillalara desteği örgütlemek üzere Santiago'da görev üstlenmişti. Temmuz 1957'de yerel bir polis şefi tarafından öldürülmesi, muhtemelen Batista diktatörlüğü boyunca muhalefetin en büyük halk gösterisi olan Oriente'de genel bir greve neden oldu.

Frank País 30 Temmuz'da polis tarafından yakalandı. Bir polis muhabiri tarafından tanındı ve derhal orada vurularak öldürüldü. Bu, 30 Kasım 1957 olaylarını takiben, Santiago de Cuba kentinde uygulanan terör döneminin bir parçasıydı. Frank País'in cenaze töreni, şehrin karşı karşıya kaldığı vahşetin genel seviyesini protesto için muhalefetin büyük bir gösteri yapmasına vesile oldu.

Cenaze töreninde 60.000 kişi şehre doğru yürüyerek işçileri fabrikalardan, ofislerinden ve dükkanlarından sokağa çağırdı. Grev, hızla Oriente'de, Palma Soriano, Contramaestre, Bayamo, Manzanillo, Guantánamo, Campechuela ve Jiguani'de yayıldı.

Guantánamo'da bir grev komitesi kuruldu ve demiryollarından başlayarak şehir ve çevre bölge 1 Ağustos'ta greve gitti. Frank País bölgede tanınmış ve saygı gören bir kişiydi. Greve tamamen uyuldu; demiryolu, elektrik tesisi, havaalanı, bankalar ve otobüsler ile birlikte çoğu dükkan ve işletmeler kapanmıştı. Bu eylemin yanı sıra grevciler bazı köprüleri ve elektrik hatlarını bombaladılar, polis ve kırsal muhafızlarla silahlı çatışmalara girdiler. Düzenin güçlerinin acımasız davranışı grevin yayılmasına yardımcı oldu; çünkü ordu, dükkanların kapılarını kırıp mallarını caddeye atıyordu.

Genel olarak, Ağustos grevinin en etkili olduğu bölgeler M-26-7 ve PSP arasında işbirliği kurulmuş olan bölgelerdi.

9 Nisan 1958

Oriente'de, Frank País'in cinayetini protesto etmek için yapılan grev dalgasının başarısı, eylemi daha batıya yayma başarısızlığını gölgede bıraktı. Bu, M-26-7 liderliğini, diktatörlüğü devirmek için gereken son

darbe olarak öngördüğü, 9 Nisan 1958'de başlayacak genel bir grev çağrısı yapmaya teşvik edecekti. Ancak bu grev de tümüyle başarısız oldu.

Hem PSP hem de M-26-7 liderliği, Ağustos 1957 grevinden çok etkilendiler, ancak çok farklı sonuçlar çıkardılar. M-26-7 liderliği, zafer için gereken tek şeyin bir adım daha ileri atmak olduğu sonucuna vardı. Diğer taraftan, PSP,% 20'lik ücret talebiyle ilgili tekliflerinin ve ayrıca baskıya karşı yapılan grevlerin yaygın bir şekilde desteklendiğini görerek, la lucha de masas -kitle mücadelesi- yaklaşımlarının meyve verdiğini düşünüyordu.

Fidel Castro ve emektar komünist şeker işçileri lideri Ursinio Rojas'ın Ekim 1957'de Sierra Maestra'da gerçekleştirdikleri toplantıdan sonra birleşik bir işçi cephesi kurma girişimi önemli oldu. Havana'da birkaç toplantı yapıldı ancak bu toplantılarda bir anlaşmaya varılamadı.

Bununla birlikte, bu tartışmalar partinin gerillalara karşı tutumunu yumuşattı. La lucha de masas -kitle mücadelesinden- övgüyle söz edip, kentsel terörizmi kınanırken; Mart 1958'de Sierra Maestra'daki isyancıları, silahlı hareketin kitle hareketini desteklemesi şartıyla destekleme sözü verildi.

Şubat ayında PSP Ulusal Komitesi, üyelerinden Carlos Rafael Rodriguez'in yüz yüze görüş alışverişinde bulunmak üzere Sierra'ya gönderilmesine karar verildi. Ancak bu görüşmenin ayarlanmasından önce, 26 Temmuz Hareketi tek taraflı olarak genel grev çağrısında bulundu.

1958 ilkbaharında, Sierra Maestra'daki gerillalar bir yıldan uzun süre varlıklarını korumuşlar ve verimli bir disiplinli savaş gücü haline gelmişlerdi. Kentsel yeraltı örgütünün yardımıyla kendi alanlarını kontrol altına almışlar, hükümet güçlerine başarılı saldırılar düzenlemişler ve yerel köylüler arasında önemli ölçüde destek sağlamışlardı. Varlıklarının devam etmesi kriz ortamının sürmesine yardım ediyor ve rejimin muhaliflerine umut ve ilham veriyorken, ordunun askeri olarak onları imha etme konusundaki açık yetersizliği Batista'nın itibarını yitirmesine yol açıyordu.

1958'in Mart ayı başlarında bir öğrenci grevi ülkenin eğitim sisteminin çoğunu kilitlemeyi başardı ve genel bir grev çağrısı mantıklı bir sonraki adım olarak görülüyordu. Operasyonun tüm sorumluluğunu

üstlenen Faustino Pérez, kendisiyle yapılan bir röportajda Ağustos 1957 grevinin başarısının kendisinde, rejimi devirecek nihai bir ayaklanma için koşulların var olduğu görüşüne ve bu da güç dengelerinin gerçekçi olmayan bir değerlendirmesine yol açtığını söyledi. Fidel Castro'ya 2 Nisan 1958 tarihli mektupta Pérez, “tüm sektörler greve olumlu bakıyorlar ve destek vermeye hazırlar” diyordu. Daha önce doğuda genel bir grev düzenlemenin mümkün olduğunu gördükten sonra, tüm taraflar, Havana'daki grevin başarı ya da başarısızlığını, durumun anahtarı olarak gördüler. Bununla birlikte, FON'un organizasyonu büyümeye ve başkent dışında kendisini kurmaya devam ederken, Havana'da çok sınırlı kalmıştı.

Havana M-26-7 yeraltı hareketindeki anti-komünist unsurlar Castro'nun PSP ile yaptığı görüşmelerden dolayı mutsuzdu. Bunun sonucunda, bağınazca nedenlerle başkentte ortak grev komiteleri örgütlemeyi reddettiler. Bu noktada, FON'un birleşik bir örgüt olmaktan çok uzak olduğu ve uygulamanın herhangi bir bölgedeki liderlerinin siyasetine ve önceki deneyimlerine bağlı olarak bölgeden bölgeye büyük ölçüde değiştiği de vurgulanmalıdır.

Faustino Pérez nisan ayı başında Fidel Castro'ya, Castro'nun 26 Mart'ta yayınladığı manifestodan mutsuzluk duyduklarını yazdı:. Bu manifesto, “FON'un liderliğinin çabalarını bütün politik ve devrimci örgütlerin işçi kesimleri ile koordine edeceği” belirtilmişti; bu politika, Havana M-26-7 liderliği içinde popüler bir politika değildi. Yine de Havana'nın sanayi bölgeleri San Miguel del Padrón, Guanabacoa, Regla, Bejucal, San Jose de las Lajas ve Luyanó'da bazı ortak komiteler kurulmuştu.

Nisan 1958'den önce M-26-7, genel anlamda askeri bir bakışa sahipti ve işçilerin “Ulusal Çıkar” ı algılanan sınıf çıkarlarının üstünde tutmaları bekleniyordu. Bu, M-26-7'nin, grev organizasyonunun sorumluluğunu Havana'daki -Movimiento de Resistencia Cívica'ya- Toplumsal Direniş Hareketi'ne vermesine neden oldu; bu örgüt, ne tecrübeye sahipti, ne de kendi rolünü yerine getirmesini sağlayacak bir şebekeye...

Fidel Castro, 12 Mart 'ta “Topyekün Savaş” açıklamasıyla yeni bir devrimci genel grev ilan etmiş olduğundan, önceden uyarılmış bulu-

nan hükümet anayasayı askıya almış ve orduyu ve polisi savaşa hazır hale getirmişti. CTC bürokrasisi, Castro karşıtı propagandasını hızlandırarak M-26-7'yi işçi sınıfını sırtından bıçaklamakla suçladı ve grevi destekleyen işçilerin görevden alınacağı, sendikaların kendilerini desteklemeyeceği tehdidini yaydı. CTC bürokrasisi bu amaçla, polis ve işverenler için şüpheli militanlar listeleri hazırladı.

Böylece, yetkililer greve hazırlarken, beklenmedik bir zamanda gelen grev çağrısı çoğu işçiyi şaşırttı.

Hükümet yanlısı bir milis gücü tarafından desteklenen polis ve ordu, Havana sokaklarında taşkınlık içinde silahlarını rastgele boşalttılar. Zayıf şekilde silahlanmış olan M-26-7 milisleri durumu kontrol edemiyorlardı; hatta çoğu kendilerini savunma konumunda bile değildi. Bu şartlar altında, çoğu işçi için işyerlerini terk etmek imkansızdı ve grev başarısız oldu.

Guantánamo yine işe geri dönen en sonuncu şehir oldu; devam etmek için emir Ordu'nun muhalefete gözdağı vermek için bütün gücüyle şehre yüklenmesi olasılığı karşısında, grevi sürdürmek mümkün değildi. Burada yapılan grev diğerlerinden daha uzun, sürdü, çünkü Sierra Cristal'e yeni ulaşan isyancı gücü, Raúl Castro komutasındaki Segundo Frente (İkinci Cephe), ordu güçleriyle mücadeleye girerek grevcilere koruma sağladı. Gerillalar başka yerlerde El Cobre'de olduğu gibi hükümet güçlerini taciz ederken, bu bölge, isyancı güçlerin orduyu yerel olarak etkisiz hale getirmeye yetecek kadar güçlü olduğu tek alandı; ayrıca, düşmanın güç merkezlerinden izole bir durumdaydı. Guantanamo bölgesindeki grevin, diğer bölgelere göre daha başarılı olması, savaşçı sendikacılık düşüncesini savunanlara yaklaşımlarını adanın geri kalanına yaymak için ihtiyaç duydukları inandırıcılığı sağlayacaktı.

Havana'daki grevin başarısızlığı, Batista karşıtı hareket içinde yoğun tartışmalara yol açtı. Birincisi, Havana işçi örgütleri ve milis liderleri tarafından Fidel Castro'ya, kopyaları da M-26-7 Ulusal Yönetimi ve FON liderliğine gönderilen, eleştirel bir tonda yazılmış, grevin, düşmanın eline koz verdiğinden şikayet eden bir mektuptu. 26 Temmuz Hareketinin işçi sınıfı içerisinde genel bir grev çağrısı yapmak için yeterli nüfuzla sahip olmadığını ve bu eylemde, işçilerin bilinçli iradesine değil silahlı eylemlere bel bağlandığını söylüyordu.

Bununla birlikte, silahlar yetersiz olduğu için bu stratejinin, baştan başarısızlığa mahkum edilmiş olduğunu belirtiyordu. Diğer vurgulanan sorunlar, hazırlıkların yetersizliği, mağaza çalışanları gibi önemli sektörlerin grev çağrısını çok geç almaları, liderlerle, temelde grevi örgütleyecek olan yerel koordinatörler arasında iletişim eksikliği ve diğer örgütlerle koordinasyonda başarısızlık olmasıydı. Mektup, örgütün gerçekle ilişkisini yitirdiği ve güç dengesi ile ilgili kendi propagandasına inanmaya başladığı sonucuna varıyordu. Las Villas eyalet liderliğinden gelen bir diğer mektup, daha ölçülü bir tonla benzer noktalara işaret ediyor ancak, başarısızlığın belirli bir liderin değil, tüm örgütün hatası olduğunu kabul ediyordu.

İşlerin düzene sokulması süreci 3 Mayıs 1958'de Sierra Maestra'daki Los Altos de Mompié'de yapılan bir toplantıyla başladı. Çalışan sınıfın ayaklanmaya katılımı açısından iki önemli karar alındı; bunlardan biri gerilla mücadelesine öncelik vermek, diğeri de FON'u yeniden örgütlemektir. Bu ikinci işlemin bir parçası olarak, hastalığından kurtulmuş olan Nıco Torres FON'un liderliğine geri döndü. David Salvador'a başka sorumluluklar düşürüldü. Bir mide ülseri ameliyatı sonrasında, 1958 başlarında eylemlerden uzak kalan Torres, Nisan grevi planları yürürlüğe girdiğinde harekete geri dönmüştü. Onun etkisi altındaki bölgelerde ve özellikle kendi şehri Guantanamo'da grevin nispeten daha başarılı olması, FON'un yeniden örgütlenmesi görevinin ona verilmesini sağlamıştı. Şebekesini ve yöntemlerini Oriente'den başkente doğru genişleterek işe başladı.

FON, Mayıs 1958'de yayınladığı bir manifesto ile bu fiyaskonun tüm sorumluluğunu üstlendi. Bununla birlikte, genel grevin, işçi haklarını savunmak ve genişletmenin yanı sıra "cumhuriyeti boğan şeytani despotizmi bastırmak" için en etkili yol olduğu konusundaki görüşünü koruyordu. Mujal 'a ve hükümete ayrıntılı bir şekilde saldıran manifesto, işçilerin acil talepleri ile devrimci bir değişim ihtiyacını ilişkilendiren ve ekonomi ve politikayı karıştıran bir talepler listesi ile sona eriyordu.

Nisan grevinin başarısız olmasının ardından ,PSP ile çalışmaya ilişkin kararın uygulanmasına geçilmesi gerekiyordu. PSP, grevle ilgili olarak bilgilendirilmemiş ve planlama sürecine dahil edilmemişti. PSP

liderliği, grevin dışında bırakılmaktan dolayı kızgınlık duysa da, bu, 26 Temmuz Hareketinin ciddi görüşmeler başlanması kararı ile aşılmış görünüyordu. PSP uzun süredir birlik çağrısı yapıyordu ve isyancıların yaklaşımları, onlara, eleştirilerinin en azından kısmen kabul edildiğine inanmaları için bir neden verdi.

En tanınmış ve en iyi bilinen iki komünist liderin kaybedilip öldürülmesi, PSP liderliğinin kalanını şok etti. Bu terör, parti liderliğini krize yasal bir çözüm bulunma ihtimalinin bulunmadığına ikna etmeye ve işçiler daha fazla adım atmadan önce, silahlı korunmaya ihtiyaç olduğuna ikna olmaya başladılar.

Ağustos ve Nisan aylarında yapılan grevler, Havana'ya ulaşmakta başarısız olmalarına rağmen, yine de muhalefet için etkileyici gösterilerdi. Böyle yaygın eylemler yapabilme kabiliyetleri ve isyan ordusunun dağlarda varlığını sürdürerek büyümesi, grevin yenilmiş olmasına rağmen artık M-26-7'nin Batista'ya karşı muhalefetin merkezini oluşturduğunu ve diğer siyasi örgütlerin onlara uyum sağlamaları gerektiğini açıkça ortaya koyuyordu. Bu nedenle, PSP, grev öncesinde dışlanmalarının yarattığı sıkıntıya rağmen, M-26-7 ile anlaşmaya varmak konusunda ilgileniyordu.

Aynı zamanda grevin başarısızlığı 26 Temmuz Hareketi'nde önemli bir grubu, kökleri hâlâ işçi hareketinde olan PSP ile çalışmanın avantajları olacağına ikna etmişti.

FON'un yeni liderliği, PSP liderliğine sempati yapmamakla birlikte, pragmatik bir yaklaşım benimseyerek ve 1958 yazında ciddi müzakerelere başlıyordu.

Böylece, 9 Nisan'daki grevin başarısızlığı M-26-7 ve PSP'nin yaklaşımlarını değiştirmelerine ve aralarında bir taktik yakınlaşma süreci başlatılmasına rağmen örgütsel yakınlaşma daha yavaş geliyordu.

Batista'nın Son Günleri

Batista'nın Küba'sında grev yapmak bir ölüm kalım sorunu olmuştu ve işçilerin, hayatta kalma şansları konusunda ve kendi siyasi ve ekonomik çıkarları doğrultusunda başarılı bir sonuç elde etme olanakları konusunda kendine güven duymaları gerekiyordu. Ayrıca, 1958 yazında, gerillalar, hâlâ kendilerinden sayıca çok üstün olan Batista ordu-

sunun kuşatmasını kırmak zorundaydılar..

İsyancıların zaferi, M-26-7'yi muhalif güçler arasında en ön plana çıkaracak ve 1959'un Ocak ayı başında, 26 Temmuz Hareketi iktidara taşıyacak bir genel grevin yolunu açacaktı.

Hükümet güçlerinin yenilgisinden ziyade, işçilere sayısal olarak daha aşağı bir kuvvetin elindeki muamelelerle tamamen moral bozukluğu getiren güvenlik güçleri tarafından vahşileştirilmeden greve gidebileceklerine inanma güveni verildi.

Yaz Saldırısı

Nisan 1958'de, Santiago'daki İngiliz Başkonsolosu eyaletlerde hükümetin durumunun giderek istikrarsızlaştığını ve “zengin, yoksul herkesin Castro'nun lehine olduğunu” görüyordu.

Yaz sonu ile sonbahar başında, işçilerden gelen maddi destekler M-26-7'nin İşçi Seksiyonu üyeliğindeki artışa paralel olarak arttı. Gerillalar için, işçilerin yer altı hareketi tarafından sağlanan lojistik destek savaşı devam ettirebilme yeteneği açısından hayati önem taşımaktaydı. İsyancıların gelişen zaferi ve bunun devletin silahlı kuvvetleri üzerindeki moral bozucu etkisi, giderek artan sayıda sıradan işçiye devrimi aktif biçimde desteklemeleri için güven veriyordu.

İşçi Seksiyonu'nun savaş sırasındaki önceliği, gerilla savaşçılarına lojistik destek sağlamaktı; ancak zaferin az çok garantilenmesiyle birlikte, dikkatlerini tüm muhalif işçi örgütlerini birleştirme konusuna yönelttiler. Bu çabanın, Birleşmiş bir işçi örgütü olan Birleşmiş Milletler İşçi Cephesi'nin (FONU veya Birleşik Ulusal İşçi Cephesi) kurulmasıyla sonuçlanması isyancı hareketin elini oldukça güçlendirdi.

9 Nisan grevinin yenilgisinin ardından Batista, bir “yaz saldırısı” vasıtasıyla avantajı ele geçirmeye çalıştı. Bu saldırıda, Sierra Maestra'daki isyancıları askeri açıdan ezmek için ordunun daha büyük ateş gücü ve sayısal üstünlüğünün kullanılması planlandı. Diktatörlüğün uçaklar ve topçu tarafından desteklenen 10.000 civarında askerine karşılık, Sierra'daki isyancılar sadece 300 silahlı gerillaya sahip olduklarından, sonuç Batista için büyük bir sorun teşkil etmiyor gibi görünüyordu. İsyancı savaşçıların üstün morali ve dağlık arazinin akıllıca taktiksel kullanımı, bu küçük gücün zafer üstüne zafer kazanmasını sağladı.

Sierra Maestra'daki savaş hızla tüm diğer konuları gölgede bırakarak, rejime karşı olan herkesin ilgi odağı oldu. Her şeyin dağlarda meydana gelen savaşların sonucuna bağlı olduğu açıkça görülüyordu. 1958 yazında herhangi bir grev veya gösteriye ilişkin bir kayıt yok. Bu şartlar altında, M-26-7 İşçi Seksiyonu için öncelik, isyancı ordusu için lojistik destek örgütlemek, sabotaj yapmak ve isyancıların askeri başarı elde etmesi durumunda genel grev için hazırlık yapmaktı.

Dağlardaki gerillalar lojistik destek açısından, gıda ve giysiler için neredeyse tamamen şehirlerdeki destekçilere bağımlıydı. Orta sınıf üyesi destekçilerden ve isyancıların kontrolü altındaki bölgelerde işverenler 'vergilendirilerek' sağlanabiliyordu, ancak bunun maddi destek haline getirilmesi gerekiyordu. Bunun için, mağazalardaki, depolarındaki ve dağıtım depolarındaki işçiler, büyük çapta önemli görevler aldılar. Demiryolu işçileri bu malzemeleri polisin burnunun ucundan geçirirken, otobüs sürücüleri propaganda dağıtım ağları kurdular. Santiago ve Guantanamo'daki telefon operatörleri polis görüşmelerine kulak misafiri olarak topladıkları istihbaratı isyancılara ilettiler.

Hükümet, isyancıların yenmekte başarısızlığa uğradığını sıkı bir medya sansürüyle gizleme girişiminde bulundu. Asilerin Sierra Maestra'dan faaliyet gösteren radyo istasyonu Radyo Rebelde, sayesinde bu girişim büyük ölçüde başarısız oldu.

Asi kuvvetler rejimin yaz saldırısını Ağustos 1958'de yenilgiye uğratarak bütün muhalefete büyük moral verdiler ve 26 Temmuz Hareketi'nin Batista karşıtı mücadelenin gerçek lideri olduğu teyid edilmiş oldu. Bu pozisyon, 20 Temmuz 1958'de PSP dışındaki tüm muhalif eğilimler tarafından imzalanan Karakas Anlaşması ile vurgulandı. Bu anlaşma, M-26-7'ye tam bir özgürlük verdi; muhalefet, birleşik cephe konusunda anlaşırken, geri kalan muhaliflerin isyancı ordu liderliğini fiilen kabul etmelerini sağladı. Anlaşmada, uygulanacak taktik oldukça açık bir şekilde belirtiliyordu: "sivil cephede büyük bir genel grev ile doruğa ulaşacak silahlı bir ayaklanma". PSP Karakas Anlaşmasına dahil olmamıştı ve üç hafta boyunca gazetelerinde bunu yüksek sesle protesto ettiler, fakat CNDDO ile FON arasında görüşmelere ilişkin girişimlerin başlamasıyla, susmayı tercih ettiler.

Altos de Mompié'de düzenlenen M-26-7 liderliğinin ulusal toplan-

tısında PSP ile birlikte çalışmaya karar verildiyse de, yaz boyunca çok az ilerleme kaydedildi.

Hükümetin yaz saldırısı püskürtüldükten sonra, M-26-7 liderliği dikkatini işçi hareketine çevirdi. Raúl Castro, FON'un liderliğini Sierra Cristal'de bir toplantıya çağırdı. Toplantı, 12 Eylül 1958'de gerçekleşti.

Bu toplantıdan sonra, Jesús Soto ve David Salvador Havana'ya geri döndüler ve bir toplantı düzenlemek için PSP ile iletişime geçtiler. Ekim 1958'de, Frente Obrero Nacional Unido (FONU) olarak adlandırılacak ortak bir örgüt oluşturulması kararlaştırıldı ancak bu kamuoyuna 12 Kasım'da açıklandı.

İki İşçi Kongresi

FONU kurulduktan sonra, rejimi devirmek için bir genel grev hazırlıklarıyla meşgul oldu. Bu bağlamda, Sierra Cristal dağlarında ve Kuzey Las Villas'ta düzenlenen iki işçi kongresi çok önemliydi.

Nisan 1958'deki başarısızlıktan alınan dersle, bu yeni grevin Ocak 1959'da şeker hasadının başlamasıyla aynı zamana denk gelmesi ve böylece ekonomik etkisinin en üst düzeye çıkarılması planlandı

1958 yılı sonunda iki "Kurtarılmış Bölgede İşçi Kongresi", biri Sierra Cristal dağlarında Raul Castro liderliğindeki Segundo Frente Oriental 'Frank País'in kontrolü altındaki bölgede, diğeri de Camille "Cienfuegos" komutasındaki isyancıların yönetiminde bulunan kuzey Las Villas ilinde yapıldı.

Bu iki toplantı kendi içlerinde önemli olaylardı; diktatörlük ve iç savaş koşullarında birkaç yüz delegenin toplanması, etkileyici bir örgütlenme düzeyini gösteriyordu. Ayrıca, bu kongreler isyancı hareketin, işçi sınıfı çevrelerindeki meşruiyetini önemli derecede artırdı; örgütlü emek içindeki muhalefet güçleri resmen birleştiklerini ve alternatif bir örgütsel yapı oluşturabileceklerini göstermiş oluyorlardı. Bu nedenle mujalist CTC bürokrasisinin son kalan inanırlılığını zayıflatmada önemli bir rol oynadılar.

Mart 1958'de Segundo Frente Oriental 'Frank País'i kurduktan kısa bir süre sonra, Raúl Castro, komutası altındaki bölgede iş ilişkilerini düzenleyen Buró Obrero (İşçi Bürosu) kurdu. O yılın ekim ayının başlarında, Níco Torres, Sección Obrera'nın ulusal koordinatörü olarak

M-26-7'nin emek hareketine müdahalesini ve aynı zamanda Segundo Frente Oriental Buró Obrero'yu buradan yürütmek için Sierra Cristal'e geçti.

Torres'in bölgeye gelişinden birkaç gün önce 21 Eylül'de bölgedeki köylülerin sorunlarını tartışmak için başarılı bir Köylü Kongresi (Congreso Campresino) düzenlendi. Şeker işçileri için benzer bir organizasyon düzenlemeye karar verildi ve 23 Ekim'de El Sigual'de bir hazırlık toplantısı gerçekleştirildi. Bu, öncelikle isyancıların kontrolü altındaki bölgedeki şeker plantasyonlarının nasıl ele alınacağını değerlendirmek üzere yapıldı. Bölgedeki 36.000 şeker işçisi, işverenlerin isyancı ordu-suna verilen desteği engellemeye çalıştılarından şüpheleniyordu. Oturumda, tartışmalar kısa sürede genişledi ve FONU'nun yakın bir tarihte faaliyete geçirildiği göz önüne alınarak, rejime karşı çıkan bütün işçileri temsil eden bir delege konferans için çağrı yapılmasına karar verildi. Bu toplantı, komünistler de dahil olmak üzere tüm siyasi eğilimlere açık ilk toplantılardan biri olması bakımından önem taşıyordu.

Bununla birlikte, ulusal bir toplantı için delegeleri adanın en doğusunda bir araya getirmenin pratik zorluğu M-26-7 Sección Obrera'nın ulusal liderliği tarafından değerlendirildiğinde, Oriente'den gelecek delegeler için Guantánamo yakınlarında bir kongre, diğeri de kuzeydeki Las Villas eyaletinin yakın zamanda kurtarılan bölgesinde şeker işçilerinin çağrıldığı iki kongre yapılmasına karar verildi.

Sierra Cristal'deki, Congreso Obrero en Armas -Silahlı İşçilerin Kongresi- adıyla bilinen kongre, 8 Aralık'ta başladı. İsyancıların kontrolü altındaki bölgelerdeki delegeler açık meclislerde seçildi, ancak bunun mümkün olmadığı yerlerde M-26-7 ve / veya PSP'nin yerel hücreleri tarafından tayin edildi. Konferansa gelen 110 delege, demiryolu, şeker, limanlar, madencilik, tıbbi ürünler, ticaret, ilaç, telefon, inşaat, matbaacılık, elektrik, marangozluk, fırıncılık sektörlerini ve ABD üs-sünde çalışanları temsil ediyorlardı. Kongrenin yapıldığı koşullar göz önüne alındığında bu, önemli bir delege sayısıdır. Nisan 1958'e kıyasla isyancıların işçi hareketi içindeki gücünü ve etkisini niteliksel olarak artırdığı görülüyor.

Ñico Torres'in bir raporunun ardından, kongre FONU'nun kurulmasını onayladı, isyancı orduya tam destek vaadinde bulundu ve bir eko-

nomik talep listesi oluşturdu.

FONU'nun kuruluş toplantısında şeker işçileri konferansını düzenlemek için bir komite oluşturulmuştu. Bu komitenin, Che Guevara'ya gönderdiği, onun desteğini isteyen mektuba Che olumlu bir yanıt verdi. Camilo Cienfuegos ile görüşmelerin ardından Ursinio Rojas, hazırlıklarda yerel Comisión Obrera'ya yardım etmek üzere Las Villas'a gönderildi.

Kuzey Las Villas'da isyancılar tarafından yönetilen bölgedeki yerel işyerleri yeniden düzenlenmeye başlanınca, Comisión Obrera kongreye hazırlanmak üzere bir dizi ilçe toplantısı için çağrı yaptı.

“Kurtarılmış Bölgelerdeki Şeker İşçilerinin Kongresi”nde, örgütlenme komitesinin raporuna göre, görüşülecek ana konu, ekonomik ve politik talepler için mücadelenin nasıl örgütleneceğini belirlemektir. Önceki mücadeleler, birlik olmadığı için başarısız olmuşlar, bu nedenle FONU kurulmuştu. Birlik kurmak hayati öneme sahip olarak görülüyordu ve çok sayıda Comités de Unidad (Birlik Komiteleri) zaten kurulmuştu. Önemli görülen diğer husus isyancı ordunun geliştirilmesi ve güçlendirilmesi idi. Diktatörlüğün ordusuna karşı önemli zaferler kazanılmıştı ve Oriente, kuzey ve güney Las Villas, Camagüey, Matanzas ve Pinar del Rio'nun bazı bölgelerinde isyancıları egemendi. Bu nedenle, mevcut koşullarda, devrimci askeri faaliyetle birlikte başarılı bir genel grevin diktatörlüğü devirebileceği düşünülüyordu. etti.

Sunulan raporda, bu mücadelenin önemli bir bölümünün, öncelikle işyerlerinde ve daha sonra belediye ve ilçe düzeyinde FONU'nun kurulması olacağı belirtiliyordu. Halen diktatörlüğün kontrolü altındaki bölgelerde çalışan bütün şeker işçilerine grev çağrısı yapılacaktı. Şeker işçileri, işçi hareketinin öncüsü olarak tanımlanıyor ve devrimci bir genel grevi gerçekleştirmek için bütün diğer işçilerden olduğu kadar küçük işletmeler, hizmetliler ve küçük çiftçilerin de dayanışması isteniyor; isyancı ordunun bu grevi tümüyle destekleyeceği ve korumasını sağlayacağı ve şeker işçilerinin isyancıların zaferine yardımcı olmak için ellerinden geleni yapacakları vurgulanıyordu.

28 Kasım'da 728 delege ile yapılan genel kurulun nihai kararı, ekonomik talepleri bütün Küba halkının siyasi talepleri için verilen mücadele ile yakından ilişkilendirdi.

Şeker işçilerini mücadelelerini, emekçi sınıfın geri kalanını ve vatansever diğer Kübalı sınıfları rejimi devirmek için bir savaşa yönlendirecek olan durdurulamaz bir direniş dalgasına çevirmeye çağırdı.

Birleşik Cephe

Ülkenin içinde bulunduğu zorlu koşullarda tek çözüm olarak görüldükçe, isyancılara verilen destek arttı. Yılın başında, resmi enflasyon oranının yükselişini takiben hükümet asgari ücret ve genel ücret artışını % 4 olarak belirledi. Economist Intelligence Unit raporunda bunu “işçileri işyerinde tutarak, asilerin etkisine daha az maruz kalmalarını önlemek için” yürütülen bir kampanyanın parçası olarak görüyordu. Bununla birlikte, hükümetin bu yaklaşımı o kadar belliydi ki, bu hareket, Batista’nın isyancılar sayesinde ücretleri artırmaya zorlandığı düşüncesiyle, M-26-7’nin nüfuzunu artırdı.

1958 sonuna kadar, işveren sınıfın önemli bir kısmı, hükümetin durumu çok kötü yönettiğini, herhangi bir değişikliğin, hatta asilerin bir zaferinin bile bir ilerleme yaratacağını düşünmeye başlamıştı. Şeker patronu Julius Lobo’nun “Batista’dan kurtulduğumuz sürece, bizim için onu kimin defettiği önemli değil” dediği aktarılıyordu. Aralık 1958’de Batista’nın, adanın doğusundaki yolların bile kontrolünü kaybetmesi ve normal ticaret faaliyetleri garanti altına alamaması, artık iş dünyasına herhangi bir yararlılık sağlayamadığı anlamına geliyordu.

İşverenlerin, isyancıların yol kesme ve köprüleri havaya uçurmaları karşısında iletişimin sürdürülmesi yönündeki baskısı üzerine hükümet, zırhlı bir tren kullanarak demiryollarını korumaya yönelik bir girişim başlattı. Zırhlı treni, başlangıçta Havana ve Santa Clara arasındaki demiryolunun korunması ve onarımı için 700 asker taşımak amacıyla Havana yakınlarındaki Ciénaga demiryolu atölyelerinde hazırlanıyordu. Bu olayın arkasındaki hikaye, devrimci işçilerin isyanın son aşamasında, propagandaya, sabotaja ve gerillalara yardım etmeye yoğunlaşarak katılmalarının iyi bir örneğidir.

Atölyenin avlusunda işçiler tren üzerinde çalışmayı reddetmeyi düşünüyorlardı, ancak 26 Temmuz Hareketinin yeraltı örgütleyicisiyle bir toplantı yapıldıktan sonra, yavaş olsa da çalışmaya devam ederken, isyancıları, işin hangi aşamada olduğundan ve neler yapıldığından ha-

berdar etmeye karar verdiler. Bu onlara atölyede konaklayan ve trenle gidecek olan halihazırda moralleri bozuk askerler arasında propaganda çalışması yapma fırsatı verdi. Bu çalışma sonuç verdi ve 23 Aralık'ta trenin hareketinden önce 39 asker, kendilerine sivil kıyafetler sağlayan demiryolu işçilerinin desteğiyle birliklerinden kaçtılar. Birçoklarının daha yolda kaçmasıyla tren, mevcut olması gereken asker sayısının yarısı ile Santa Clara'ya ulaştı. Tren, nihayet şehir için yapılan savaşın son aşamalarında Santa Clara'nın dışında raydan çıkarıldı. Bu noktada, askerlerin çoğu isyancıların tarafına kaçarak, subaylara ve geride kalan askerlere, teslim olmaktan başka bir seçenek bırakmadılar. İsyan ordusu tahrip edilen trenden önemli miktarlarda malzeme, silah ve mühimmat elde etti.

Batista'nın yaz saldırısı başarısızlığa uğratıldıktan sonra 21 Ağustos 1958 tarihinde Castro güçleri saldırmaya başladı. İsyan ordusunun hükümetin "Yaz Taarruzu"nu püskürtmedeki başarısı, Batista'ya karşı çıkan herkesi yüreklendirdi ve 26 Temmuz Hareketini muhalefetin en önemli unsuru olarak görülmeye başlandı. İşçi hareketi içinde bu yeni prestij, M-26-7'nin Sección Obrera -İşçi Seksiyonları-na olan desteğin artmasına da yansımıştı. İşçi hareketi içindeki ağırlık merkezi kararlılıkla asi tarafa kaymıştı.

9 Nisan'da başarısız olan grev, işçilerin düzeni sağlamak için ölümcül şiddet kullanmaya hazır olan güvenlik güçleri ile karşı karşıya kaldıklarında, harekete geçmek konusunda isteksiz olduklarını kanıtlamıştı. Durum yaz boyunca aşırı dramatik bir şekilde değişti; sonbahara kadar, yeni bir siyasi düzen olasılığı aniden ortaya çıktığı zaman, dar ekonomik amaçlar için endüstriyel eylemde bulunmak artık önemsiz görünüyordu. M-26-7'nin işçi sınıfı içinde duruşunu geliştirmiş olması, isyancı orduya eleştirel olmayan bir desteği ve silahlı mücadeleye dayanan taktik yaklaşımı benimseyen komünist parti için onlarla ittifakı daha çekici bir hale getirmişti.

Cienfuegos'un 30 Aralık 1958'de Yaguajay Çarpışması'nı kazanarak önemli bir başarı elde etmesinden sonra ertesi gün (31 Aralık) Santa Clara şehri Che Guevara, Cienfuegos ve William Alexander Morgan güçleri tarafından ele geçirildi. Bu haberler Batista'yı paniğe sürükledi. Haberi aldıktan saatler sonra, 1 Ocak 1959 tarihinde uçakla Dominik

Cumhuriyeti'ne kaçtı.

Che Guevara ve Camillo Cienfuegos liderliğindeki kollar, hızlı bir şekilde Havana'ya intikal ettirildi ancak bu kollar, başkentteki düşman kuvvetlerinin üstesinden gelmek için kendi başlarına yeterince güçlü değildi. Özellikle de Batista ile daha önce yakın bir ilişki kurmamış olan onurlu bir vatansever subayın yönlendirmesiyle yapılacak bir ordu darbesinin, orta sınıf desteğinin bir kısmını M-26-7'den ayırıp gerçek bir iç savaşı uzatması olasılıktı. Asiler, yeni yılın ilk sabahında Santiago'yu ele geçirmek için harekete geçerken, Fidel Castro, darbe girişimlerini kınamak ve devrimci bir genel grev çağrısı yapmak için radyodan konuştu. Henüz kurtarılmamış olan bölgelerdeki tüm işçilere yöneltilen bu konuşma, 26 Temmuz Hareketi'nin İşçi Seksiyonu'nun yolunu izlemeleri, tüm sendika bürolarını ele geçirmeleri ve bütün işyerlerinde örgütlenerek ülkeyi tamamen felç etmeleri çağrısı yapıyordu. Bu çağrı yayınlanır yayınlanmaz, grev tümüyle etkili oldu.

İsyancı ordu diktatörü devirmiş, ancak henüz iktidarı ele geçirme veya siyasi veya ekonomik sistemi değiştirmede başarılı olamamıştı. ABD büyükelçiliği, isyancıların zaferini önlemek için önceki rejimle bağlantısı olmayan, askeri bir darbeye liderlik edebilecek bir subay bulmak ümidiyle ülkeden kaçmayan generallerle acil görüşmelerde yapıyordu.

ABD, "hem Batista ve hem de Castro karşıtı ılımlı" askeri bir darbe örgütleyerek ABD yanlısı rejime yeni bir kan aşılamaı, böyle danışıklı bir iktidar değişikliği ile halkın Castro'dan yana dönmüş olan desteğini kesmeyi hesaplamaktaydı. Şüphesiz bundan asıl amaç, ABD'nin Küba'daki çıkarlarını garanti altına alabilmektir.

Grev, isyancıların zaferinin ezici popülaritesine ilişkin güçlü bir kanıt oldu. Ordu komutanları, bir askeri darbe planlarından hemen vazgeçtiler. Ayrıca, grev, Ocak ayındaki o ilk hafta için Havana sokaklarında düzeni koruyan M-26-7 militanlarına meşruiyet sağladı.

Fidel Castro'nun Santiago'dan Havana'ya geçişindeki kitlesel tepki, Küba topraklarındaki yeni iktidarın kim olduğunu açıkça ortaya koyuyordu.

(Stephen Cushion'ın Örgütlü Emek ve Küba Devrimi, 1952-1959, Amerika Araştırmaları Enstitüsü, Londra Üniversitesi başlıklı doktora tezinden özetlenerek çevrilmiştir.)

Amerika Birleşik Devletleri Ulusal Güvenlik Stratejisi Bölgesel Bağlamda Strateji

ABD'nin ulusal çıkarlarını korumak için yaklaşımlarımızı dünyanın farklı bölgelerine uyarlamalıyız. Yerel politik, ekonomik, sosyal ve tarihsel gerçekler bağlamında tehditlerin doğasını ve büyüklüğünü, rekabetlerin yoğunluğunu ve mevcut fırsatların neler getireceğini değerlendiren bütünlüklü bölgesel stratejilere ihtiyacımız var.

Bölgesel güç dengesindeki değişikliklerin küresel sonuçları olabilir ve ABD çıkarlarını tehdit edebilir. Piyasalar, hammaddeler, iletişim hatları ve insan sermayesi dünyanın kilit bölgeleri içinde yer alır veya bunlar arasında dolaşır. Çin ve Rusya güçlerini dünya çapında geliştirmek peşindedir, ancak en fazla komşularıyla etkileşime giriyorlar. Kuzey Kore ve İran da kendilerine yakın olanlar için büyük tehdit oluşturuyorlar. Ancak, yıkıcı silahlar çoğaldıkça ve bölgeler birbirine daha bağlı hale geldikçe, tehditler engellemek daha da zorlaşıyor. Yönlerini ABD'ye karşı değiştiren bölgesel dengeler, güvenliğimizi tehdit etmek için birleşebilir.

Amerika Birleşik Devletleri, Hint-Pasifik, Avrupa ve Orta Doğu'daki olumsuz yön değişikliklerini önlemek ve engellemek için irade ve yeteneklerini doğru kullanabilmelidir. Elverişli güç dengelerini sürdürmek, müttefikler ve ortaklarla güçlü bir bağlılık ve yakın işbirliği gerektirecektir çünkü müttefikler ve ortaklar ABD'nin gücünü artırır

ve genişletirler. Otoriter eğilimlere direnmek, radikal ideolojilere karşı çıkmak ve saldırganlığı önlemek için çıkarlarımızı ve sorumluluklarımızı paylaşırlar.

Dünyanın diğer bölgelerinde, istikrarsızlık ve zayıf yönetim ABD çıkarlarını tehdit ediyor. Bazı hükümetler güvenliklerini sürdüremiyor ve halkının temel ihtiyaçlarını karşılayamıyorlar, bu da ülkelerini ve vatandaşlarını yırtıcı güçlere karşı savunmasız bırakıyor. Teröristler ve suçlular, hükümetlerin zayıf olduğu, yolsuzluğun yaygın olduğu ve hükümet kurumlarına olan inancın düşük olduğu yerlerde başarılı olurlar. Stratejik rakipler, ülke kaynaklarını ve insanlarını sömürmek için genellikle yolsuzlukları ve devletlerin zayıflıklarını istismar ediyorlar.

İstikrarsızlık ve zayıf hükümetlerin bulunduğu bölgeler ayrıca güvenliği iyileştirmek, refahı teşvik etmek ve umudu yeniden yaratmak için fırsatlar sunmaktadır. Gelişmekte olan dünyada gelecek vadeden ortak (partner) ülkeler, toplumlarını geliştirmek, şeffaf ve etkili hükümetler kurmak, devlet dışı tehditlere karşı koymak ve egemenliklerini güçlendirmek istiyorlar. Bu ülkelerin birçoğu, piyasa ekonomileri ve siyasi özgürlüklerin sunduğu fırsatların değerini anlıyorlar ve Amerika Birleşik Devletleri ve müttefiklerimizle işbirliği yapmaya istekliler ABD, gelecek vadeden ortak ülkelerin reformlar yapmaya başlayarak amaçlarını gerçekleştirmeye çalışmalarını teşvik edecektir. Refah düzeyleri yükselen devletler ve kalkınma yardımı almaktan ticaret ortaklığına geçiş yapan uluslar, Amerikan şirketleri için ekonomik fırsatlar sunuyor. Ve istikrar, Amerikalıları evlerinde hedef alan tehditleri azaltır.

Hint-Pasifik

Hint-Pasifik bölgesinde, dünya düzeninin özgürlük yanlısı ve baskıcı vizyonları arasında jeopolitik bir rekabet yaşanıyor. Hindistan'ın batı kıyısından Amerika Birleşik Devletleri'nin batı kıyılarına kadar uzanan bölge, dünyanın en kalabalık ve ekonomik olarak dinamik bölümünü temsil etmektedir. ABD'nin özgür ve açık bir Hint-Pasifik'e ilgisi, cumhuriyetimizin ilk zamanlarına kadar uzanır.

ABD Çin ile işbirliği yapmaya devam etmeyi amaçlasa da, Çin, diğer devletleri kendi politik ve güvenlik gündemine kulak vermeye ikna

etmek için ekonomik teşvik ve cezaları kullanmakta, operasyonlar yürütmekte ve askeri tehditler ima etmektedir. Çin'in altyapı yatırımları ve ticaret stratejileri jeopolitik özlemlerini güçlendiriyor. Güney Çin Denizi'nde ileri karakollar kurma ve orayı militarize etme çabaları ticaretin serbest dolaşımını tehlikeye atıyor, diğer ulusların egemenliklerini tehdit ediyor ve bölgesel istikrarı zayıflatıyor. Çin, ABD'nin bölgeye erişimini sınırlamak ve kendi elini serbestleştirmek için tasarlanmış hızlı bir askeri modernizasyon kampanyası başlattı. Çin, hırslarının karşılıklı olarak faydalı olduğunu ileri sürüyor, fakat Çin'in hakimiyeti, Hint-Pasifik'teki pek çok devletin egemenliğini kısıtlıyor. Bölgedeki devletler, egemenlik ve bağımsızlığa saygılı bölgesel bir düzeni destekleyen kolektif bir tepkiyle ABD'nin liderliğinin sürmesini istiyorlar.

Kuzeydoğu Asya'da, Kuzey Kore rejimi, siber, nükleer ve balistik füze programlarını hızlandırıyor. Kuzey Kore'nin bu silahların peşinde koşması, küresel bir tepki gerektiren küresel bir tehdit oluşturuyor. Kuzey Kore'nin devam eden provokasyonları, komşu ülkeleri ve ABD'yi güvenlik bağlarını daha da güçlendirmeye ve kendilerini korumak için ek önlemler almaya yönlendirecektir. Ve nükleer silahlı bir Kuzey Kore, dünyanın en yıkıcı silahlarının Hint-Pasifik bölgesi ve ötesinde de yaygınlaşmasına yol açabilir. ABD'nin müttefikleri, Kuzey Kore gibi ortak tehditlere cevap vermek ve Hint-Pasifik bölgesinde ortak çıkarlarımızı korumak açısından kritik öneme sahiptir. Tarihin sınavından geçerek güçlenen Güney Kore ile olan ittifakımız ve dostluğumuz her zamankinden daha güçlüdür. Önemli müttefikimiz Japonya'nın güçlü liderlik rolünü memnuniyetle karşılıyoruz ve destekliyoruz. Avustralya, Birinci Dünya Savaşı'ndan bu yana her önemli çatışmada bizimle birlikte savaştı ve ortak çıkarlarımızı destekleyen ve bölgedeki demokratik değerleri koruyan ekonomik ve güvenlik düzenlemelerini güçlendirmeye devam ediyor. Yeni Zelanda, bölgedeki barış ve güvenliğe katkıda bulunan önemli bir ABD ortağıdır. Hindistan'ın önde gelen bir küresel güç ve daha güçlü stratejik ve savunma ortağı olarak ortaya çıkmasını memnuniyetle karşılıyoruz. Japonya, Avustralya ve Hindistan ile dörtlü işbirliğini artırmayı hedefleyeceğiz. Güneydoğu Asya'da, Filipinler ve Tayland, Amerikalılar için müttefik ve pazar olarak önemlerini korumaktadırlar. Vietnam, Endonezya, Malezya ve Singapur, Amerika Bir-

leşik Devletleri'nin büyümekte olan güvenlik ve ekonomik ortaklarıdır. Güneydoğu Asya Ülkeleri Birliği (ASEAN) ve Asya-Pasifik Ekonomik İşbirliği (APEC), Hint-Pasifik bölge yapısının ve özgürlüğe dayalı bir düzenin teşvik edilmesine yönelik platformların merkezi olarak kalmaktadır.

Öncelikli Eylemler:

Elverişli güç dengelerini sürdürmek, ABD'nin gücünü artırması ve ABD'nin etkisini genişletmesi nedeniyle müttefikler ve ortaklarla güçlü bir bağlılık ve yakın işbirliği gerektirecektir.

Siyasi: Hint-Pasifik için vizyonumuz hiçbir ülkeyi dışlamıyor. Ege-men, adil ve karşılıklı ticarete ve hukukun üstünlüğüne olan saygısını paylaşan yeni ortaklarla ilişkileri genişletirken ve derinleştirirken, kurulmuş ittifaklar ve ortaklıklar konusundaki kararlılığımızı daha da artıracacağız. Denizlerin özgürlüğüne ve karada ve denizlerdeki ihtilaf- ların uluslararası hukuka uygun olarak barışçıl şekilde çözümüne olan bağlılığımızı güçlendireceğiz. Kore Yarımadası'nda tam, kanıtlanabilir ve kesin bir nükleer silahsızlanma sağlamak ve Kuzeydoğu Asya'daki nükleer silahların yayılmasını önleme rejimini korumak için müttefik- ler ve ortaklarla birlikte çalışacağız.

Ekonomi: ABD, serbest ve açık denizyollarının, şeffaf altyapı fi- nansman uygulamalarının, engelsiz ticaretin ve anlaşmazlıkların barış- çıl çözümünün sürdürülmesi için bölgesel işbirliğini teşvik edecektir. Adil ve karşılıklı çıkarlar temelinde ikili ticaret anlaşmaları yapacağız. Amerikan ihracatına eşit ve güvenilir erişim olanakları sağlayacağız. Serbest piyasalara bağlı ve egemenliklerini bozacak güçlerden korunan bir devletler ağı kurmak için ortaklarla birlikte çalışacağız. Yüksek ka- liteli altyapı üzerinde müttefikler ile işbirliğini güçlendireceğiz. Avust- ralya ve Yeni Zelanda ile birlikte çalışarak, ekonomik dalgalanmalara ve doğal afetlere karşı savunmasızlıklarını azaltmak için Pasifik Adala- rı bölgesinde kırılgan ülkelerle ortaklıklar oluşturacağız.

Askeri ve Güvenlik: Gerekirse, herhangi bir rakibi mağlup edecek kapasitede caydırıcı nitelikte bir askeri varlığı sürdüreceğiz . Müttefik- lerimiz ve ortaklarımızla uzun süredir devam eden askeri ilişkilerimizi güçlendirecek ve güçlü bir savunma ağının geliştirilmesini teşvik ede-

ceğiz. Örneğin, Japonya ve Güney Kore ile bir alan savunma yeteneği geliştirmek için füze savunması konusunda işbirliği yapacağız. Kuzey Kore'nin saldırganlığına karşı ezici bir güçle yanıt vermeye hazırız ve yarımadanın nükleerleşmesini önlemek için seçenekleri geliştireceğiz. Artan terörist tehditlerle başa çıkmak için Güneydoğu Asya'daki ortaklarımızla ile kolluk, savunma ve istihbarat işbirliğini geliştireceğiz. Tayvan'ın meşru savunma ihtiyaçlarını karşılamak ve tehditleri önlemek için Tayvan İle İlişkiler Yasası kapsamındaki taahhütlerimiz de dahil olmak üzere, "Tek Çin" politikamıza uygun olarak Tayvan ile olan güçlü bağlarımızı sürdüreceğiz. Ülkemizin Önemli Savunma Ortağı olan Hindistan ile savunma ve güvenlik işbirliğimizi, genişleteceğiz ve Hindistan'ın bölgedeki artan ilişkilerini destekleyeceğiz. Filipinler ve Tayland ile olan ittifaklarımızı yeniden canlandıracağız ve Singapur, Vietnam, Endonezya, Malezya ve diğerleriyle denizlerde de işbirliği yapmamıza yardımcı olacak ortaklıklarımızı güçlendireceğiz.

Avrupa

Güçlü ve özgür bir Avrupa, Amerika Birleşik Devletleri için hayati önem taşımaktadır. Demokrasi, bireysel özgürlük ve hukukun üstünlüğü ilkelerine olan bağlılığımızla bir araya geldik. Birlikte, İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra Batı Avrupa'yı yeniden inşa ettik ve Atlantik'in her iki tarafında istikrar ve zenginlik üreten kurumlar oluşturduk. Bugün Avrupa, dünyanın en zengin bölgelerinden biri ve en önemli ticaret ortağımızdır. Sovyet komünizminin tehdidi ortadan kalkmış olsa da, bizim irademizi sınayan yeni tehditler ortaya çıkıyor. Rusya, Amerika'nın Avrupa'ya olan bağlılığının güvenilirliğini zayıflatmak, transatlantik birliğini baltalamak ve Avrupa kurumlarını ve hükümetlerini zayıflatmak için yıkıcı önlemler kullanıyor. Gürcistan ve Ukrayna'yı işgal eden Rusya, bölgedeki devletlerin egemenliğini ihlal etme niyetinde olduğunu gösterdi. Rusya, komşularını nükleer duruşu ve saldırı kapasitesini onların sınırlarının yakınına taşımak gibi tehdit edici davranışlarla sindirmeye devam ediyor. Çin, haksız ticari uygulamalarını genişleterek ve önemli sektörlere, hassas teknolojilere ve altyapıya yatırım yaparak, Avrupa'da stratejik köprübaşı ediniyor. Avrupa aynı zamanda şiddet

içeren İslamcı aşırılık yanlılarının yakın tehditleriyle karşı karşıya kalıyor. İspanya, Fransa, Almanya, Belçika, İngiltere ve diğer ülkelerdeki DAESH ve diğer cihatçı grupların saldırıları, Avrupalı ortaklarımızın ciddi tehditlerle karşı karşıya kaldıklarını göstermektedir. Ortadoğu ve Afrika'daki istikrarsızlık, milyonlarca göçmen ve mültecinin Avrupa'ya doğru hareketini tetikleyerek, bölgedeki istikrarsızlığı ve gerginliği daha da kötüleştirdi. A.B.D, Avrupa müreffeh ve istikrarlı olduğunda daha güvenli bir durumdadır ve ortak çıkarlarımızı ve ideallerimizi savunmaya yardımcı olabilir. ABD, Avrupalı müttefiklerimize ve ortaklarımıza sıkı sıkıya bağlı kalmaktadır.

Özgür ve egemen devletlerin NATO ittifakı, rakiplerimize karşı büyük avantajlarımızdan biridir ve ABD, Washington Antlaşması'nın 5. maddesine bağlıdır. Avrupalı müttefikler ve ortaklarımız, stratejik erişimimizi arttırıyor ve küresel operasyonlar için daha ileri üsler ve uzun mesafe uçuşlarımıza olanak sağlıyor. Ortak tehditleri birlikte göğüslüyoruz. Avrupa ülkeleri, Afganistan'daki cihatçı teröristlerle savaşmak, Irak'ı istikrara kavuşturmak ve Afrika ve daha büyük Ortadoğu'da terör örgütleriyle mücadele etmek için binlerce askerle katkıda bulunuyor. NATO ittifakı, tüm üyeler karşılıklı çıkarlarımızı, egemenlik ve değerlerimizi korumak için daha fazla sorumluluk üstlendikleri ve adil paylarını ödedikleri zaman, daha da güçlenecektir.

Öncelikli Eylemler

Siyasi: ABD, ortak değerlerimizi, güvenlik çıkarlarımızı ve ortak vizyonumuzu yıkmakla tehdit eden güçlere karşı durmak için Avrupalı müttefiklerimiz ve ortaklarımızla işbirliğini derinleştirecektir. ABD ve Avrupa, Rusya'nın yıkıcılığına ve saldırganlığına ve Kuzey Kore ve İran'ın oluşturduğu tehditlere karşı mücadele etmek için birlikte çalışacaklardır. Uluslararası forumlarda ortak ilkelerimizi ve çıkarlarımızı geliştirmeye devam edeceğiz.

Ekonomik: ABD, adil ve karşılıklı ticaret uygulamalarını sağlamak ve büyümenin önündeki engelleri ortadan kaldırmak için Avrupa Birliği ile ve İngiltere ve diğer devletlerle birlikte çalışacaktır. Amerika Birleşik Devletleri'nde istihdam yaratmak için Avrupa'nın doğrudan dış ya-

tırım yapmasını teşvik edeceğiz. Avrupa ülkelerinin enerji güvenliğini sağlamak için müttefiklerimiz ve ortaklarımızla birlikte Avrupa enerji kaynaklarını çeşitlendirmeye çalışacağız. Çin'in haksız ticareti ve ekonomik uygulamalarıyla rekabet etmek için ortaklarımızla birlikte çalışacak ve hassas teknolojileri elde etmesini sınırlayacağız.

Askeri ve Güvenlik: ABD, savunma sorumluluklarını yerine getirmekte ve başkalarının da aynısını yapmasını beklemektedir. Avrupalı müttefiklerimizin savunma harcamalarını 2024 yılına kadar gayri safi yurtiçi hasılanın yüzde 2'sine çıkarmasını bekliyoruz. Bu harcamaların yüzde 20'si artan askeri kapasiteye ayrılmalıdır. NATO'nun doğu cephesinde caydırıcılık ve savunmayı güçlendirmeye devam edeceğiz ve ön saflardaki müttefiklerimizin ve ortaklarımızın kendilerini daha iyi savunma çabalarını hızlandıracaktır. Özellikle İran'dan kaynaklanan mevcut ve öngörülen balistik ve güdümlü füze tehditlerine karşı entegre hava ve füze savunma kapasitelerini geliştirmek için NATO ile birlikte çalışacağız. Terörle mücadele ve siber güvenlik işbirliğini artıracaktır.

Ortadoğu

ABD, cihatçı teröristler için güvenli bir sığınak ya da üreme alanı olmayan, kendisine düşman herhangi bir iktidarın egemenliği altında olmayan ve istikrarlı bir küresel enerji piyasasına katkıda bulunan bir Ortadoğu istiyor. Yıllar boyunca, İran'ın genişlemesi, devletlerin çöküşleri, cihatçı ideoloji, sosyo-ekonomik durgunluk ve bölgesel rekabetin birbirine bağlı sorunları Ortadoğu'yu sarsmıştır. ABD, ne demokratik dönüşüm konusundaki isteklerinin, ne de bağlarını koparmanın, bizi bölgedeki sorunlardan soyutlayamayacağını öğrenmiştir. Kötümserliğin, Orta Doğu'ya yönelik çıkarlarımızı veya vizyonumuzu bulandırmasına izin vermeden bölgeye dair beklentilerimiz konusunda gerçekçi olmalıyız.

Bölge, dünyanın en tehlikeli terör örgütlerine ev sahipliği yapmaktadır. IŞİD ve El Kaide, istikrarsızlık ve vahşiyane cihat ihraç etmektedirler. Dünyanın terörizmin önde gelen sponsor devleti İran, nüfuzunu genişletmek için ortakları ve vekilleriyle, silahlanmayı artırarak ve finans ederek istikrarsızlıktan yararlandı. Daha yetenekli balistik füze-

ler ve istihbarat yetenekleri geliştirmeye devam ediyor ve kötü niyetli siber faaliyetlere girişiyor.

Bu faaliyetler 2015 yılındaki nükleer anlaşmadan bu yana hız kesmeden devam ediyor. İran, bölgedeki şiddet döngüsünü devam ettirerek sivil nüfusa ciddi zararlar veriyor. Rakip devletler, devletlerin çöküşünün ve uzamış bölgesel çatışmaların yarattığı boşlukları doldurmaktadır. Bu zorluklara rağmen, Orta Doğu'daki Amerikan çıkarlarını ilerletmek için yeni fırsatlar ortaya çıkıyor. Bazı ortaklarımız radikal ideolojileri reddetmek için birlikte çalışıyorlar ve önde gelen liderler İslamcı aşırılığın ve şiddetin reddedilmesi için çağrıda bulunuyorlar. Siyasi istikrarı ve sürdürülebilir refahı teşvik etmek, mezhepçi sıkıntıları körükleyen koşulların hafifletilmesine katkıda bulunacaktır.

Nesiller boyunca İsrail ile Filistinliler arasındaki çatışma bölgedeki barışı ve refahı engelleyen en büyük tahriş edici madde olarak anlaşıldı. Bugün, cihatçı terör örgütlerinden gelen tehditler ve İran tehdidi, İsrail'in bölgenin sorunlarının sebebi olmadığı gerçeğini yaratıyor. Devletler, ortak tehditler karşısında İsrail'le giderek daha fazla ortak çıkarlar buldular.

Bugün ABD, bizimle ortak olmak isteyenler için refahı artıracak daha büyük ekonomik ve politik işbirliğini katalize etme fırsatına sahip. ABD, reform fikrindeki ülkelerle ortaklıkları yeniden canlandırarak ve bölgedeki ortaklar arasında işbirliğini teşvik ederek, ABD'nin çıkarlarını destekleyen istikrar ve güç dengesini destekleyebilir.

Öncelikli Eylemler

Siyasi: İstikrar vasıtasıyla güvenliği sağlamak için ortaklığımızı güçlendireceğiz ve yeni ortaklıklar oluşturacağız. Mümkün olduğunda, tedrici reformları teşvik edeceğiz. Şiddet içeren ideolojilere karşı mücadele etme ve bireylerin onuruna saygıyı artırma çabalarını destekleyeceğiz. Ortaklarımızın güçlü ve entegre bir Körfez İşbirliği Konseyi'nin çalışmaları da dahil olmak üzere istikrarlı ve müreffeh bir bölge oluşturmalarına yardımcı olmaya kararlıyız. Bağımsız bir devlet olarak Irak ile uzun vadeli stratejik ortaklığımızı güçlendireceğiz. Suriyedeki iç savaşa, mültecilerin evlerine dönme koşullarını yaratan ve hayatları-

nı emniyette yeniden kurmalarını sağlayan bir çözüm arayacağız. İran rejiminin nükleer silahlara erişiminin tüm yollarını engellemek ve İran'ın kötücül etkisini nötralize etmek için ortaklarımızla çalışacağız. Hem İsrail hem de Filistinliler için kabul edilebilir olan kapsamlı bir barış anlaşmasını kolaylaştırmaya yardımcı olmaya kararlıyız.

Ekonomik: ABD, cihatçı teröristlerin sömürdüğü temel eşitsizliklerin üzerine eğilmeye başlayan reformları destekleyecektir. Mısır ve Suudi Arabistan da dahil olmak üzere bölgedeki ülkeleri ekonomilerini modernize etmeye devam etmek için cesaretlendireceğiz. Ekonomik gelişmelere katılarak, reformcuları destekleyerek ve açık pazarların ve toplumların faydalarını savunarak olumlu gelişmeleri harekete geçirmede rol oynayacağız.

Askeri Ve Güvenlik: Teröristler ve suçlular, hükümetlerin zayıf olduğu, yolsuzluğun yaygın olduğu ve hükümet kurumlarına olan inancın düşük olduğu şartlarda gelişirler..

Ülkemizi ve müttefiklerimizi terörist saldırılardan korumak ve elverişli bir bölgesel güç dengesini muhafaza etmek için bölgede gerekli Amerikan askeri varlığını bulunduracağız. Bölgesel ortaklarımıza, terörle mücadele ve ayaklanmalara karşı çabalarını yürütmek için kolluk kuvvetleri dahil olmak üzere, kurum ve yeteneklerini güçlendirmede yardımcı olacağız. Ortakların, aktif füze tehditlerine karşı kendilerini daha iyi savunabilmeleri için müşterek füze savunmalarını ve diğer savunma kabiliyetlerini temin etmelerine yardımcı olacağız. İran'ın bölgedeki kötücül faaliyetlerini etkisiz hale getirmek için ortaklarla çalışacağız.

Güney ve Orta Asya

Dünya nüfusunun dörtte birinden fazlasıyla, ABD tarafından belirlenen tüm terörist grupların beşte biri, birçok hızlı büyüyen ekonomiler ve iki nükleer silahlı devletle, Güney ve Orta Asya, en karmaşık ulusal güvenlik sorunlarından bazılarını ve fırsatlar sunuyor. Bölge, Ortadoğu'dan kaynaklanan terör tehditlerini ve Avrupa ile Hint-Pasifik'te ortaya çıkan güç rekabetini kapsamaktadır. A.B.D, Pakistan içinden operasyon yapan uluslararası teröristler ve militanlardan kaynaklanan tehditlerle karşı karşıya kalmaya devam ediyor. Nükleer savaşa yol

açabilecek bir Hint-Pakistan askeri çatışması olasılığı, tutarlı bir diplomatik dikkat gerektiren kilit bir konu olmaya devam ediyor. ABD'nin bölgedeki çıkarları arasında ABD anavatanının ve müttefiklerimizin güvenliğini etkileyen tehditleri ve askeri ve nükleer gerginlik olasılığını artıran sınır ötesi terörizmi önlemek. ve nükleer silahların, teknoloji ve malzemelerin teröristlerin eline geçmesini önlemek bulunuyor. Bölgede anavatanımıza ve müttefiklerimize yönelik tehditlerle orantılı bir Amerikan varlığı istiyoruz. İstikrar bozucu davranışlarda bulunmayan bir Pakistan ve istikrarlı ve kendine güvenen bir Afganistan istiyoruz. Ve rakip güçlerin egemenliğine karşı direnen, cihatçı güvenli sığınaklara karşı dirençli olan ve reformlara öncelik veren Orta Asya devletleri için çabalıyoruz.

Öncelikli Eylemler

Siyasi: Hindistan'la olan stratejik işbirliğimizi derinleştireceğiz ve Hint Okyanus güvenliği ve daha geniş bölge için liderlik rolünü destekleyeceğiz. Terörle mücadele çabalarını yoğunlaştırmak için Pakistan'a baskı yapacağız, çünkü bir ülkenin, ortaklarının askerlerini ve yetkililerini hedef alan militanlara ve teröristlere yönelik desteği varsa, böyle bir ortaklık ayakta kalamaz. ABD ayrıca Pakistan'ı nükleer varlıklarının sorumlu bir bekçisi olduğunu göstermeye devam etmesini de teşvik edecek. Bölgede barış ve güvenliği teşvik etmek için Afganistan ile ortaklık yapmaya devam edeceğiz. Afganistan'da hükümetin meşruiyetini arttırmak ve şiddet yanlısı aşırı örgütlerin çekiciliğini azaltmak için yolsuzlukla mücadele reformunu desteklemeye devam edeceğiz. Çin'in bölgedeki etkisini artırması nedeniyle Güney Asya ülkelerinin egemenliklerini korumalarına yardımcı olacağız.

Ekonomik: Orta ve Güney Asya'da refahın ve ilişkileri ve ticareti güçlendirecek ekonomik bağlantıları geliştirmek için ekonomik entegrasyonu teşvik edeceğiz. Ve Hindistan'ı bölgedeki ekonomik yardımlarını arttırmaya teşvik edeceğiz. Pakistan'da güvenlik geliştikçe ve Pakistan, terörle mücadele hedeflerimize karşı bize yardımcı olacağını gösterdikçe, ticaret ve yatırım bağlantıları kuracağız.

Askeri ve Güvenlik: Afgan hükümetine ve güvenlik güçlerine Ta-

liban, El Kaide, IŞİD ve diğer teröristlerle mücadelede destek vermeye kararlıyız. Taliban'ı savaş alanında kazanamayacağına ve kalıcı barışı sağlamak için diplomatik çabaların şartlarını belirlemeye ikna etmek için Afgan güvenlik güçlerinin savaşma kapasitesini güçlendireceğiz. Pakistan'ın topraklarında barınan militan ve terörist gruplara karşı kararlı adımlar atması konusunda ısrar edeceğiz. Orta Asya devletleri ile birlikte terörle mücadele çabalarımıza destek sağlamak amacıyla bölgeye erişimi garanti etmek için çalışacağız..

Batı Yarımküre

Batı Yarımküre'deki istikrarlı, dost ve müreffeh devletler güvenliğimizi artırır ve ekonomimize fayda sağlar. Ortak değerler ve ekonomik çıkarlarla birbirine bağlı demokratik devletler, müşterek güvenliğimizi tehdit eden şiddeti, uyuşturucu kaçakçılığını ve yasadışı göçmenliği azaltacak ve düşmanların bize yakın olan bölgelerden faaliyet gösterme fırsatlarını sınırlandıracaktır. Son yarım yüzyılda, bu yarım kürenin bazı bölgeleri diktatörlükler ve onbinlerce insanı öldüren isyanlarla gölgelendi. Bugün bu bölge demokrasi ve hukukun üstünlüğü üzerine inşa edilmiş olan refahın ve barışın eşliğinde duruyor. Bölgede ABD ticareti gelişiyor ve Amerikan malları ve hizmetleri, enerji ve altyapı projeleri ve doğrudan dış yatırımları için pazar fırsatları genişlemeye devam ediyor.

Bununla birlikte, zorluklar devam ediyor. Uluslarötesi suç örgütleri - çeteler ve karteller de dahil olmak üzere - şiddeti ve yolsuzluğu sürdürüyor ve Guatemala, Honduras ve El Salvador gibi Orta Amerika devletlerinin istikrarını tehdit ediyorlar. Venezüella ve Küba'da hükümetler, çağdışı kalmış sol otoriter modellere bağlı kalarak insanlarını mutsuz ediyorlar. Rakiplerimiz yarıkürede çalışma alanı buldular. Çin, devlet yatırımları ve krediler yoluyla bölgeyi kendi yörüngesine çekmeye çalışıyor. Rusya, vatandaşlarını baskı altında tutmaya devam eden radikal müttefiki Küba'yı destekleyerek soğuk savaşın başarısız siyasetini sürdürüyor. Hem Çin, hem de Rusya, Venezüella'daki diktatörlüğü destekliyor ve bölge genelinde askeri bağlantılarını ve silah satışlarını genişletmeye çalışıyorlar. Yarıkürenin demokratik devletlerinin, ege-

menliklerine yönelik tehditlere göğüs germek için ortak çıkarları var.

Kanada ve ABD, benzersiz bir stratejik ve savunma ortaklığı paylaşıyor. Amerika Birleşik Devletleri, bölgedeki önemli ülkelerle de önemli ve derinleşen ilişkilere sahiptir. Hep birlikte, herkes için ekonomik fırsatları artıran, yönetişimi geliştiren, suç örgütlerinin gücünü azaltan ve yarımkürenin dışındaki güçlerin kötücül etkilerini sınırlayan istikrarlı ve barışçıl bir yarım küre inşa edeceğiz.

Öncelikli Eylemler

Siyasi: Güçlü diplomatik katılımı güvenlik ve refah oluşturmak için bölgesel çabaları birleştireceğiz. Yarımkürede barış ve refahı ilerletmede sorumlu ortaklar olarak hareket etmeyi reddeden hükümetleri tecrit edeceğiz. Küba ve Venezüella halklarının özgürlüğün ve ortak refahın yararlarının tadını çıkarabileceği günü bekliyoruz ve yarımküredeki diğer özgür devletleri bu ortak çabayı desteklemeleri için teşvik ediyoruz.

Ekonomik: Ticari anlaşmalarımızı modernize edeceğiz ve bölgeyle olan ekonomik bağlarımızı derinleştirecek ve ticaretin adil ve karşılıklı olmasını sağlayacağız. Piyasa temelli ekonomik reformları daha fazla teşvik edeceğiz ve sürdürülebilir refahın koşullarını yaratmak için şeffaflığı teşvik edeceğiz. ABD finans sisteminin, suç gelirleri için bir cennet veya geçiş noktası olarak hizmet etmemesini sağlayacağız.

Askeri Ve Güvenlik: Polis ve diğer güvenlik güçlerini profesyonelleştirmek için yerel çabaları desteklemek de dahil olmak üzere suç ve yolsuzluğu azaltmaya yönelik yasallık kültürlerini yerel çabalar üzerine inşa edecek ve teşvik edeceğiz; hukukun üstünlüğünü güçlendirecek ve yargı reformu yapacağız; ve suçluları ve yolsuzluğa bulaşan liderleri hedef almak ve yasa dışı ticareti önlemek için bilgi paylaşımını geliştireceğiz.

Afrika

Afrika, umutların ve kalıcı zorlukların kıtası olmaya devam ediyor. Afrika, ABD'nin mal ve hizmetleri için potansiyel yeni pazarlar oluşturan ve dünyanın en hızlı büyüyen ekonomilerinin çoğunu barındırıyor. Kıtadaki gelecek vadeden ortak adaylar pazar temelli ekonomiler kurmaya ve istikrarı artırmaya isteklidir. Kaliteli Amerikan mallarına ve

hizmetlerine olan talep yüksektir ve Afrika'nın nüfusu ve refahı arttıkça büyük olasılıkla bu talep de artacaktır. Kıtadaki insanlar hükümetin hesap verebilirliğini talep ediyorlar, yolsuzluk ve otokratik eğilimlere karşı çıkıyorlar. Bağımsızlık döneminden bu yana yıkıcı karışıklıklardan ortaya çıkan ve demokratik dönüşümlerden geçen istikrarlı Afrika uluslarının sayısı arttı.

Bu ilerlemelere rağmen, birçok devlet diğer bölgelere de yayılan siyasi türbülans ve istikrarsızlıkla karşı karşıyadır. Yolsuzluk ve zayıf yönetim, yeni ekonomik fırsatlardan ortaya çıkacak politik faydaları zayıflatmakla tehdit ediyor. Birçok Afrika devleti, şiddet ve aşırılık yanlısı cihatçı teröristler için savaş alanlarıdır. IŞİD, El-Kaide, ve onlara bağlı diğer örgütler kıtada faaliyet gösteriyorlar ve öldürücü saldırıları, artırdılar yeni alanlara açıldılar ve ABD vatandaşlarını ve çıkarlarını hedef aldılar. Afrika ülkeleri ve bölgesel örgütler cihatçı terörist örgütlerin tehdidini karşılamak için çaba gösteriyorlar, ancak güvenlik kapasiteleri zayıf kalıyor.

Çin, Afrika'daki ekonomik ve askeri varlığını genişletiyor; yirmi yıl önce kıtadaki küçük bir yatırımcıdan bugün Afrika'nın en büyük ticaret partneri haline geldi. Çin'in bazı uygulamaları ülke ileri gelenlerini yozlaştırmak, doğal madenlerin çıkarılması sanayiine egemen olmak ve ülkeleri anlaşılabilir borç ve taahhütlerle kendisine bağlayarak Afrika'nın uzun vadeli gelişimini baltalamaktadır. Birleşik Devletler, Afrika ülkelerinin, dünya ekonomisine entegre olan, vatandaşlarının ihtiyaçlarını karşılayabilen ve barışa ve güvenliğe yönelik tehditleri engelleyebilen egemen ülkeler olmalarını istiyor. Bu ülkelerdeki gelişmiş yönetim ekonomik kalkınmayı ve fırsatları desteklemekte, yasadışı göçün cazibesini azaltmakta ve aşırılık yanlılarına karşı savunmayı güçlendirmekte ve böylece istikrarsızlığı azaltmaktadır.

Öncelikli Eylemler

Siyasi: ABD uzun süredir devam eden şiddetli çatışmalara son vermek için hükümetlerle, sivil toplumlarla ve bölgesel örgütlerle işbirliği yapacaktır. Etkili bir yönetişimin teşvik edilmesi, hukukun üstünlüğünün geliştirilmesi ve vatandaşlara karşı sorumlu ve duyarlı kurumların

geliştirilmesi için umut vaat eden uluslarla birlikte çalışarak reformları teşvik edeceğiz. İnsani ihtiyaçlara cevap vermeye devam ederken, aynı zamanda insani acıların temel nedenlerinin üzerine eğilmek için kararlı hükümetlerle ve bölgesel örgütlerle birlikte çalışacağız. Gerekirse, kendi vatandaşlarına saldıran ve zulmeden hükümet yetkililerine ve kurumlarına yaptırım uygulamaya hazırız. Başka alternatif olmadığında, yozlaşmış seçkinler tarafından sömürülmemeleri için yardımları askıya alacağız.

Ekonomik: Etkili bir yönetişimin teşvik edilmesi, hukukun üstünlüğünün geliştirilmesi ve vatandaşlara karşı sorumlu ve duyarlı kurumların geliştirilmesi için umut vaat eden uluslarla birlikte çalışarak reformları teşvik edeceğiz.

Amerikalılar ve Afrikalılar için iş yaratmak ve zenginlik oluşturmak için ticaretimizi ve ticari ilişkileri genişleteceğiz. Onları ticaret ortaklarına dönüştürebilecek ve iş ortamını geliştirebilecek koşulları oluşturmaya yardımcı olmak için reform odaklı hükümetlerle birlikte çalışacağız. Afrika ülkeleri arasında ekonomik entegrasyonu destekleyeceğiz. Refahı teşvik eden ortaklıklara yardımın ötesine geçmek isteyen uluslarla çalışacağız. Bizim için kârlı olması ve Çin'in kıtadaki ekonomik ayak izine bir alternatif olarak hizmet etmesi nedeniyle Amerikan mal ve hizmetlerini sunacağız.

Askeri Ve Güvenlik: Terörizme, insan ticaretine, silah ve doğal kaynakların yasa dışı ticaretine karşı güvenlik hizmetlerinin yeteneklerini geliştirmek için ortaklarımızla çalışmaya devam edeceğiz. ABD vatandaşları ve ülkemiz için tehdit oluşturan terör örgütlerini yenmek için ortaklarla çalışacağız.

